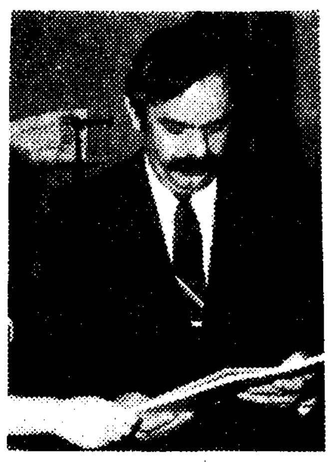

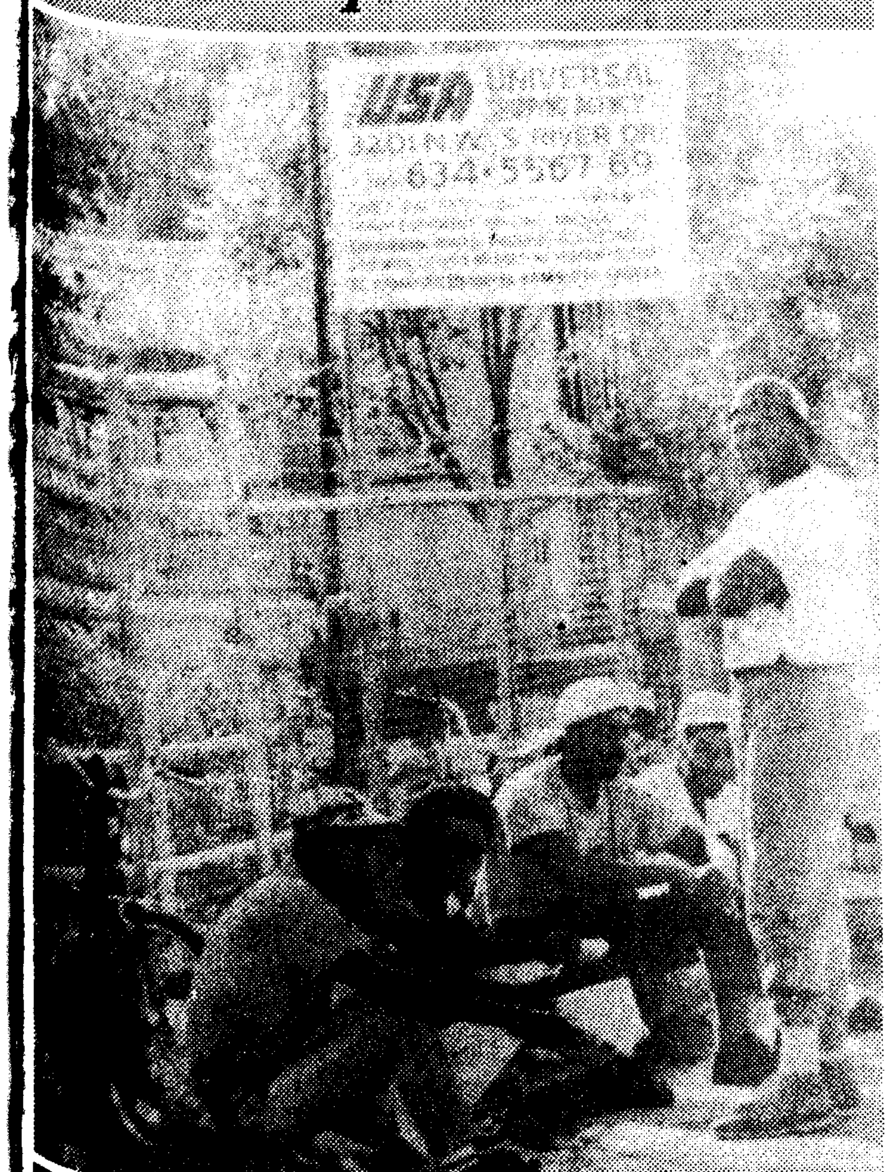
SMITS ... ALM...

108STE JAARGANG — NO.: 78 ZATERDAG 6 APRIL 1991

AMIGOE

Wie is de andere VIP aandeelhouder?

Wachten op werk in Miami

■ *MIAMI - Talrijke werklozen wachten dagelijks buiten het terrein van Universal Shipping agency in Miami in de hoop dat er werk voor hen is bij het laden en lossen van schepen. Het is een der uiterlijke tekenen van de werkloosheid in de Verenigde Staten. Volgens de vrijdag bekend gemaakte cijfers is deze gestegen tot 6,8 procent, het hoogste cijfer in de afgelopen vier jaar.*

DRIE LANDEN TEGEN INMENGING

VS en Engeland gaan voedsel uitwerpen voor Kurden

Baghdad veroordeeld door Veiligheidsraad

NEW YORK - De Veiligheidsraad heeft vrijdag de onderdrukking van burgers in verscheidene delen van Irak, waaronder de gebieden van de Kurden, veroordeeld met tien stemmen voor, drie stemmen (Cuba, Yemen en Zimbabwe) tegen en twee onthoudingen: China en India. Geen van de permanente leden maakte gebruik van zijn vetorecht. De Sovjetunie stemde voor. De resolutie dringt er bij Irak op aan onmiddellijk toegang te geven aan internationale humanitaire organisaties voor hulp aan al degenen die dit nodig hebben. De Verenigde Staten en Groot Brittannie hebben besloten voedsel te gaan droppen in de gebieden waar de vluchtende Kurden zich ophouden. Het Kurdische verzet heeft verklaard dat nu een nieuwe fase van de opstand begint.

De veiligheidsraad gaf met deze resolutie gevolg aan een wereldwijde oproep iets te doen aan het menselijk lijden in Irak. Het drietal dat de resolutie afwees stelde dat het om een niet-gerechtvaardigde inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Irak gaat. Volgens de tegenstemmers is dit een schending van het hoofdprincipe van het Handvest van de Verenigde Naties dat juist garandeert dat de lidstaten zelf voor hun interne problemen zorgen. Om dit argument te ontkrachten wordt in de resolutie de stroom aan vluchtelingen over de grenzen van Irak aangemerkt als een bedreiging van de internationale vrede en veiligheid en wordt ze beschouwd als een humanitair en niet louter een binnenlands belang.

De resolutie werd aangenomen met 160 stemmen voor en 31 tegen. Zo werd later vernomen.

In de resolutie wordt secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar gevraagd onmiddellijk te rapporteren over het lot van de Iraakse burgers en als dit nodig mocht zijn daarvoor een missie te sturen naar de regio. De Iraakse ambassadeur bij de Verenigde Naties, Abdul Amir Al-Anbari, noemde de resolutie "pure interventie in de binnenlandse aangelegenheden van Irak". Hij zei tegen de raad dat zijn regering al een humanitaire delegatie van de VN had uitgenodigd om een onderzoek in te stellen naar de situatie ter plaatse. Volgens hem zou zo'n onderzoek uitwijzen dat de Kurden en andere groepen in Irak niet worden vervolgd en dat Baghdad amnestie heeft aangeboden aan alle opstandelingen, met uitzondering van degenen die beschuldigd worden van moord, verkrachting en plundering.

De resolutie eist dat Irak "onmiddellijk een einde maakt aan de onderdrukking" en spreekt de hoop uit dat "een open dialoog zal plaatshebben om te garanderen dat humanitaire en politieke rechten van alle Iraakse burgers worden gerespecteerd". In de resolutie wordt er bij Irak op aangedrongen onmiddellijk internationale humanitaire organisaties toegang te geven "aan al degenen die behoefte hebben aan steun in alle delen van Irak" en de noodzakelijke voorzieningen beschikbaar te stellen die hun werk mogelijk maken. In de resolutie staat onder meer dat de Veiligheidsraad 'diep bezorgd is over de onderdrukking van de Iraakse burgerbevolking in vele delen van Irak, met inbegrip van zeer recent de door Kurden bevolkte gebieden, die heeft geleid tot een massale stroom van vluchtelingen naar en over de internationale grenzen waardoor de internationale vrede en veiligheid in de regio wordt bedreigd.' De V-raad is ook 'ernstig verontrust door de omvang van het menselijk lijden'.

IRAANS VERZOEK

Een verzoek voor de vergadering van de Veiligheidsraad over deze kwestie was onder meer afkomstig van Teheran. De Iraanse autoriteiten lieten in een brief aan VN-secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar weten een zitting van de veiligheidsraad te wensen. Volgens Teheran namelijk verlangt de benarde situatie waarin de Iraakse vluchtelingen verkeren en de kwalijke gevolgen die de binnenlandse onrust in Irak heeft voor de veiligheid in het gebied een reactie van de internationale gemeenschap.

Nagenoeg tegelijkertijd riep de geestelijk leider van Iran, Ali Khamenei, de Iraakse bevolking op een einde te maken aan het bewind van Saddam Husayn. Tijdens het wekelijkse vrijdaggebed op de universiteit in Teheran stelde Khamenei dat "Saddam Husayn geen andere mogelijkheid rest dan zich te onderwerpen aan de wil van het volk".

ZUIVER HUMANITAIR

De Amerikanen en Britten willen voedsel en andere - humanitaire - materialen gaan afwerpen. VS-president George Bush zei vrijdag dat transportvliegtuigen van de Amerikaanse luchtmacht vanaf zondag deze zaken willen gaan afwerpen voor de vluchtelingen en Iraakse burgers in het noorden van Irak. Vervolgens deelde het bureau van de Britse premier, John Major, mee dat Groot-Brittannië zal deelnemen aan een luchtbrugoperatie waarbij Britse vliegtuigen ook over Iraaks gebied zullen kunnen gaan vliegen. Bush riep Irak er in een communique toe op zich niet te verzetten tegen de operatie, daar deze, naar hij zei, zuiver een humanitair doel dient.

Bush lijkt met betrekking tot zijn opstelling inzake de burgeroorlog in Irak te kunnen rekenen op de steun van het merendeel van de Amerikaanse bevolking. Volgens een opiniepeiling van het dagblad Washington Post en de televisiezender ABC stemt zeventig procent van de Amerikanen in met de politiek van Bush die zich niet wil mengen in het binnenlandse conflict in Irak.

Mijnen ruimen in Kuwayt

■ *KUWAYTSTAD - Militairen van het Franse Vreemdelingenlegioen zijn nog steeds druk bezig in Kuwayt met het zoeken naar door Irak gelegde mijnen. Ondermeer gebeurt dit op openbare stranden. Daar hebben de Iraki's talloze mijnen gelegd omdat men er een geallieerde invasie verwachtte als onderdeel van de bevrijding van Kuwayt.*

(AFP-satellietfoto)

Om Arabieren en Israel dichter bij elkaar brengen:

Baker weer op reis door Midden Oosten

WASHINGTON - De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker zal opnieuw een vredesmissie naar het Midden Oosten ondernemen. Baker zal zondag vertrekken voor zijn tweede reis naar het gebied binnen een maand.

'De president wil graag dat de minister naar het Midden Oosten terugkeert', zo zei woordvoerster Margaret Tutwiler van het State Department tot verslaggevers. 'Minister Baker is dinsdag voor besprekingen in Israel. Hij zal ook Egypte en andere landen in de regio bezoeken. De minister verwacht dat hij vrijdag 12 april in Washington zal terugkeren.

Tutwiler zei dat "het doel van de reis is om te kijken of wij de partijen nader tot elkaar kunnen brengen". De missie is naar haar zeggen in het bijzonder gericht op pogingen het Arabisch-Israelische conflict op te lossen. Ondanks de nadruk op deze kwestie is volgens Tutwiler niet uitgesloten dat Baker ook het probleem van de Kurden die proberen te ontkomen aan het geweld van de Iraakse troepen, aan de orde zal stellen.

NIET ZOMAAR

Baker bracht eerder, van 7 tot 17 maart, een bezoek aan het Midden-oosten. Hij bezocht toen Saudi-Arabie, Turkije, Egypte, Israel, Syrie, Kuwayt en de Sovjetunie. Een bezoek aan Moskou staat dit keer niet op het programma. Hoewel Tutwiler weigerde te zeggen dat of er positieve ontwikkelingen zijn die de nieuwe missie van Baker rechtvaardigen, zinspeelde zij wel op enige beweging. "Baker gaat nooit zomaar op reis", aldus de woordvoerster. Zij herinnerde eraan dat de minister eerder heeft gezegd dat het "een stap-voor-stap proces" is. Volgens Tutwiler is deze reis een nieuwe stap in dat proces. Er bestaat "een opening voor verandering", zei Tutwiler.

Sinds Bakers terugkeer van zijn vorige reis zijn er echter weinig tekenen dat functionarissen van de regering van president Bush proberen deze opening voor verandering te benutten. Nationaal Veiligheidsadviseur Brent Snowcroft heeft onlangs een geheim bezoek aan het Midden-Oosten gebracht. Maar in regeringskringen is geweigerd iets over diens reis los te laten. Alleen is gezegd dat Snowcroft Riyad in Saudi-Arabie heeft bezocht.

Cubaanse schutters

BONN - Leden van de Cubaanse ambassade in Bonn hebben zaterdag waarschuwingsschoten afgevuurd op een kleine groep Kurden, zo heeft de Duitse politie meegedeeld. De Kurden wilden de diplomatieke vertegenwoordiging bezetten.

Een woordvoerder van de politie zei dat er bij de schietpartij klaarblijkelijk geen gewonden zijn gevallen. De Kurden wilden met hun actie protesteren tegen het optreden van Cuba in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Cuba stemde in de nacht van vrijdag op zaterdag in de Veiligheidsraad samen met Yemen en Zimbabwe tegen een resolutie waarin Iraks vervolging van de Kurden wordt veroordeeld. De resolutie werd wel aangenomen.

Hongerstaking Albanezen in Nederland voorbij

GORINCHEM - De elf etnische Albanezen die sinds 12 maart in Gorinchem in hongerstaking waren, zijn donderdagmiddag met hun actie gestopt. Dat hebben hun belangenbehartiger, de arts Barend A.J. Cohen en het ministerie van Justitie vrijdag bevestigd. De Albanezen voerden hun actie omdat ze vinden dat de Nederlandse overheid moet erkennen dat Albanezen in de Joegoslavische provincie Kosovo op grond van hun afkomst, als groep, door de Servische overheid stelselmatig worden gediscrimineerd en vervolgd. Ze vinden dat Nederland hun politiek asiel moet verlenen.

Waarschuwing vanuit Sovjet-parlement:

Financieel debacle in SU dreigt

MOSKOU - De Sovjetunie stevent af op een financiele catastrofe. Dit vinden althans de parlementsleden van de Sovjetunie. In het eerste kwartaal van 1991 is het begrotingstekort van de SU opgelopen tot 33 miljard roebel (Nf 99 miljard).

Daarmee wordt duidelijk dat de financiele problemen voor de SU steeds groter worden. De staat had oorspronkelijk maar op een tekort van 26,7 miljard roebel (Nf 80,1 miljard) over de periode van een heel jaar gerekend. Dit is donderdag bekend geworden in het Sovjetparlement. Volgens Viktor Kucherenko, voorzitter van het parlementaire Begrotings- en planningscommite, kan het begrotingstekort dit jaar verder omhoog gaan tot 123 miljard roebel (Nf 369 miljard). Het gat in de boekhouding van de SU wordt voornamelijk veroorzaakt door de weigering van verschillende republieken om hun geld over te maken naar de centrale regering in Moskou.

Hoofdstad Lima doelwit aanslagen:

Aardbeving treft Peru: veel doden

LIMA - Een krachtige aardbeving in het noorden van Peru heeft vrijdag aan zeker 35 mensen het leven gekost. Zeker 750 mensen raakten gewond, terwijl zware schade is aangericht aan gebouwen in verscheidene steden. Dat heeft een functionaris van de Burgerbescherming meegedeeld. Op dezelfde dag deed zich in de Peruaanse hoofdstad een serie aanslagen voor, waarbij zich geen persoonlijke ongevallen voordeden.

In de stad Nueva Cajamarca zijn zeker twintig mensen omgekomen en raakten minstens vijfhonderd mensen gewond. Zeventig procent van de huizen liep schade op. De beving had volgens het Instituut voor Geofysica een kracht van 6,2 op de schaal van Richter. Het epicentrum lag dertig kilometer ten noorden van de stad Moyobamba. In deze stad in het Andesgebergte kwamen vorig jaar bij een aardschok meer dan honderd mensen om het leven. De reddingswerkzaamheden werden vrijdag belemmerd door zware regenval. Donderdag werd het gebied eveneens getroffen door een aardschok die een kracht had van 5,5 op de schaal van Richter. In de Peruaanse hoofdstad Lima is vrijdag een reeks van aanslagen uitgevoerd tegen banken, de Japanse ambassade en een kantoor van de Israelische ambassade. Daarbij werd volgens de politie schade aangericht bij zo'n dozijn bankfilialen. Men vermoedt dat de aanslagen het werk zijn van de guerrillagroep Sendero Luminoso. Door de aanslagen viel ook gedurende meer dan twee uur het licht uit in de hoofdstad en langs een groot deel van de kust.

■ *WILLEMSTAD — Willy Tweeboom (links) en Gustavo Curiel tonen met enige trots 'hun' anker dat vanochtend bij jetty 5 van de Isla in het Schottegat werd ontdekt. Dat gebeurde op het moment dat een tanker bezig was met het afmeren. Het anker, dat vermoedelijk al vele jaren op de zeebodem ligt, zal naar het Seaquarium worden getransporteerd waar het zal dienen als bezienswaardigheid.*

Anker gelicht bij Schottegat

Droog begin 1991

WILLEMSTAD — 1991 Blijkt zeer droog te zijn begonnen: er viel de eerste drie maanden van dit jaar in totaal slechts 52.5 mm regen hetgeen 43.1% minder is dan normaal. In maart werd slechts 6.6 mm regenwater gemeten: 56.3% minder dan het gemiddelde. Zo blijkt uit een overzicht van de meteorologische dienst

Minder regen betekent vaak méér zon en dat was in maart dan ook het geval: het maandgemiddelde aan zonneschijn was in maart 9 uur en 15 minuten: 7.8% meer zon dan normaal. Op 25 maart was het de zonnigste dag toen de zon 11 uur lang geschenen heeft.

De gemiddelde temperatuur bedroeg de vorige maand 26.9 graden C. Het maximum-maandgemiddelde was 30.4 graden met een absoluut maximum op 14 maart rond kwart voor 1 's middags toen het kwik steeg tot 31.9 graden. Het minimum-maandgemiddelde was 24.7 graden, met een absoluut minimum op 25 maart om half 7 's morgens: 23.6 graden.

De relatieve vochtigheid in maart was gemiddeld 76.3%. De meest vochtige dag was 23 maart: 99.0%, de minst vochtige 15 maart: 48%.

De gemiddelde windsnelheid was in maart 7.2 meter per seconde. Het hardst woei het op 14 maart rond twintig over twee toen een windsnelheid werd gemeten van 18 meter per seconde.

Expo J. Anemaet

WILLEMSTAD— Op 19 april vindt de opening plaats van een expositie van olieverfschilderijen en aquarellen van Jo Anemaet. De opening van de tentoonstelling, die in het Cultureel Centrum Curacao (CCC) wordt gehouden, gebeurt om half 9 's avonds. De expo wordt gepresenteerd door de dienst culturele zaken in samenwerking met het CCC.

Kunstschilder Anemaet werd in 1911 op St Maarten geboren als zoon van een Nederlandse vader en een op St Maarten geboren moeder. Zijn vader diende bij de militaire- en later bij de burgerpolitie, wat inhield dat het gezin op alle zes eilanden van de Antillen heeft gewoond. Toen zijn vader met pensioen ging vertrok het gezin naar Nederland. Jo was toen 8 jaar oud. Autodidact Anemaet meldde zich op 18-jarige leeftijd aan voor een beroepsopleiding bij de Koloniale reserve en vertrok in 1930 naar Nederlands Indië. Gedurende de Tweede Wereld oorlog was hij 3 jaar lang krijgsgevangene: toen heeft hij heimelijk menige schetsen gemaakt die later een beeld vormden van het leven in de krijgsgevangenkampen. Tussen 1951 en 1965 werd hij naar de Antillen uitgezonden. Anemaet overwintert elk jaar drie maanden op Curacao en trekt er vaak op uit om impressies op te doen. Zijn voorliefde gaat uit naar historie, natuur en de mens. Hij heeft de afgelopen 20 jaar verscheidende exposities gehad in Nederland, België, St Maarten en Curacao.

Suriname opent weer consulaat op Curaçao

DEN HAAG/PARAMARIBO/WILLEMSTAD — Suriname opent op 1 mei weer een consulaat-generaal op Curacao. Dit is op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Paramaribo vernomen. De diplomaat Glenn Alwart wordt de consul-generaal in Willemstad. Of deze bekendmaking iets te maken heeft met het bezoek, dezer dagen, van een Surinaamse delegatie met hoge regeringsfunctionarissen aan Curacao is niet bekend. Zoals de Amigoe gisteren al berichtte zitten in die delegatie minister van economische zaken Salons en SLM-onderdirecteur Desi Deira. De Surinaamse regering stuurde enkele weken geleden een topfunctionaris naar Curacao om besprekingen te voeren over de vestiging van een diplomatieke post in Willemstad. Suriname heeft na haar onafhankelijkheid in 1975 Percey Wijngaarde als consul benoemd op de Antillen. Hij legde die taak na ongeveer vijf jaar neer. Nadien werd de op Curacao woonachtige advocaat Moenir-Alam als honorair consul van Suriname benoemd. Hij bleef aan tot 1984, ondanks herhaalde oproepen om na de decembermoorden van 1982 af te treden. Na het aftreden van Moenir-Alam heeft Suriname geen (honorair) consul meer gehad op de Antillen. Van de vestiging van een consulaat-generaal op de Nederlandse Antillen is al jaren sprake. Ook de vorige regering heeft zich daarmee bezig gehouden en overwoog een honorair consul te benoemen. Daar is nooit iets van terecht gekomen. Vorig jaar, tijdens een bezoek van parlementaire delegaties van de Nederlandse Antillen en Aruba aan Paramaribo, kwam de kwestie weer aan de orde. De huidige regering in Paramaribo zegt dat de diplomatieke post de export van Surinaamse produkten naar de Caribische regio moet bevorderen en het toenemend aantal Surinamers op de Nederlandse Antillen en Aruba ten dienste moet zijn.

Het consulaat-generaal van Suriname in Willemstad wordt het eerste in het Caribisch gebied. Suriname heeft in zijn regio ambassades in Guyana, Venezuela en Brazilië. Contacten met andere landen in het Caribisch gebied en op het Zuidamerikaanse continent worden in het raamwerk van de Organisatie van Amerikaanse Staten onderhouden.

Mr. De Windt overweegt kort geding:

Toegang tot gevangenis geweigerd aan advocaat

WILLEMSTAD — Mr. G.G. de Windt van advocaten-kantoor Römer, de Windt & Römer is niet te spreken over het feit dat hem op 2 april de toegang tot het Huis van Bewaring is geweigerd door de wachtcommandant. De advocaat wilde daar een gesprek hebben met twee van de cliënten van zijn kantoor, maar mocht niet binnen omdat hij de daartoe benodigde stelbrieven niet bij zich had.

De Windt beklaagt zich hierover bij het Hoofd van het Parket, officier van justitie mr. D.A. Piar en bij de directeur van de Strafgevangenis en het Huis van Bewaring te Koraal Specht, M.W. Richardson. De advocaat verzoekt mr. Piar om binnen twee keer 24 uur na dagtekening van zijn brief schriftelijk te bevestigen dat dit voorval zich in de toekomst niet zal herhalen.

"Aangezien deze kwestie voor mij van zeer principiële aard is, deel ik u nu reeds mede, dat indien u niet akkoord gaat met mijn voorgaand verzoek, ik hierover een kort geding tegen de staat zal aanspannen", deelt De Windt mee omdat het volgens hem gaat om de grondrechten van een gedetineerde verdachte, "waaraan niet zomaar, en zeker niet in strijd met de wet, getornd mag worden."

DRUKTE

Advocaat De Windt doet in zijn brief uitvoerig uit de doeken hoe het één en ander is verlopen. Op 2 april werd hij 's ochtends om 11.00 uur gebeld door het Huis van Bewaring met de mededeling dat twee cliënten hem met spoed wilden spreken. Bij de gevangenis aangekomen weigerde de wachtcommandant hem binnen te laten, daar hij zijn stelbrief in de haast was vergeten.

De Windt liet de wachtcommandant weten dat hij "drukte om niets maakte", omdat hij zelf verschillende keren had waargenomen dat andere advocaten zonder een stelbrief hun cliënt mochten bezoeken. De Windt betwist het dat het tonen van een stelbrief met een stempel van het Parket deel uitmaakt van de wettelijke voorschriften.

ONDERZOEK

Ook aan de gevangenisdirecteur heeft De Windt de toedracht van de zaak voorgelegd. "Ik protesteer heftig tegen voormeld optreden van het Huis van Bewaring, die de belangen van mijn cliënten onnodig en op onrechtmatige wijze, immers in strijd met de wet, benadeelt", schrijft De Windt in zijn brief. Hij verzoekt de directeur om een onderzoek in te stellen naar het gedrag van de betreffende wachtcommandant en, als daar reden voor is, hem hierover te onderhouden.

Zondag sunset-kaminata door Otrobanda

WILLEMSTAD — Zoals gebruikelijk organiseert 'Plataforma Otrobanda' a.s. zondag een sunset kaminata door de steegjes en straten van oud-Otrobanda. Start: bij de grote klok op het Brionplein om 17.00 uur; einde tussen 18.30 en 19.00 uur aan de Rouvilleweg.

Deze historische wandeltocht door de romantische straten van Otrobanda laat de geschiedenis herleven; u krijgt informatie over de architectuur, de sociale structuur, de kultuur, de oorzaken van het verval, de plannen voor de toekomst, de wanhoop en de hoop; u ziet het lelijke en het mooie.

Om 'Plataforma' te helpen de nodige fondsen te verkrijgen om voor Otrobanda te werken, wordt er fl.10,- per persoon gevraagd (kinderen onder 12 jaar: gratis); er is een drankje inbegrepen. Geef uzelf en 'Plataforma' een 'treat' en kom een leerzame en aangename namiddag doorbrengen in Otrobanda a.s. zondag.

WILLEMSTAD — Een 31-jarige man is vrijdag naar de recherche overgebracht, omdat hij werd aangetroffen in bezit van verdovende middelen, vermoedelijk base. Bij het zien van de politie wierp hij een bruine zak met inhoud weg. Die spullen zijn in beslag genomen.

WILLEMSTAD — Zondagmorgen wordt er vanaf 9.00 uur een 'ban topa' gehouden bij het gebouw van de Geneeskundige- en Gezondheidsdienst te Zaquito. Dit ter gelegenheid van het éénjarig bureau van het klachtenbureau. Er zal onder meer een discussie worden gehouden over het thema 'De patiënt, wie is dat?'

Het klachtenbureau heeft gedurende het eerste jaar 300 klachten binnengekregen, zo is gisteren bekendgemaakt op een persconferentie.

WILLEMSTAD —Morgen arriveert op Curacao de Nederlandse landbouwdeskundige H. Bruine. Hij zal de al jaren met (interne) problemen kampende lokale agrarische coöperatie vereniging AKKV komen bijstaan. Binnen de AKKV rommelt het al lang met steeds wisselingen van de wacht en hevige interne ruzies. De organisatie is gevolg hiervan al jaren niet meer actief.

Mogelijk heropening recherche infodienst op Antillen

DEN HAAG/WILLEMSTAD — De (Nederlandse) Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) wil opnieuw een steunpunt op de Nederlandse Antillen.

Reden voor de heropening van het in 1986 afgeschafte steunpunt is de rol die de eilanden spelen in de doorvoer van verdovende middelen naar Nederland. In de laatste acht maanden van 1990 speelden de Nederlandse Antillen maar liefst vijftig keer een rol bij een in Nederland onderzochte drugszaak. In achttien gevallen gingen Nederlandse politie-mensen naar de Antillen. Dat leverde in totaal 61 verdachten en 110 kilo in beslag genomen cocaine op, zo heeft een woordvoerder van de CRI zaterdag bevestigd. De woordvoerder legt er overigens de nadruk op, dat de besprekingen over een nieuw steunpunt op de Antillen zich nog in het stadium van het "ambtelijk vooroverleg" bevinden.

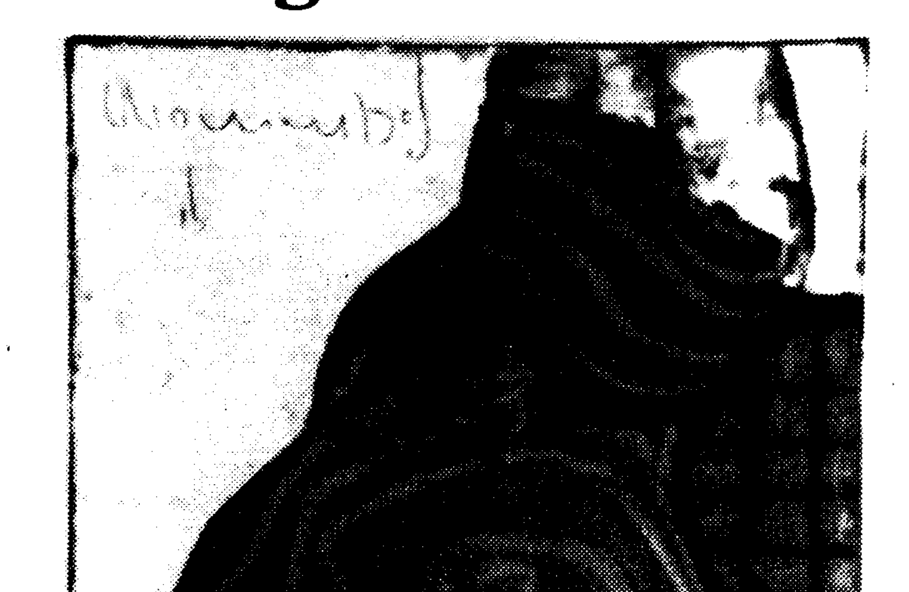
60-Jarige krijgt zijn pensioen

***WILLEMSTAD** —De heer Richardson (links) kreeg gisteren persoonlijk een 'enveloppe met inhoud' uitgereikt uit handen van minister van arbeid en sociale zaken Bithel Pietersz. De inhoud: zijn pensioen. De plechtigheid had te maken met de officiële verlaging van de pensioengerechtigde leeftijd op de Antillen van 62 naar 60 jaar ingaande 1 januari dit jaar. Pietersz kondigde aan dat de middelen daartoe moeten komen uit een bij de SVB te creëren fonds dat tot stand moet komen door een betere interne controle. Ook zou de SVB inningsbevoegdheid moeten krijgen om zo sneller aan meer middelen te kunnen komen. De minister liet verder doorschemeren dat de overheid overweegt de ouderdomsuitkering, die nu erg laag is, te verhogen. De financiering daarvan wordt momenteel bestudeerd. Bij de ceremonie van gisteren waren verder onder anderen aanwezig voormalig minister van arbeid Stanley Inderson (midden achter) en SVB-directeur Andres Constancia (links achter).*

Expo Amman in Gallery 86:

Het gevecht van de haan en de leeuw

EEN HAAN EN een leeuw, samen in gevecht. Het sterrenbeeld leeuw, samen met het Chinese haan-beeld, twee aspecten van de persoonlijkheid van Guus Ammann die hij toont op een schilderij van zijn nieuwe tentoonstelling in Gallery 86 in Punda. Twee jaar geleden bij zijn eerste expositie in het Curaçaosch Museum was hij nog voorzichtiger. Toen verschool hij zich dieper. Hij zei toen: '... dan kunnen ze zo bij mij naar binnen kijken. Dat vind ik griezelig'. De angst is hij nu kwijt. Het verhaal dat zijn schilderijen vertellen mag nu gelezen worden. Hij is opener geworden. Zijn werk heeft nu ook titels gekregen.

WIT

De expositie bestaat uit 21 olieverfschilderijen en gouaches. Hij gebruikt nog steeds veel wit maar daarnaast zijn de kleuren en grotere rol gaan spelen. Door het vele wit komen die kleuren sterk naar voren en, de wijze van ophangen speelt mee, wordt een gevoel van ruimte geschapen. In die ruimte komen De Narren of Don Quichot hun verhaal vertellen, een verhaal dat fascineert en niet vlug zal vervelen. Bij de Troubadour en de Minstreel is die ruimte niet zo nodig. Die brengen hun lied in een veelheid van kleuren die bijna het hele doek vullen.

MIDDELEEUWS

Guus Ammann heeft een serie schilderijen gemaakt die samen in zijn ogen een middeleeuws verhaal vormen. Er wordt een kasteel aangegeven, een kasteelheer, een kasteelvrouwe, een kasteeltuin, een gevangene, maar ook Vrijheid en de serie eindigt met 'Bonjour exotisch kasteel'. Ik vind ze soms wat hoekig, wat abrupt ook, geschilderd. Er is een groot verschil in kwaliteit tussen het een en het andere schilderij uit deze serie.

VRIJHEID

Daarnaast hangt op de expositie ook een serie met als titel Oorsprong I, II, III, IV, waarin Ammann zijn filosofieën helemaal waarmaakt. In een eenheid van kleur en tekens heeft hij de oorsprong verwerkt van verschillende culturen verbeeld. Dit zijn voor mij zijn mooiste schilderijen, samen met de doeken waarin hij zichzelf blootgeeft, zoals in 'Vrijheid', met de rose, blauw, turqoise vogels en 'Geluk', een schilderij waarin het wit en zwart weer een grotere rol spelen. Het pronkstuk van deze expositie blijft echter het 'Gevecht van de haan en de leeuw', met de vogel die het voor gezien houdt en wegvliegt.

HUISSCHILDER

Guus Ammann volgde twee schilderopleidingen. Een aan de schildersschool te Boxtel, Brabant, waar hij zich bekwaamde tot meesterschilder, huisschilder. De tweede opleiding volgde hij aan de Kunstacademie te 's-Hertogenbosch. Verf speelt aan alle kanten een belangrijke rol in zijn leven. Hij kwam drie en een half jaar geleden naar Curaçao voor een schildersbedrijf, maar hij heeft hier ook zijn eigen schildersatelier. Ammann experimenteert graag met zijn materiaal en dat is ook op zijn doeken te merken, vooral bij de gouaches. Hij weet daarin zeer speciale effecten te bereiken. Deze tentoonstelling van Guus Ammann laat een duidelijke ontwikkeling zien. Zijn werk, ook zijn abstracte werk, is toegankelijker geworden.

NEL CASIMIRI

WILLEMSTAD — Op woensdag 10 april a.s. organiseert de Bon Bini Club weer een contactochtend. De bijeenkomst begint om 9.00 uur en het eerste deel van de ochtend zal in het teken staan van de enquete, die vorig jaar onder de leden heeft plaatsgevonden. Ook nieuwe leden die deze enquete niet kennen, zijn van harte welkom om het te discussieren en over de Bon Bini Club en ideeën uit te wisselen.

Voor het tweede deel van de ochtend is als gastspreekster uitgenodigd mevrouw Alcantara van de Consumentenstichting. Zij zal 'consumentenvragen' over Curaçao graag beantwoorden! Iedereen is weer welkom, zowel leden als niet-leden. Het adres is: Jeugdhuis De Tamarijn, Mahaaiweg hoek Jasmijnweg. De toegang is gratis.

Shirikiana in Seru Fortuna

WILLEMSTAD — Dinsdag 9 april om 7 uur 's avonds zal er een presentatie plaats vinden van een groep bestaande uit zeven jongeren van Tanzania in het buurtcentrum Seru Fortuna. Ze zullen niet alleen hun kultuur en traditie overbrengen maar ook de betekenis van hun naam tot uitdrukking brengen. Ook zullen verschillende jongeren groepen van de culturele commissie van Seru Fortuna deelnemen. Iedereen is welkom.

Entree is gratis.

Ere-VIP's krijgen kaart

WILLEMSTAD — *Enige VIP's kregen gisteren uit handen van het directeurs/eigenaars echtpaar Hector Galmeijer (rechts) (ere)lidmaatschapskaarten van The Executive Club, de nieuwe, mooi ingerichte VIP-lounge op Hato luchthaven. Het lidmaatschap geeft toegang tot de club waar men kan wachten op de eigen vlucht of met aangekomen of vertrekkende gasten kan verblijven. Eén van de geluksvogels was gezaghebber Elmer Wilsoe: hij is evenals gouverneur Jaime Saleh en premier Maria Liberia sinds gisteren 'ere-VIP'. De eerste lidmaatschapskaarten gingen naar de Curacao Inc, die op zijn beurt twee kaarten overhandigde aan gedeputeerde Dito Mendes en ex-premier Barend Biesheuvel. Ook CurInc- voorzitter Jacky Voges en CurInc- directeur Richard Lopez Ramirez kregen een lidmaatschapskaart van het echtpaar Galmeijer.*

Maandag ondertekening:

Antilliaans/Surinaams protocol in de maak

WILLEMSTAD — Op maandag zal in Willemstad een Surinaams-Antilliaans protocol worden ondertekend, nadat de afgelopen dagen op Curacao ambtelijk overleg heeft plaats gevonden over het aanhalen van de economische betrekkingen tussen de Antillen en Suriname. In intentie-verklaring zullen verder voorstellen worden aangedragen voor het overmaken van ALM-tegoeden die in Suriname vastzitten. Het gaat om een 'substantieel bedrag.' Dat bevestigde vanochtend minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid, Chucho Smits, in gesprek met de Amigoe.

Anders dan deze krant gisteren berichtte, is de heer Salons geen minister van econmische zaken, maar directeur van het gelijknamige departement in Paramaribo. Met hem zijn onder andere SLM directeur Desi Deira en de directeur van de Centrale Bank Henk Goedschalk meegereisd. Goedschalk is voorzitter van de Surinaamse delegatie.

Smits had het vandaag over 'ambtelijk overleg' omdat de officiële gesprekspartner op de Antillen de directeur van het departement van luchtvaart, Siegfried Fransisco, is. Minister Smits is indirect echter weldegelijk bij de besprekingen betrokken, zoals dat ook in het verleden het geval was.

De bewindsman liet weten dat een van de doelstellingen van de besprekingen is de handels- en scheepvaartbetrekkingen nader aan te halen. Ook is het in dat verband van belang dat er een oplossing wordt gevonden voor de problematiek van 'bevroren' tegoeden van de ALM in Suriname. Door het gebrek aan deviezen kan de ALM de Surinaamse guldens niet wisselen in VS-dollars en die naar Willemstad overmaken. Smits wilde vadaag niet zeggen hoe groot het totaalbedrag is, maar vindt dat deze info door de ALM verstrekt moet worden. Wel erkende hij dat het om een 'aanzienlijk bedrag' gaat.

Het maandag te ondertekenen document, vlak voor terugkeer van de Surinaamse gasten, zal een overzicht bevatten van de afspraken die hier gemaakt werden. Stappen voor de opheffing van de handelsonevenwichtigheden tussen de Antillen en Suriname zal zonder meer op de lijst verschijnen, verwacht minister Smits.

Vierduizend personen op FKP-wachtlijst

WILLEMSTAD — Ongeveer 4000 personen stonden tot en met januari dit jaar bij de Fundashon Kas Popular (stichting volkswoningen) ingeschreven. 1400 personen staan bij de stichting ingeschreven om in aanmerking te komen voor een middenstandswoning. Dit maakte de gedeputeerde, qualitate qua voorzitter van de FKP, Nelson Monte, onlangs bekend.

Volgens Monte hebben 215 gezinnen vorig jaar een woning van de FKP gekregen. In de eerste drie maanden van 1991 hebben 111 gezinnen een woning gekregen.

De FKP is in 1985 met de het project 'woningreparatie' begonnen. Dit was volgens Monte noodzakelijk, gezien het feit dat het Bestuurscollege in dezelfde periode de zogenaamde bouwvoorschotten heeft opgeschort. Het project woningreparatie is een noodzaak daar het de heersende woningschaarste verlicht.

Van 1985 tot 1991 hebben 1500 personen zich ingeschreven om een lening te krijgen in kader van het woningreparatie project. Tot en met maart dit jaar hebben 625 personen een lening gekregen. Per jaar geeft de FKP ongeveer 160 leningen in verband met het project, aldus Monte, die voorts aanvoerde dat het de streven is om dit tot 200 leningen per jaar te verhogen.

Sinds de oprichting van de FKP hebben 1200 personen van het zelfbouw-project gebruik gemaakt. Het zelfbouw-project maakt het mogelik voor iemand om een een woning naar eigen smaak te bouwen. Het enige wat de bouwer nodig heeft is een bouwterrein.

De FKP is van plan om met een totaal nieuw zelfbouw-project te komen. Nieuwe bouwmodellen en financieringsvormen zullen geïntroduceerd worden, aldus Monte.

WILLEMSTAD — Een 38-jarige man is door de politie onderhouden vanwege het lastigvallen van familie. Hij vroeg de 61-jarige M.D. en haar 90-jarige moeder om een glas water en drie gulden en nam in de loop ook nog een radio mee van het dressoir. Op verzoek van de dames is de man aangesproken op zijn gedrag.

COMMENTAAR

Milieu blijft dreigen

WILLEMSTAD — De uitspraak in de zaak 'Klein Hòfi' door rechter B.L.M. van Otterdijk op 5 april mocht dan tamelijk voorspelbaar zijn, maar was desalniettemin bijzonder schokkend. Want wat zegt de rechter eigenlijk met zijn uitspraak? Er bestaat géén geschreven of ongeschreven bepaling die de handelingen van Piscadera N.V. - het kappen van de bomen te Klein Hòfi - kan verbieden. Vrij vertaald: iedere Curaçaoenaar mag op eigen terrein zoveel bomen omhakken als hij wil!

Defensa Ambiental wordt erkend als milieubeweging die haar zorg om het milieu mag uiten door een rechtszaak aan te spannen, maar wetgeving om een kort geding te winnen bestaat er niet. De stichting is gedoemd om zich te houden bij af en toe een verklaring aan de pers, het houden van een lezing, of het organiseren van een wandeling of actie.

Deze 'onmacht' is overigens niet alleen voorbehouden aan de milieubeweging. Zelfs de daartoe bevoegde overheidsinstanties hebben niet de mogelijkheid om milieudelicten aan te pakken. Er is nauwelijks of geen controle op de weinige wetgeving die er wel bestaat ten aanzien van milieuzaken. Overtreding van bedoelde wetten kan alleen worden bestraft, wanneer de daders op heterdaad worden betrapt.

"Dat kan niet meer, de tijden zijn veranderd", constateert Defensa Ambiental. In tien jaar tijd is de maatschappij anders gaan denken over het milieu. De mondi met zijn prikplanten, bomen en cactussen, wordt nog steeds beschouwd als 'sushi' (je spreekt op zijn Curaçaos toch ook over 'de tuin schoonmaken' in plaats van de tuin onderhouden?), maar tòch er is iets veranderd. Aan een hofje met fruitbomen mag je zeker niet komen, daarvoor komt het volk op de been.

Defensa Ambiental zal nu de overheid aansporen om te komen tot wetgeving en een vergunningenstelsel dat voorwaarden stelt aan de kopers van terreinen. Zeker de laatste tijd, nu de verkiezingen naderen, is de overheid overal voor te porren. Filialen en clubhuizen worden geopend, er worden lintjes geknipt, resultaten van overheidsinstellingen komen in de publiciteit en zelfs de leerplicht is na zestig jaar discussie ingevoerd.

Ook voor de toekomst worden er mooie beloftes gedaan zoals het renoveren van scholen, het bevechten van drugs en criminaliteit, het opkomen voor sociaal zwakkeren, maar... het milieu blijft dreigen als een grote donkere wolk waar elke partij voor schuilt.

Wie kan de ontwikkeling voortzetten? Zó adverteert de grootste partij, de Nationale Volkspartij, gedurende haar verkiezingscampagne. Is dat niet een vreemde vraag? Niet de politiek maar de ontwikkelingen zelf zetten zich voort. Wie ze nog in toom kan houden, zal een kwestie zijn van later zorg. Als het met het maken van milieuwetgeving net zolang duurt als met het invoeren van de leerplicht, dan is dat overigens een rethorische vraag. Over zestig jaar is het te laat.

FOL/SI-actieprogramma:

"Staatssecretaris voor Curaçaose districten"

WILLEMSTAD — De politieke partijen-combinatie, FOL/SI, is van mening dat de huidige verdeling van Curacao in districten veranderd moet worden. Het systeem is volgens de bruine partij discriminerend. In plaats daarvan moeten er vertegenwoordigers van de districten in de regering benoemd worden. Zij moeten de status van staatssecretaris krijgen, aldus aangehaald in het actieprogramma van de FOL/SI.

Volgens de FOL/SI moet het overheidsapparaat grondig gereorganiseerd worden. Het imago van de ambtenaar moet ook hersteld worden. Een nieuwe regeringsvorm zal geïntroduceerd moeten worden.

Een autonome positie van Curacao in het Koningkrijk zal tot nieuwe regeringsvormen leiden, aldus het actieprogramma. Een van de twee bestuurslagen zal geëlimineerd moeten worden.

In plaats van een college van gedeputeerden, dat collegiaal verantwoordelijkheid dragen, moet overgegaan worden tot een ministerraad van Curacao met ministeriële verantwoordelijkheid. De Eilandsraad zal ook geëlimineerd moeten worden en door een parlement zoals de Staten vervangen moeten worden.

De taken die momenteel in handen van de centrale regering zijn, moeten naar het eilandgebied gedelegeerd worden. Dat zal een totale reorganisatie van het overheidsapparaat mogelijk maken.

Een permanent educatiesysteem voor ambtenaren moet geïntroduceerd worden, aldus het FOL/SI-actieprogramma. De ambtenaren en het overige personeel in overheidsdienst moeten in staat worden gesteld zich verder te bekwamen.

Tegenover de privatisering van overheidsbedrijven, stelt de FOL/SI zich voorzichtig op. Bij het privatiseren moeten de aard van het bedrijf, de tijd die nodig is om te privatiseren en de noodzaak van het privatiseren zelf in acht worden genomen. Belangrijke eigendommen van het eiland mogen in geen enkel geval geprivatiseerd worden, aldus de bruine partij.

Wel is de FOL/SI van mening dat alle hotels die nog in handen van de overheid zijn, zo vlug mogelijk geprivatiseerd moeten worden.

Eliminatie van discriminatie binnen het overheidsapparaat behoort tot een van de prioriteiten van de FOL/SI. Dit niet alleen voor wat salarissen betreft, maar ook op andere terreinen.

Defensa Ambiental gaat overheid porren tot maken milieuwetgeving

WILLEMSTAD — Defensa Ambiental zal geen hoger beroep aanspannen tegen het vonnis inzake 'Klein Hòfi', "maar liever de energie gebruik om de overheid te porren om milieuwetgeving vast te stellen", aldus een woordvoerder van de milieubeweging.

Gisteravond is Defensa Ambiental tijdens een bespreking tot de conclusie gekomen "best wel tevreden te zijn met het vonnis", althans met het feit dat de rechter de [illegible] Defensa Ambiental in haar vordering ontvankelijk heeft verklaard.

Defensa Ambiental had wel verwacht dat de vordering - het verbod om nog verder bomen te rooien in Klein Hòfi - zou worden afgewezen. De rechter wees die eis inderdaad af omdat het niet gebleken is dat er een schriftelijk of ongeschreven bepaling bestaat die de door Piscadera verrichte handelingen verbiedt.

Overigens wees rechter mr. B.L.M. Van Otterdijk ook de eisen van Piscadera Vakantiehuizen in reconventie van de hand. Defensa Ambiental heeft volgens hem nooit betwist dat Piscadera Vakantiehuizen niet naar eigen inzicht vakantiehuizen zou mogen realiseren. Een verklaring dat de NV daartoe alle recht van vrijheid heeft, vindt Van Otterdijk dan ook niet nodig.

Alhoewel geschreven bepalingen ontbreken in dit geval, vindt Defensa Ambiental dat op grond van de huidige publieke opinie het niet geoorloofd is om te handelen op de wijze zoals Piscadera Vakantiehuizen dat heeft gedaan.

"De maatschappij denkt nu heel anders over het milieu dan tien jaar geleden. Een groot deel van de bevolking is het erover eens dat er in Klein Hòfi niet meer gekapt mag worden. Daarom zullen wij er bij de overheid op aandringen om zo spoedig mogelijk wat te doen aan het vergunningenbeleid. Nu worden er helemaal geen voorwaarden gesteld wanneer er een vergunning wordt gegeven."

"Defensa Ambiental is ontvankelijk verklaard, maar we kunnen alleen efficiënt werken, wanneer er instrumenten zijn. En die zijn er niet", aldus een woordvoerder van de milieubeweging.

WILLEMSTAD — Een 24-jarige verdachte is door de politie aangehouden in verband met diefstal in een pand aan de Guyabaweg. De jongeman hield zich schuil in een perceel aan de Steenmijnweg, waar hij naar toegevlucht was om zijn achtervolgers, bewoners van de Guyabaweg, van zich af te schudden. Van de inbraak is aangifte gedaan.

Vijf gewonden bij botsingen

WILLEMSTAD — In de nacht van vrijdag op zaterdag is te Noord-Zapateer een personenwagen op een houten lichtmast gebotst, waarbij vier personen gewond zijn geraakt. Oorzaak van de botsing was het rijden met te hoge snelheid. De vier gewonden zijn na medische behandeling huiswaarts gekeerd.

Eenzelfde soort ongeluk deed zich voor op de naamloze weg die door het gehucht Weto loopt. Daar reed een bestuurder rechts van de rijbaan af en botste vervolgens tegen een betonnen pilaar op. De bestuurder die klaagde over pijn aan de ribben kon na behandeling bij de poli van het St. Elisabeth Hospitaal naar huis gaan.

FOL/SI vóór in te voeren leerplicht

WILLEMSTAD — Volgens de politieke partijen-combinatie, FOL/SI, is een goed onderwijs onontbeerlijk voor een gezonde economische ontwikkeling van een land. Daarom stelt de bruine partij zich positief tegenover de introductie van de schoolplicht. Het komt de ouders èn de leerlingen ten goede, aldus blijkt uit het actieprogramma van de FOL/SI.

Ook diegenen die om de een of andere reden geen gedegen onderwijs hebben genoten, moeten de kans krijgen beroepsopleiding te volgen.

De huidige onderwijstructuur moet gewijzigd worden, aldus de FOL/SI. Iemand die een VWO-opleiding heeft gevolgd moet na zijn/haar examen voldoende keuze hebben van verdere studies en/of profesionele opleidingen. De kinderen van arbeiders en van minderbedeelden moeten gelijke kanzen krijgen om evenzo hoger onderwijs te genieten.

'De tijd is aangebroken om de afspraken die in de 'Kompromiso Nashonal' van april 1989 tot stand kwamen, na te komen'. Bij uitvoering van de afspraken moet constant ruggespraak worden gehouden met de onderwijspartners, aldus de FOL/SI.

Genoeg leslokalen en genoeg lesmateriaal is van groot belang wil men goede resultaten bereiken. Ook moeten er voldoende goed gemotiveerde leerkrachten beschikbaar zijn. Logischerwijze telt de herinvoering van ingeleverde rechten en het elimineren van discriminerende aspecten ook voor de Curacaose leerkrachten, aldus het actieprogramma van de bruine partij.

Een van de prioriteiten van de FOL/SI voor wat het onderwijssysteem betreft, is het uitvoeren van het project 'Papiamentstalige basisschool op Curacao'. Om dit te bewerkstelligen moet een taleninstituut door de overheid aangewezen worden dat met de leiding van het project belast zal worden.

WAARSCHUWING

De commandant van de marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op woensdag 10 april 1991 van 07.00 uur tot 23.59 uur en op donderdag 11 april 1991 van 00.01 tot 13.20 uur een gevechtsschietoefening gehouden zal worden op het terrein California.
Er zal geschoten worden met scherpe munitie.
Het onveilig zeegebied bedraagt 4000 meter, terwijl het onveilig gebied aan landzijde afgebakend zal worden met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

Nieuw bestuur Mascaruba

ORANJESTAD — Tijdens een algemene ledenvergadering koos de Arubaanse toneelgroep Mascaruba een nieuw bestuur, dat nu als volgt is samengesteld: voorzitter Elia Heronimo, vice-voorzitter Miguel Pietersz, secretaris Philomena Lopez, penningmeester Rita Thomas, commissarissen Oslin Boekhoudt, Harold Pereira en Osling Toppenberg.

Examens voor radio-amateurs

ORANJESTAD — De Examencommissie maakte donderdag bekend, dat de gelegenheid bestaat om tussen 3 en 8 mei aanstaande examens te doen voor het verkrijgen van een A, B of C-vergunning voor radio-amateur. Inschrijving voor het examen moet schriftelijk worden gedaan en geadresseerd aan de voorzitter van de commissie met vermelding voor welk vergunning men examen wil afleggen.

De commissie zal inschrijvingen, die na 12 april binnenkomen, niet in behandeling nemen. Bij de heren C. Lesire (telefoon 26069), [illegible] Provence (25504) of H. Maasdamme (45041) is nadere informatie over de examens te verkrijgen.

ORANJESTAD — Leraren en leerlingen van de Ir. Cesare Terzano MTS hielden onlangs hun traditionele 'Dag van sociaal- en arbeidsbewustzijn'.

Ditmaal werden op één dag 12 instanties bezocht, waar de leerlingen allerlei werkzaamheden, variërend van reparatie tot schilderwerk uitvoerden. De instanties die een goede beurt kregen waren [illegible] Pa-viljoen, [illegible] Cuna, Huize [illegible], Funari, Te Amo, Verblijf voor Ouderen San Nicolas, Dun'un Man, Bibitopia, Kibrahacha, Ambiente Felis en Shabururi.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
DRIVE-IN: 20.00 en 24.00 uur **Rocky V** (sports-drama, 14 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Skindeep** (comedy, 18 jr.)

****

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Oduber, tel.: 21780.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Santa Cruz: dokter T.H.K. Lin, Noord 68, tel.: 21522/22694.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter B. Britt-Croes via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk, gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115**.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Our House; 18.48 Elsa Klensch; 19.00 Leu foi kas; 20.00 Special Program; 21.00 Prime News; 22.00 Movie: Estreno; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.15 Paradise (New Series); 18.00 Sunday Movie; 19.30 Show-time; 20.30 Ballet; 21.16 CNN News; 21.45 Jesse Jackson Show; 22.45 Week in Review; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

****

ZONDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

SOFTBALL
10.00-16.00 uur Voortzetting Competities zowel op het Duracell terrein en Caribe terrein.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10. en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uu
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.3 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.3 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van de Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. va den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hesser zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

****

Allnations Dance Company

■*ORANJESTAD — De Arubaanse Kunstkring presenteert op 17 en 18 april, om half negen in Cas di Cultura, de bekende dansgroep 'The Allnations Dance Company' in een programma van dansen van de gehele wereld. Het programma biedt een keur van dansen en folklore uitgevoerd door artiesten die in de authentieke stijlen van hun respectievelijke landen getraind zijn.*

Nog steeds hebben zij dezelfde oorspronkelijke opzet zodat bij voorbeeld een Filipijnse moslemdans gevolgd kan worden door een Russische polka of een Mexicaanse zapateado wordt gevolgd door een Chinese lintendans. Allnations heeft in 45 landen in vijf continenten voorstellingen gegeven en voor Aruba is dit een hernieuwde kennismaking met de groep. Voor de voorstelling van donderdag 18 april is er een speciale prijs voor de jeugd. De kaartjes hiervoor zijn slechts aan de zaal op donderdag verkrijgbaar.

Cocaïne als molensteen om de nek

ORANJESTAD — De functionaris van buitenlandse zaken die vanuit Colombia twee molenstenen, waarin cocaïne verstopt zat, voor een vriend mee naar Italië had genomen en die op de Arubaanse luchthaven werd aangehouden, werd veroordeeld tot drie jaar en zes maanden. De eis tegen hem was vier jaar. Ofschoon J.M. ontkende dat hij op de hoogte was van de aanwezigheid van de cocaïne, vond de rechter dat dit wel bewezen is. Zeker wanneer men 5000 dollars betaald krijgt om twee molenstenen te vervoeren.

In de zaak tegen R.A. (38) eiste de officier twee jaar en zes maanden. Verdachte ontkende ten stelligste zich schuldig te hebben gemaakt aan verkoop van cocaïne. Zijn advocaat mr Rudy Oomen had de vijf getuigen opgeroepen, die bij de politie het tegendeel hadden verklaard en dat R.A. wél cocaïne had verkocht. Het werd een verward verhoor, waarbij mr Oomen duidelijk liet horen ernstig te twijfelen aan de getuigen verklaringen. Hij maakte daarbij de opmerking, dat deze zaak stinkt. Over twee weken volgt uitspraak.

Workshop bibliotheek

ORANJESTAD — Antillean Public Library Association houdt een serie workshops op alle eilanden van de Nederlandse Antillen en op Aruba.

De workshop op Aruba vindt plaats op zaterdag 13 april van 9 uur 's morgens tot 15 uur 's middags in de Nationale Bibliotheek Oranjestad. De workshop heeft als titel: 'Bibliotheek, een onmisbaar instituut in onze samenleving?'. Sprekers over voormeld onderwerp, zijn: Wim Rutgers, Luc Alofs en Joyce Pereira. Deelname aan de workshop is gratis voor leden van de Association en niet-leden betalen 5 florin.

Aanbesteding TeleAruba

ORANJESTAD — Arends Construction was de laagste inschrijver op de onlangs gehouden openbare aanbesteding voor de verbouwing van TeleAruba, electrische installatie en airco. Er waren nog drie andere inschrijvers, Van Kessel Construction, Bohama en Vico Enterprises voor de aanbesteding die gecoördineerd werd door architect Thomas Quandus.

Er werd als laagste ingeschreven door Arends Construction: f.341.000,-- (voor bouwkundig gedeelte), f.180.000,- (electra), f.49.000,- (airco), totaal f.570.000,--. De gunning werd aangehouden.

Bridge Ariba

ORANJESTAD — De Bridgeuitslagen van de bridgeclub 'Aruba Ariba' d.d. 2 april 1991 zijn: A klasse: Heer Marapin - Tjon Kon Sang 58.93%; dames Somers - Henriquez 58.04%; mw. Van Duin - hr. Friso 56.25%; echtpaar Drapeau 55.80%; hr. Timmer - Hermelyn 54.04% en dames Verbunt - Van Leerdam 52.23%.

B klasse: dames Tromp -Flanegin 62.78%; echtpaar Reeve 62.14%; dames Boelen - MacDavid 57.64% en echtpaar Caretenuto 51.30%.

Eman wijst kritiek op bouwbeleid van de hand

ORANJESTAD — Ex-premier Henny Eman reageerde op de kritiek, dat de AVP niets aan de woningbouw gedaan heeft. In dit verband merkte hij op dat ten tijde van zijn regering er geen sprake van woningtekort was, doch eerder dat gezorgd moest worden dat de ruim zesduizend werklozen aan het werk kwamen. 'Daarin zijn we zeker wel geslaagd.

Tevens hebben wij een algemeen plan achtergelaten voor eigen woningbouw. Dit plan werd door minister Charro Kelly in de lade gestopt. Het betrof niet een rapport om 40, of 50 huizen te bouwen, maar duizenden woningen omdat dat alleen een oplossing kan betekenen'. In dit verband wijst Eman er op, dat uit het IMF-rapport duidelijk blijkt dat het ministerie van Kelly een 'bottleneck' is. Bij voorbeeld bij Domeinbeheer en kadaster zijn nog steeds problemen omdat de bewindsman een 'blok aan het been' is.

'Minister Kelly stelde eerst 250 miljoen voor huizenbouw nodig te hebben, toen kwam hij met 80 miljoen en nu heeft hij het verlaagd tot 6 miljoen', aldus mr Henny Eman.

Resolutie V-raad aangenomen

Fiat parlement Irak bestandsvoorwaarden

BAGHDAD - Het Iraakse parlement heeft vanmorgen (zaterdag) ingestemd met resolutie 687 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Zo is uit officiele Iraakse bron vernomen. Deze resolutie behelst de voorwaarden voor een permanent staakt het vuren in de Golf-oorlog. De voorzitter van de Nationale raad (parlement) Saadi Mehdi Saleh had eerder de leden van de raad gevraagd deze resolutie te aanvaarden.

De parlementaire commissies voor Buitenlandse betrekkingen en Juridische zaken hadden trouwens al erkend dat zij geen andere keus hebben dan de resolutie over het staakt-het-vuren te aanvaarden. Door de resolutie goed te keuren kan volgens de parlementsvoorzitter het "Amerikaanse-Zionistische complot" worden verijdeld. Het parlement begon na verklaringen van de twee parlementaire commissies achter gesloten deuren aan een vergadering over het advies om in te stemmen met de resolutie van de Veiligheidsraad.

De Veiligheidsraad keurde woensdag de resolutie over de voorwaarden voor een permanent staakt-het-vuren goed. Volgens de resolutie moet Irak worden ontdaan van massavernietigingswapens en moet het land een deel van zijn olie-inkomsten afstaan voor herstelbetalingen. De uitspraak van de Veiligheidsraad kan leiden tot de terugtrekking van de troepen van de door de Verenigde Staten geleide internationale coalitie uit Irak.

Extra EG-top in Luxemburg:

Midden Oosten en Kurden aan orde

DEN HAAG/BRUSSEL - De staats-en regeringsleiders van de Europese Gemeenschap komen maandag in Luxemburg bijeen in een poging de ernstige verdeeldheid binnen de EG tijdens de Golfcrisis te vergeten en uitgangspunten te formuleren voor een gezamenlijk beleid ten aanzien van het Midden-Oosten. Ook zal de op Frans initiatief ingelaste Europese top zich met het urgente probleem van de Kurden en de situatie in Irak bezighouden.

Een van de lessen die de EG uit de Golfcrisis kan trekken is dat de lidstaten bij een echte crisis nog niet in staat zijn tot een gezamenlijk optreden. Juist in de periode dat de twaalf onderhandelen over een politieke unie met een gezamenlijk buitenlands, veiligheids- en eventueel defensiebeleid liep de repetitie voor een gezamenlijk optreden op deze terreinen op een tamelijk fiasco uit.

De Europese Trojka, de ministers van Buitenlandse zaken van het huidige, het vorige en komende EG-voorzitterschap (Poos, De Michelis en Van den Broek), heeft in inmiddels een reeks landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika bezocht, waaronder Egypte, Israel, Syrie, Libie, de Golfstaten en Iran. De conclusie was dat het nog te vroeg is om een eigen Midden-Oostenbeleid van de twaalf te formuleren. Voorlopig dient eerst het tweesporenbeleid van de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker de ruimte te krijgen, zo wordt in diplomatieke kring opgemerkt.

Om een concreet signaal richting Midden-Oosten af te kunnen geven zullen de staats- en regeringsleiders zich in Luxemburg naar verwachting bezighouden met een verdere verhoging van de EG-hulp aan landen rond de Middellandse Zee. Hoewel de pot voor noodhulp van de Europese commissie leeg is zullen de EG-staats- en regeringsleiders zich buigen over hulp van de Gemeenschap voor de honderdduizenden Kurdische vluchtelingen. Ook zal worden gepoogd maximale politieke druk op Irak uit te oefenen om een eind te maken aan de vervolging van de Kurden en andere minderheden. Blijkt dat niet voldoende dan moet militaire actie niet worden uitgesloten, meent premier Lubbers.

Dubbel succes voor Jeltsin

■ *MOSKOU - Het is president Boris Jeltsin toch gelukt om meer bevoegdheden te krijgen voor het oplossen van de huidige chaos in de Russische federatie én ook om de president van de republiek voortaan door de kiesgerechtigden te laten kiezen. Daarmee werd de sessie van het Russische parlement welke eigenlijk was bedoeld om Jeltsin te wippen een dubbel succes voor Jeltsin (zittend). Op deze foto is hij vereeuwigd samen met zijn vice-president Rasbulatov.*
(AFP-satellietfoto)

Premier Oduber zegt toe: efficiënte inning belasting

ORANJESTAD — 'De regering behoeft geen maatregelen te introduceren, zoals beweerd wordt. In plaats daarvan zullen de belastingen efficiënt geïnd moeten worden, zonder aanziens des persoons', aldus reageerde premier Nelson Oduber in Telenoticias op berichten dat zijn regering maatregelen voor meer inkomsten zou overwegen. 'Zij die dit beweren,' aldus de premier, 'zal ik moeten teleurstellen. Voorlopig zie ik daarvan de noodzaak niet in'.

Hij vervolgde met op te merken, dat wanneer de belastingen efficiënt worden geïnd, zonder aanziens des persoons, ook van personen die in Miami of elders wonen, er voldoende inkomsten zijn. Premier Oduber vertelde de kijkers dat de belastingdienst efficiënt wordt opgezet; iedereen moet betalen, er zijn geen privileges.

De premier verweet de AVP met berichten te komen dat er maatregelen worden genomen, hij noemde dit wensen 'met een duivelse mentaliteit'.

Zes maanden geëist voor ontucht met baseballer

ORANJESTAD — Zes maanden gevangenisstraf, waarvan drie maanden voorwaardelijk eiste de officier van justitie tegen J.C. (47) die er van verdacht werd na afloop van het baseballen, waarbij hij als coach optrad, met een 10 jarige pupil minder nette handelingen te hebben gepleegd.

Verdachte gaf een uiteenzetting waarbij hij stelde dat het ten laste gelegde niet juist was doch er werden bewijzen aangevoerd dat hij het mogelijk wel geprobeerd heeft. Een tienjarig vriendje van betrokken jongen die buiten moest blijven wachten zou de ouders op de hoogte hebben gesteld, dat er 'iets' gebeurd was, waarna de zaak aan het rollen kwam. Over twee weken vonnis.

Tegen de man L.H. (64) eiste de officier drie maanden onvoorwaardelijk omdat hij een meisje dat hij naar school bracht betast zou hebben. Ook hier vonnis over twee weken.

Grote deelname Paasprijsvraag

ORANJESTAD — Ook dit jaar grote belangstelling voor de jaarlijkse advertentieprijs van Amigoe Aruba, die met de Paasdagen in het teken van de Veiligheid stond. De leuze spoorde aan tot veiligheid met de Paasdagen, dragen van veiligheidsriemen en helm en het zorgen dat papieren — waaronder verzekeringsbewijs — in orde zijn.

De eerste prijs f.100,--V. Henriquez, Bontemantelstraat 18. De tweede, derde en vierde prijs — ieder drie maanden gratis Amigoe — gingen naar: E. Kock Seroe Alejandro 11A, Ch. Marto Warung Djawa en Caroline Figaroa Palmbeach 27A. De vijfde prijs — twee maanden gratis Amigoe — Esteban Thiel Bringamosa 11.

Dank voor uw deelname en winnaars, pabien. De prijzen worden toegezonden.

Maximumprijs voor frisdrank

ORANJESTAD — Bureau Voorlichting heeft gisteren een eerder uitgegeven bericht over de maximumprijs voor frisdrank gecorrigeerd.

In het eerste bericht stond, dat de maximumprijs niet telde voor supermarkets, refresquerias, snackbars, restaurants, clubs en hotels. Uit de correctie blijkt nu dat de maximumprijs van f.9,15 (per krat), 60 cent per fles (koud) en 70 cent (koud in cup) niet telt voor restaurants, clubs en hotels, maar wel telt voor verkoop aan de consument in supermarkets, refresquerias en snackbars.

Deze maximumprijs is op de 1ste van deze maand van kracht geworden.

Atletiek Olympia

ORANJESTAD — Op zondag 7 april a.s. organiseert de atletiekvereniging Olympia onder auspiciën van de A.A.B. baanwedstrijden in het Wilhelmina Stadion. Deze zullen om 5 uur 's middags aanvangen met sprintnummers over 60, 80 en 100 meter, gevolgd door verspringen en een 1000 meter loop.

Mercedes terug naar eigenaar

ORANJESTAD — Ingevolge het vonnis van de rechter kreeg het land Aruba — in casu de douane — opdracht om binnen twee uur na het uitspreken van het vonnis de van Rudolf Willems — bijgestaan door mr C.H. Werleman-Lejuez — in beslag genomen Mercedes Benz met bijbehorende sleutels — aan Willems terug te geven. Het land Aruba werd tot de kosten van het geding veroordeeld.

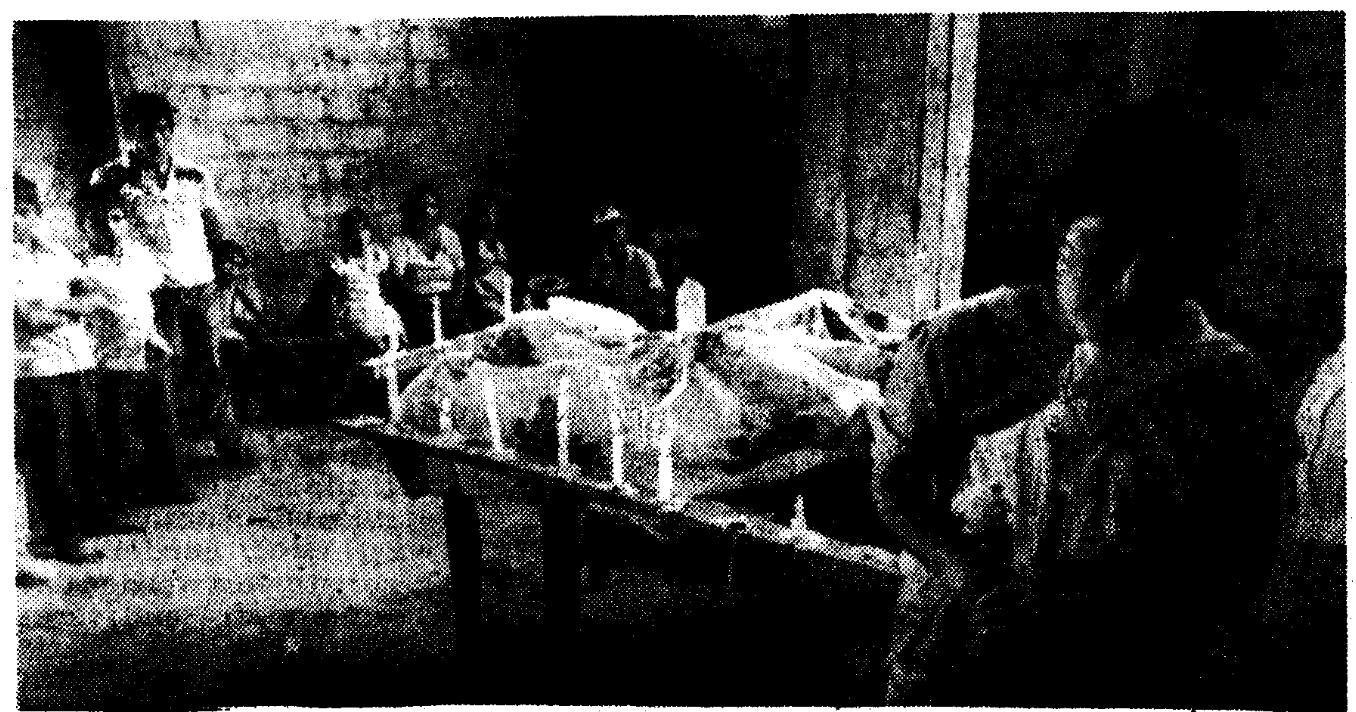
De zaak kwam voor de rechter nadat de douane de betrokken auto in beslag had genomen, die Willems als taxi-chauffeur destijds met vrijstelling van invoerrechten kon invoeren. Toen hij in augustus 1990 problemen met de motor van zijn auto kreeg stond de wagen in een garage bij een bevriende relatie, waarbij zij tijdelijk van wagens ruilden omdat Willems zijn Mercedes Benz niet wilde overbelasten totdat de benodigde onderdelen waren aangekomen.

Toen de douane bemerkte dat de bedoelde wagen niet meer als taxi werd gebruikt — waarvoor de vrijstelling van invoerrechten was verleend — en niet de taxichauffeur met de wagen reed, werd deze in beslag genomen. Door de overdracht van de wagen aan de bevriende relatie werd de bestemming van de taxi veranderd en Willems wist dat verandering van de bestemming verboden was.

De rechter was van mening dat nog niet gesproken kon worden van een andere bestemming geven. Een andere bestemming impliceert immers een duurzaam karakter en zulks is vooralsnog naar mening van het gerecht niet gebleken.

Jakarta

JAKARTA - De Indonesische regering heeft de onafhankelijke vakbond Solidariteit illegaal verklaard en kondigde aan tegen de bond stappen te zullen ondernemen, zo deelde de secretaris-generaal van Solidariteit, Saut Aritonang, vrijdag mee. Solidariteit telt ongeveer vijftduizend leden en is aangesloten bij de Internationale Arbeids-organisatie (ILO) van de Verenigde Naties in Geneve. Jakarta heeft tot op heden de vakbond niet officieel verboden.

■ CAJAMARCA - De 22-jarige Fatima Huaylas staat bij de twee opgebaarde neven- Hugo van tien jaar en Francis van negen jaar - die zijn omgekomen bij de hevige aardbeving welke vooral Cajamarca en omgeving in Peru trof en waarbij 35 mensen om het leven zijn gekomen en 750 gewonden vielen. Cajamarca ligt op 820 km ten noordoosten van Lima. Op de Richterschaal sloeg de wijzer uit tot 6,2 graden.
(AFP-satellietfoto)

VS-Patriot-soldaten weg uit Israel

JERUZALEM - laatste Amerikaanse daten die tijdens de G oorlog de Patriot-raket stallaties in Israel hebb bemand zijn vrijdag ter gekeerd naar hun ba in Duitsland.

De Verenigde Staten pla sten in Israel enkele Patri installaties nadat Irak dens de Golfoorlog Sc raketten had afgevuurd Tel Aviv en Haifa. Nu oorlog is afgelopen, is aanwezigheid van de Ame kaanse militairen niet m noodzakelijk. Irak vuurde dens de Golfoorlog 39 Sc af op Israel. Daarbij vie twee doden en raakten 2 Israeli's gewond. Een aan Patriotinstallaties blijft Israel achter maar milita functionarissen wilden n aangeven om hoeveel ins laties het gaat. De zegslied wilden alleen kwijt dat Isr lische militairen de Patr installaties zull bemannen.

Bij protestacties in Europa:

Vanuit ambassades van Irak geschoten

ISTANBUL - In verschillende Europese hoofdsteden hebben Kurdische ballingen geprotesteerd voor Iraakse ambassades. In Istanbul viel een dode toen vanuit de Iraakse ambassade op de demonstranten werd geschoten, aldus het Turkse Anatolische persbureau. Ook in Praag werd vanuit de diplomatieke missie geschoten op de demonstranten.

Het Anatolische persbureau in Istanbul meldde niet de identiteit van de schutter die op de demonstranten vuurde toen ze met stenen in de richting van het gebouw gooiden. Een betoger raakte gewond door geweerkogels. Het Turkse ministerie van Bu[illegible] de [illegible] onschendbaarheid het de politie verbiedt het consulaat met geweld binnen te dringen om het Iraakse personeel te ondervragen.

In Praag rende vrijdag een aantal mannen schietend met pistolen en halfautomatische geweren het ambassadegebouw uit. Voor het gebouw hadden circa zestig Kurdische studenten zich verzameld om tegen het gewelddadige optreden van het Iraakse leger te protesteren.

Er vielen geen slachtoffer

In Londen hield e aantal Kurden een tijdl de Iraakse ambassade be onder het uitroepen v leuzen als "Stop de volker moord". De bezett richtten vernielingen aan koelden hun woede op p tretten van Saddam H ayn. Een politieagent bev tigde later verklaringen v de Kurdische bezetters d er geweermunitie was gev den in de ambassade..

In Bonn slaagden honde Kurden erin de tuin van h ambassadegebouw binnen dringen, maar na enk minuten werden ze door d Duitse politie weer v dreven.

BELFAST - Bij een [illegible] aanslag in Noord-Ierland [illegible] 450 kilo wegende [illegible] zorgde voor veel glassch Dit heeft de politie vrij bericht. De bom ging af bij voorgevel van een rechth in Banbrigde, County Do vijftien minuten nadat een anoniem telefoontje w de aanslag was gew schuwd. De agenten raak gewond toen ze het pub op afstand brachten. De a slag is niet opgeeist m lijkt het werk te zijn va IRA.

bi Zimmerman vs Pedro van Raamsdonk

Mogelijk gevecht om de Koninkrijkstitel op Curaçao

WILLEMSTAD - De kans is zeer groot dat er nog dit jaar, mogelijk in juli of augustus, op Curacao een officieel bokskampioenschap wordt gehouden met als inzet de Koninkrijkstitel in het ...ergewicht. Dit vernam de Amigoe vandaag van de bekende Nederlandse bokspromotor Henk Ruhling. De Curacaose bokser Ibi Zimmerman, nummer 3 op de ranglijst van de IBF, ontmoet in dat gevecht de Nederlander Pedro van Raamsdonk.

Henk Ruhling verbleef de afgelopen anderhalve week op Curacao om, zoals hij het verwoordde, een helpende hand te bieden de ... bokssport weer in het ... te helpen.

... diverse gesprekken met ... andere de heer Hartog ... de A.B.P.K, een van de ... lokale boksorganisaties, ... dat de bokssport welis... nog leeft maar dat het ... nodig een nieuwe ... nodig heeft.

Curacao beschikt over een ... zeer getalenteerde bok... waarvan Ibi Zimmerman ... nationaal de bekendste ... Ruhling vindt dat daar ... mee gedaan moet ... en kwam dan ook ... de suggestie een gevecht ... de bovengoemde titel te ... niseren.

Hoewel een en ander nog ... prematuur stadium ... eert, schat Ruhling de ... erg groot dat het ... ook inderdaad wordt ... den. In principe wordt ... Curacao gebokst, maar ... onverhoopt blijkt dat ... ganisatorisch niet moge... dan kan het gevecht ... in Nederland plaats... Ruhling hoopt ... op de medewerking ... alle autoriteiten om dit ... cht toch op Curacao te ... plaastvinden.

... is niet alleen een ... me promotie van de boks... op het eiland, maar ook ... de, nu al grote, belang... ng van de Nederlandse media, een stuk Curacao promotie. Verschillende Nederlandse omroepen hebben al belangstelling getoond het gevecht en het daarbij behorende programma, op de buis te brengen.

Henk Ruhling wil een avondvullend boksprogramma naar Curacao brengen, waarbij minstens zes partijen gebokst zullen worden. Uiteraard is het de bedoeling meerdere Curacaose boksers te laten vechten.

De 70 jarige bokspromotor is er van overtuigd dat zo'n gala de lokale bokssport uit het dal zal halen en ziet voor de toekomst diverse mogelijkheden voor gevechten. Daarbij is een mogelijke komst van bijvoorbeeld Regilio Tuur niet uitgesloten.

In het sportprogramma van Radio Paradise, Paradise-Sport, heeft Willem Dekker morgen een uitgebreid interview met Henk Ruhling. Dat gesprek wordt uitgezonden direct na het nieuws van 12.00 uur.

KNVB vertraagt straf uitspraak

ZEIST - De tuchtcommissie van de KNVB doet maandagmorgen uitspraak in de zaak tegen de spelers Olde Riekerink en Wilson van FC Groningen en Stewart van Willem II. Gisteren werd de zaak in Zeist mondeling behandeld.

Olde Riekerink en Stewart kregen in het competitieduel tussen Willem II en FC Groningen de rode kaart van arbiter Schuurmans. Wegens slaan, aldus de scheidsrechter. Stewart vroeg mondelinge behandeling aan. Hij had niet geslagen. Olde Riekerink ook niet, hij had geduwd.

Wilson werd donderdag in staat van beschuldiging gesteld aan de hand van de televisiebeelden. Hij had Stewart een klap verkocht, waarna de Willem II-speler neer ging. Per brancard werd hij in bewusteloze toestand afgevoerd. Het trio is gerechtigd dit weekeinde in de competitiewedstrijden uit te komen.

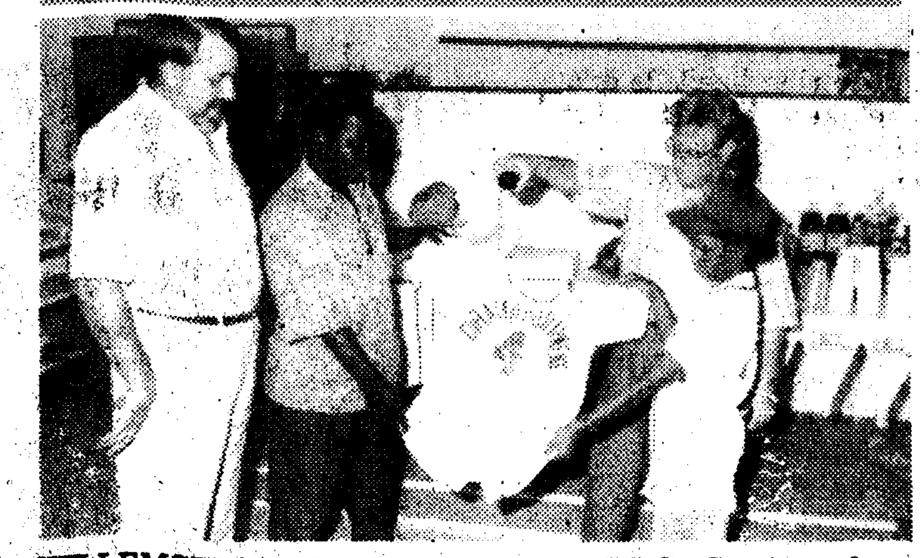
SCHORSINGEN

De KNVB schorste gisteren wel een aantal andere spelers voor een of meerdere wedstrijden. De zwaarste straffen werden opgelegd aan Osenga van Excelsior die drie wedstrijden langs de kant moet blijven en bovendien 100 gulden boete moet betalen en keeper Brookhuis van NEC die eveneens drie wedstrijden schorsing kreeg. Hij dient echter 150 gulden in de boetepot te storten.

De volgende spelers werden alleen voor een wedstrijd uit geslóten:

Van Ophuizen (AZ), Panhuis (Cambuur), Brocken, Goossens, Netten (allen Den Bosch), Veldwijk (Emmen), Kruijs (Graafschap), Van Dijk (Groningen), De Meijer (Haarlem), Streppel (Helmond Sport), Pattinama (Heracles), Vincent (MVV), Hoeks (NEC), Wiersma (Veendam), Vlemmings (Wageningen), Feskens (Willem II), Hansma (Zwolle), Simons, Mulder (beiden SVV).

BBC Basics in het nieuw

WILLEMSTAD — De uitreiking van de nieuwe uniformen aan het A-klasse honkbalteam BBC Basics door sponsor Schotel van Curaçao Equipment.

Omkoopschandaal bij FC Nürnberg

NEURENBERG - Libero Kasalo van 1. FC Nürnberg is gisteren door de politie van Neurenberg in hechtenis genomen. Hij wordt ervan verdacht twee keer opzettelijk in eigen doel geschoten te hebben. In de wedstrijden tegen VfB Stuttgart (0-1) en Karlsruher SC (0-2) nam de Joegoslaaf twee van de drie doelpunten voor zijn rekening.

Volgens de politie is Kasalo betrokken bij illegale weddenschappen en een zwarte toto. Door de uitslagen van zijn eigen club te manipuleren schijnt hij grote sommen geld gewonnen te hebben.

Bij FC Nurnberg wordt de affaire serieus opgenomen. Het contract met Kasalo, die in '89 voor 1,5 miljoen gulden van Dynamo Zagreb werd overgenomen, is met onmiddellijke ingang opgezegd. Bovendien heeft de club een klacht gedeponeerd bij justitie, die de zaak zal onderzoeken. De politie arresteerde de speler gisteren in het centrum van de stad.

FC Nurnberg, de club van trainer Arie Haan, verkeert in degradatiegevaar. Het neemt op de ranglijst de een na laatste plaats in, hekkesluiter is Hertha BSC. Er degraderen twee clubs uit de bundesliga, de nummer drie van onderen speelt promotie/degradatiewedstrijden met de nummer drie van de tweede divisie.

De bond heeft nog geen stappen ondernomen. Het wacht de conclusies van justitie af.

Jaarvergadering basketballbond

ORANJESTAD — Aruba Basketball Bond komt op 9 april in jaarlijkse algemene ledenvergadering bijeen. Tijdens de vergadering zullen onder andere de verslagen van secretaris en penningmeester over 1989 en 1990 worden behandeld en moeten de leden een nieuw bestuur kiezen. De vergadering begint om half acht 's avonds in het Wilhelmina Stadion.

Real Madrid doet bod op Gullit en Sacchi

MILAAN - Real Madrid wil trainer Sacchi en Ruud Gullit overnemen van AC Milan. Voorzitter Mendoza bracht gisteren tijdens een bezoek aan Berlusconi, de eigenaar van AC Milan, een bod uit op trainer en speler. De Italiaan heeft het in beraad.

De positie van Gullit bij AC Milan is wankel. De speler heeft nog een contract tot de zomer van 1993, maar volgens de Gazzetta Dello Sport is het absoluut niet zeker dat de aanvoerder van het Nederlands elftal het volgende seizoen in het rood-zwarte tenue speelt.

De Milanese sportkrant heeft de selectie van 22 spelers doorgelicht. Het kwam tot de conclusie dat slechts acht spelers kunnen rekenen op continuering van het contract. Dat zijn Baresi, Maldini, Costacurta, Galli, Evani, Rossi, Rijkaard en Van Basten. Zeven spelers moeten verdwijnen: Pazzagli, Gaudenzi, Carobbi, Agostini, Stroppa, Simone en Costi. Om de hals van de overige zeven hangt een prijskaartje: Tassotti, Carbone, Ancelotti, Donadoni, Massaro, Gullit

SPORT UITSLAGEN

VOETBAL NEDERLAND
Eerste divisie:

FC Zwolle-Cambuur Leeuwarden	1-0

VOETBAL DUITSLAND
BUNDESLIGA, 23e speeldag:

Werder Bremen-Hertha BSC	6-0
F.Dusseldorf-FC Nurnberg	2-0
Karlsruher SC-Leverkusen	3-0

NK DAMMEN

Twaalfde ronde:

Van der Tak-Van der Zee	0-2
Uudshoorn-Scholma	0-2
Van Aalten-Van der Wal	1-1
Clerc-Hans Jansen	1-1
Gerard Jansen-Van der Pal	2-0
Van Leeuwen-Dollekamp	1-1
Meijer-Hoopman	1-1

Stand:

1. Clerc, Van der Zee	16
3. Gerard Jansen	15
4. Meijer	14
5. Hans Jansen	13
6. Oudshoorn, v.d. Wal, v. Leeuwen	12

KORFBAL WERELDKAMPIOENSCHAPPEN

Laatste speeldag.
Groep B:

Aruba-Nederland	20-27
Groot-Brittanie-Taiwan	10-12
Armenie-India	27-10

Eindstand:

1. Nederland	5-10
2. Taiwan	5- 8
3. Groot-Brittanie	5- 6
4. Armenie	5- 4
5. Aruba	5- 2
6. India	5- 0

Groep A:

Autralie-Verenigde Staten	8-12
Duitsland-Indonesie	15- 7
Belgie-Portugal	30- 5

Eindstand:

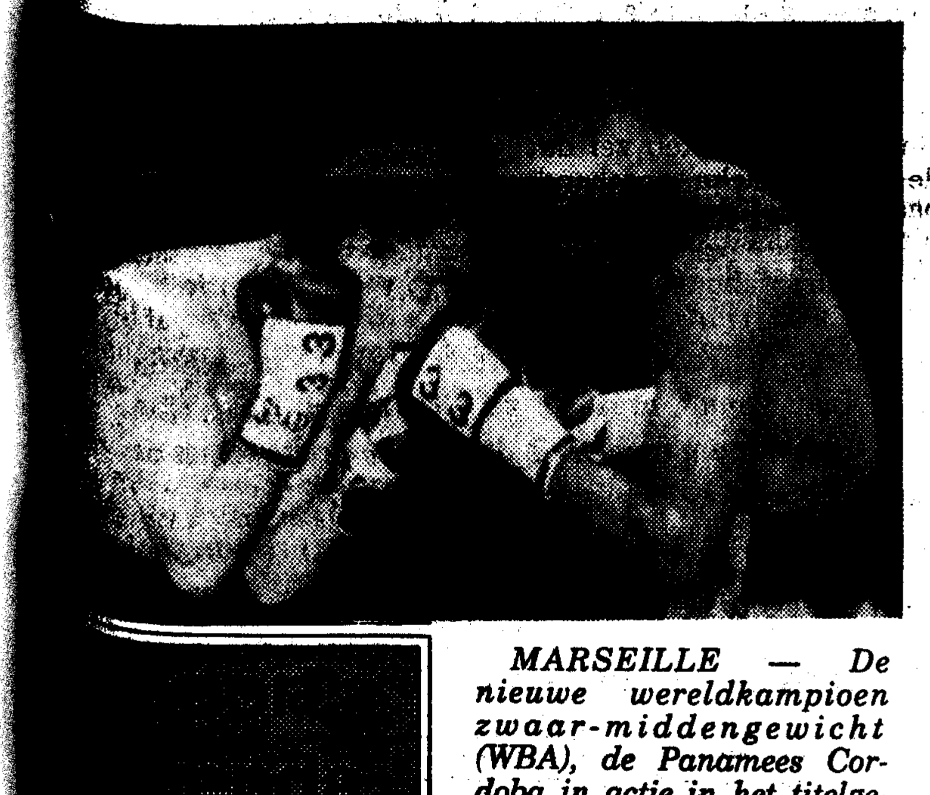
1. Belgie	5-10
2. Duitsland	5- 8
3. Portugal	5- 4
4. Verenigde Staten	5- 4
5. Australie	5- 4
6. Indonesie	5- 0

Geen vierde buitenlander in Italiaanse serie-A

ROME - De Italiaanse voetbalclubs mogen volgend seizoen vooralsnog geen vierde buitenlander opstellen. De bond heeft afwijzend gereageerd op dit verzoek. Volgens voorzitter Antonio Matarrese is er momenteel geen plaats voor nog meer talent van over de grenzen.

De meeste verenigingen in de serie-A hebben momenteel drie buitenlanders onder contract. Velen hadden het wenselijk dat het er de komende competitie al vier zouden zijn.

Liga-voorzitter Nizzola haalde de schouders op na de getoonde onwil van de bond. Hij blijft optimistisch: 'het is toch logisch dat we in 1992, wanneer de grenzen van de EG verdwijnen, onze voetbalcompetitie ook open stellen voor Europeanen.'

MARSEILLE — De nieuwe wereldkampioen zwaar-middengewicht (WBA), de Panamees Victor Cordoba in actie in het titelgevecht tegen de Fransman Tiozzo.

Cordoba nieuwe wereldkampioen zwaar-midden

MARSEILLE - De Panamees Victor Cordoba is de nieuwe wereldkampioen boksen in het zwaar-middengewicht (WBA-versie). Cordoba versloeg gisteren in Marseille de titelhouder Christophe Tiozzo uit Frankrijk door interventie van de scheidsrechter. De arbiter staakte het gevecht in de negende ronde.

...R DEPORTIVO KORSOU
...
... 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; ... en donderdagmorgen gesloten.

...ENNIE LEITO
...
... op woensdag van 14.00-16.45 ... van 20.00-22.00 uur; zaterdag ...-17.00 uur en zondag van 09.30- ...00-17.00 uur.

...EN
... Bowling Club, Chuchubiweg)
...den: maandag t/m donderdag ...00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag ...00 uur tot na 02.00 uur; zondag ...3.00 uur.

...VERENIGING CURAÇAO
... Burgh)
... maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

...VERENIGING JANWE
... di Bario Janwé)
... zaterdag van 09.00-13.00 uur ...en -training voor de jeugd vanaf ... jaar.

WK Korfbal in Gent (België)

Nederland B moeiteloos langs Aruba

GENT - Het Nederlands korfbalteam heeft gisteren de laatste groepswedstrijd tijdens het toernooi om het wereldkampioenschap met 27-20 gewonnen van Aruba. Bondscoach Ben Crum stuurde voor 300 toeschouwers in Gent tegen de meest atletische van de twaalf deelnemende ploegen een b-selectie in het veld.

Nederland speelt vandaag de finale tegen Belgie. Beide landen zijn in de groepswedstrijden ongeslagen gebleven. Crum besloot tegen Aruba, dat niet meer dan zestig korfballers telt, zijn beste spelers te sparen.

Pas in de tweede helft mochten Van der Zee en Wolsink uit het a-team opdraven. Bij rust was het 14-9 in het voordeel van de dollende Nederlandse ploeg. Meyerhoven was met zeven treffers topscorer. De Arubanen, getraind door de uit Friesland afkomstige houtzager, hadden in aanvoerder Lopez en de kleine hoogspringer Gumbs hun beste spelers.

Afgelopen periode bevredigend

FOL/SI en NVP zullen werk voortzetten

WILLEMSTAD — In een radio- en televisie toespraak die de minister president Maria Liberia-Peters hield in het kader van de komende verkiezingen, werd in vogelvlucht de afgelopen regeerperiode geëvalueerd. Ook werd het hoofddoel van de groene partij uit de doeken gedaan. Het autonome land Curaçao moet een eigen parlement hebben. Gezien de belangrijkheid hiervan werden wijkleiders en het partijbestuur ingeschakeld om samen met deskundigen uit eigen kring stappen te nemen om te komen tot dat doel.

Ook de FOL/SI ging in het meest recente radioprogramma in op hetgeen de partijcombinatie in de afgelopen regeerperiode heeft bewerkstelligd. Zowel de FOL/SI als de Nationale Partij gaan de verkiezingen optimistisch in en zijn voornemens de ingeslagen weg te blijven volgen. De FOL/SI deed een beroep op alle leden van vakbonden aangesloten bij Kamara Sindikal, maar ook aan alle werknemers in het algemeen zich te verenigen en te scharen achter deze partij. De partij die zelf zegt zich te hebben ingezet voor de werkende klasse. Als voorbeeld werd aangehaald de strijd die minister Inderson destijds moest leveren om gedaan te krijgen dat het minimumloon van het winkelpersoneel werd verhoogd. De FOL/SI is van mening dat ondanks de korte regeerperiode zij een solide basis hebben gelegd om het werk ten bate van de arbeidersklasse voort te zetten. De FOL/SI heeft zich bij de arbeidersklasse waar gemaakt en nu is het de beurt van deze groep zich waar te maken tegenover de FOL/SI.

De minister president haalde in haar hoedanigheid van partijleider van de Nationale Partij aan dat deze haar heeft gekozen als leider. En als vrouw heeft zij van zowel mannen als vrouwen het nodige respect gehad. De bewindsvrouwe is van mening dat zij het voorrecht kreeg het land te leiden omdat de groene partij vertrouwen heeft in de capaciteiten van de vrouw. Mannen en vrouwen moeten samen werken aan de vooruitgang van dit land.

De groene partij streeft naar emplooi voor alle jongeren op alle niveuas. De leerplicht moet daartoe een stap in de goede richting zijn. De jeugd is de toekomst en daarom moet alles in het werk worden gesteld om mogelijkheden voor jonge mensen te scheppen. Er is veel werk aan de winkel volgens de premier en er is geen tijd voor passief gedrag van welke vorm dan ook. Aldus de minister president in een televisietoespraak.

Dag vol activiteiten bij Caribbean Hotel

WILLEMSTAD — Het Curacao Caribbean Hotel zal op zondag 7 april aanstaande het succesvolle programma van vorige week herhalen. In het vervolg zullen er op de zondagen verscheidene activiteiten worden georganiseerd in dat hotel.

Met onder andere optredens van lokale muziekgroepen, mode shows, dansgroepen en activiteiten speciaal voor kinderen. Op zondag 7 april zal een lokale latin jazz-groep optreden samen met de The Three Voices & Company. Ook kan het publiek van de dansgroep 'Kombinashon Moderno' genieten.

Doel van het evenement is om de Curacaose publiek kennis te laten maken met het hotel en haar faciliteiten en om de lokale talenten te promoveren.

Verscheidene zeer aantrekkelijke prijzen zullen door het Caribbean Hotel beschikbaar worden gesteld. De hoofdprijs is een vakantie voor twee personen in Amsterdam met KLM (Royal Class) met verblijf in het Hotel Golden Tulip Barbizon, huurouto van Budget Car Rental met 3000 gulden contant. De tweede prijs is vakantie in Aruba in de Aruba Golden Tulip Hotel met huura-auto en 1000 gulden, de derde prijs: drie dagen in het Hotel Coral Cliff te Banda'bou met 1000 gulden. De trekking vind plaats op 30 juni aanstaande.

Het evenement begint om twaalf uur s'middags en duurt tot acht uur 's avonds.

Supercover-verzekering van MCB

WILLEMSTAD — Tijdens een gistermiddag gehouden persconferentie werd de op de Antillen en Aruba unieke 'Supercover'-verzekering van de Maduro en Curiel's Insurance Services en Sun Alliance geïntroduceerd. Supercover is een unicum omdat de cliënt zelf een keuze kan maken uit een pakket mogelijkheden en opties en daarmee kan inspelen op eigen behoeften. Supercover dekt een scala zaken variërende van 'gewone' zaken als brand en diefstal tot schade aan elektronische huishoudelijke apparatuur. Het eigen risisco krijgt de client voor niets en het verzekerde bedrag neemt toe iedere keer dat de polis verlengd wordt. Opvallend zijn de 'niet gewone' maar wel belangrijke dingen die met Superover verzekerd kunnen worden: voedsel dat als gevolg van stroom uitval onbruikbaar is geworden is daar een voorbeeld van, maar ook credietkaarten en bankomatiko kaartjes worden gedekt. Juwelen en camera's kunnen uiteraard ook middels de supercover worden verzekerd. De polis is - letterlijk- in klare taal - in het Papiamentuu - geschreven. De Maduro & Curiel's Insurance services en Sun Alliance zijn al ruim 100 jaar op deze eilanden werkzaam. Meer info over de Supercover is te krijgen bij verzekeringsagenten of bij het MCB-filiaal op Salina telefoon 661606/661609. Aanvragen kunnen gedaan worden bij alle filialen waaronder de spoedig te openen filialen op Brievengat (15-de) en Montagne (16-de filiaal). MCB-directelid Ron Gomes Casseres (midden) Belke Stins (rechts) en Andy Woodward (links) van de MCB-verzekeringsmaatschappijen waren gisteren met de presentatie belast.

MOSKOU - Het Warschaupact heeft zijn bestaan als militair bondgenootschap beeindigd. De twee Sovjetcommandanten van de alliantie, opperbevelhebber Pjotr Loesjev en stafchef Vladimir Lobov, hebben hun functies neergelegd. Dit heeft het Sovjetpersbureau TASS bekendgemaakt. "Met deze bescheiden formaliteit heeft het Warschau- pact zijn militaire structuren beeindigd", aldus Tass.

Doodstraf voor Palestijn wegen moord op PLO-e

TUNIS - Een Palesti militaire rechtbank Yemen heeft een Pales ter dood veroord wegens de moord op PLO-leiders in Tunis 16 januari. Dit is verno uit bronnen bij de Palest Bevrijdings-organis (PLO). Hamza Abuzeid, naar verluidt, van de naar de extremistische g van Abu Nidal was ove lopen, werd enkele uren de aanslag gearresteerd moord vond plaats aa vooravond van de Golfoo Bij de aanslag kwam meer Salah Khalaf Iyad) om het leven, de terhand van Yasir A binnen Al-Fatah.

Eis:ontslag ministers, zuiveren politie

ANC dreigt Pretoria met staken dialoog

JOHANNESBURG - De zwarte anti-apartheidsorganisatie Afrikaans Nationaal congres (ANC) in Zuid-Afrika heeft vrijdag gedreigd de vredesonderhandelingen met de regering af te breken, als zij niet twee ministers ontslaat en uiterlijk 9 mei een zuivering van de veiligheidstroepen heeft uitgevoerd. Het zei dit in een open brief aan president Frederik W. de Klerk, waarin als argument wordt gebruikt dat Pretoria verantwoordelijk is voor het voortgaande geweld tussen zwarte groepen onderling.

Bij de twee ministers gaat het om minister van Defensie Magnus Malan en minister van Wet en Orde Adriaan Vlok. ANC-leider Nelson Mandela zei dat de regering en de veiligheidstroepen als gevolg van "niet ingrijpen" of "medeplich heid" verantwoordelijk voor de naar schatting a duizend doden die sinds l zijn gevallen als gevolg dit geweld. Andere eisen het ANC stelt zijn dat Pretoria een verbod instelt het dragen van de voor mmen traditionele wa in zwarte woongeme schappen, geheime polit militaire eenheden wo ontmanteld, agenten die telings ANC-leden d schoten worden geschors vervolgd, Pretoria garan geeft dat veiligheidstroe "beschaafde" metho gebruiken om op te tre tegen menigten, er onafh kelijk onderzoek komt alle klachten over mis gingen door de politie Pretoria belooft dat d leden van de Zulu-stam o heerste arbeiderspensi geleidelijk uit woongem schappen verdwijnen.

Voor overval in Oosterbeek:

Ahold met tipgeld

ZAANDAM - Het Nederlandse levensmiddelenconcern Ahold bv is bereid een hoog tipgeld te betalen aan degene, die de gouden tip kan leveren waarmee de overval op een AH-filiaal in Oosterbeek vorig jaar opgelost kan worden.

Men wilde niet zeggen hoe hoog het tipgeld zou zijn. "Dat hangt af van allerlei factoren. Daarover moet ook nog overlegd worden met justitie en politie. Maar het gaat zeker om enkele tonnen en misschien zou het zelfs een miljoen kunnen worden", aldus de Ahold-woordvoerder. Bij de overval op het AH-filiaal werden in mei twee personeelsleden gedood terwijl een derde zwaargewond raakte. De hoofdofficier van justitie loofde destijds al een tipgeld van vijftig mille uit.

Oproep van Jeltsin

MOSKOU - Boris Jeltsin, de president van de Russische federatie, heeft vrijdagavond aan het slot van de speciale zitting van het Congres van Volksafgevaardigden in de grootste Sovjetrepubliek de centrale Sovjetregering opgeroepen samen te werken.

Jeltsin, die van het parlement buitengewone bevoegdheden kreeg om onder meer per decreet te kunnen regeren, zei te hopen dat de tegenstellingen met de centrale Sovjetregering in Moskou een samenwerking niet in de weg staan. Jeltsin zei ook nog steeds vast te blijven houden aan zijn idee van een ronde-tafelconferentie, waaraan vertegenwoordigers van alle republieken moeten deelnemen. Tijdens het congres bleek een meerderheid van de afgevaardigden hiertegen te zijn. Jeltsin hoopt hiermee een oplossing te kunnen vinden voor de economische problemen.

...TIE: 8000
...WEER: 8222
CENTRALE: 8845
...TAAL: 8900

...FILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-... uur; zondag gesloten.

...BARE BIBLIOTHEEK
...tijden voor het publiek)
...dag en donderdag van 14.00-18.00
dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/
...-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

...ingstijden voor lezers)
...dag van 14.00-19.00 uur.

...TSLUITING: maandag t/m vrijdag aan-...de stukken om 15.30 uur; gewone ...en om 16.30 uur.

...VICE CLUBS
...: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/...

...y: woensdag 12.00 uur - Restaurant ...ater.

...ERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya ...di 70): openingstijden: maandag t/m ...g van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; ...dag van 08.00-12.00 uur

...TIECLUB (Weg naar Willemstoren): ...n op vrijdag van 20.00-24.00 uur; ...dag van 12.00-24.00 uur

...: openingstijden Slachthuis i.v.m. ...gheid van de keurmeester zal tot ...order uitsluitend op donderdagen en ...en geslacht en gekeurd worden.

****

...KDIENSTEN
...Bernarduskerk, Kralendijk:
...dag t/m zaterdag om 18.45 uur; ...ag om 08.00 en 19.00 uur.
...motokerk, Antriol:
...dag t/m zaterdag om 19.30 uur; ...ag om 09.00 en 18.00 uur.
...vieuskerk, Rincon:
...dag t/m zondag om 19.30 uur.

...CHTENBEZORGING doorgeven aan ...w. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique

****

Staatkundige plannen nauwelijks uitgewerkt

POB presenteert plan voor 'Beter Bonaire'

KRALENDIJK — Met het oog op de komende verkiezingen heeft ook de Partido Obrero Bonairiano (POB) een beleidsplan samengesteld. De partij heeft ten aanzien van de staatkundige structuur een volledig afwijkend standpunt. In het partijprogramma dat een overzicht zou moeten zijn van het beleid voor de komende vier jaar, verzuimt de POB de nodige aandacht te besteden aan de plannen op staatkundig gebied. 'Bonaire moet opteren voor directe banden met Nederland en een nauwe samenwerking met de andere eilanden. Er moet in het eerste bestuursjaar een referendum komen', aldus de summiere toelichting op het belangrijkste punt voor Bonaires toekomst.

Wel belooft de partij een duidelijk beleid te gaan voeren op economisch terrein. Een van de belangrijkste punten acht de POB daarbij de decentralisatie van het departement van Handel Industrie en Werkgelegenheid (HIW). Deze decentralisatie geeft volgens de POB aan het eilandsbestuur de mogelijkheid een eigen politiek te voeren op economisch gebied, waarbij de overheid zich niet alleen mag concentreren op het toerisme en de duikindustrie, maar ook nog andere aantrekkelijke reden biedt. De POB denkt aan de rust en het natuurschoon dat voor Bonaire erg belangrijk is.

Van groot belang is natuurlijk de financiële huishouding en voor de POB is het een zaak van eerste orde om te zorgen dat het personeel op het Ontvangerskantoor goed onderlegd is, maar ook de middelen heeft om de werkzaamheden uit te voeren. De POB vindt bij voorbeeld dat de Ontvanger in de gelegenheid gesteld moet worden om achterstallige belastingen te innen. (Dit overigens in tegenstelling tot de CAS die vindt dat het verboden moet zijn om belastingen ouder dan vijf jaar te innen- red).

Een stokpaardje van de POB wordt van stal gehaald en dat is de zogenaamde kustbelasting die ingevoerd moet worden omdat mensen met een huis aan zee 'bevoordeeld' zouden zijn. Typisch is, dat ook de vroegere onderwijzeres Jabaai als Tweede-Kamerlid in Nederland kustbelasting op Bonaire wenste in te voeren. Voor het goed verloop van de inningen wil de POB een eigen eilandsontvanger, die naast de Landsontvanger werkt.

Investeerders moeten diverse faciliteiten hebben die hun financiële transactie aantrekkelijker maken. Veel aandacht wil de POB schenken aan de zogenaamde 'off-shore' bedrijven die zich tot nog toe niet in grote getale hebben gevestigd op het eiland. Deze sector zorgt er echter wel voor dat de overheid en dus de gemeenschap aanzienlijke inkomsten zal genereren. Een van de concrete plannen op financieel gebied van de POB is tenslotte de legalisatie van de nummerverkoop. De overheid zal bij de nummerverkoop wel varen, aldus de POB in het bestuursprogramma, maar dan zal dat wel op een goed georganiseerde manier moeten gebeuren.

ONDERWIJS

Zoals vrijwel alle partijen is ook de POB erg kort over onderwijs. Toch wordt onderwijs door vrijwel alle politici een van de belangrijkste, zo niet de belangrijkste pijler van het bestaan genoemd. De POB heeft zoals bekend via de huidige lijstaanvoerder ex-gedeputeerde Carmo Cecilia het heft bijna twee jaar in handen gehad. Toch weet het partijprogramma niet meer te bieden dan een beleid dat 'onze jongeren voorbereidt op de arbeidsmarkt van Bonaire'. Een open deur, die door verschillende bureau's, zoals het Arubaanse ACT en door Georg Curiel van het CDC uitgebreid zijn toegelicht.

Ook ziet de POB noodzaak het personeel van de overheidsdiensten te scholen of te herscholen, waardoor het produktieproces verhoogd kan worden. Ook zal er aandacht besteed worden aan volwassenen-onderwijs. Het bestuursprogramma zegt niets over het kleuteronderwijs, het wel of niet verplichte basis- en vervolgonderwijs, de klassegrootte, het ontbreken van methoden voor aardrijkskunde en geschiedenis, het samenwerkingsprotocol van Curaçao en Bonaire en ten slotte het neo-kolonialisme in het basisonderwijs.

Ook de openbare gezondheidszorg, een andere portefeuille uit de gedeputeerdetijd van Carmo Cecilia komt er maar bekaaid vanaf. Vijf regels zijn er in het partijprogramma aan gewijd. Er zal een fonds worden gesticht voor een algemene ziekenverzekering, terwijl er bovendien plannen zijn (sic) om de gezondheidszorg op Bonaire te optimaliseren in een beter geoutilleerd — Silvia Weisberg Memorial — ziekenhuis.

...k aanvaardbaar minimumloon

...DB: 'Onderstand-wet ...t diepvries halen'

...ALENDIJK — Als de ...tido Democratico ...airiano (PDB) ...ursverantwoordelijk... zal krijgen voor de ...ode 1991-1995 dan zal ...etwijfeld aandacht ...eed worden aan de in ... gereedgekomen wet ...e onderstand. Het ver... van de PDB uit het ...zette dit voorstel in de ...pvries.

...lgens de PDB is er op de ...eidsmarkt altijd een ...al personen die om de ...of andere reden niet aan ...arbeidsproces kan deel...en. Voor deze mensen ...d door de PDB in 1986 ...wet op onderstand voor...eld, waardoor het zelfs ...elijk was voor die onder...d in aanmerking te ...en terwijl er sprake was ... een gedeeltelijke — en ...alde — werkkring.

...et was toentertijd advo... Michiel Bijkerk die in ...racht van het PDB-...uurscollege een concept ... de door de PDB voorge...de wet samenstelde. Het ...cept werd doorgestuurd ... de eilandsraad om behan... te worden in de afde...svergadering. Nadat ...er de PDB in 1987 de ...iezingen verloor, werd ...an de nieuwe wet niets ...r vernomen en de UPB ...te het concept voorlopig ...r in de diepvries.

De PDB heeft in 1989 tot eigen verrassing opgemerkt, dat de nieuwe partij Paboso een wet op de onderstand aanbood aan het UPB-bestuurscollege. Opmerkelijk vindt de PDB het, dat deze wet wel erg veel lijkt op die van de PDB in 1986 die tegen betaling door het advocatenkantoor is samengesteld. (In 1989 was Bijkerk nog partijleider van Paboso -red).

Als op 12 april de PDB het vertrouwen van de bevolking krijgt, zal deze inmiddels vijf jaar oude 'wet' van stal worden gehaald en worden aangepast en uitgevoerd.

De PDB zal bovendien alles in het werk stellen om tot een aanvaardbaar minimumloon te komen. Daarnaast zal er een stringent beleid worden gevoerd om prijscontroles mogelijk te maken, waardoor stijging van de kosten van levensonderhoud voorkomen kan worden. Om dit te bereiken is het uiteraard noodzakelijk dat er een personeelsversterking komt op de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid op eilandelijk en landelijk niveau. Deze nieuwe employees echter dienen cursussen te volgen waardoor zij goed voorbereid hun werk kunnen verrichten.

Messcherpe afscheiding

KRALENDIJK — Een op Bonaire ongekende, maar daarom zeker niet minder gevaarlijke nieuwigheid is de afscheidingsmuur van het Sanddollar condominium project. Om te voorkomen dat 'onverlaten' op het terrein van Sanddollar komen zijn op de afscheidingsmuren bij de zes levensgevaarlijke en messcherpe puntige glasscherven van bierflessen en frisdrankflessen geplaatst. Voor de betrokken drankfirma's misschien een leuke reclame, maar voor de niets vermoedende vakantieganger mogelijk een bron van ellende. Deze muur bevindt zich tussen Sanddollar en het Buddy Dive hotel, dus er is geen enkele aanwijsbare reden voor dit fenomeen. Op de foto de werkelijk ontoelaatbare afscheiding van Sanddollar.

Bijkerk in de aanval:

'WEB-zaak gewoon nep van Paboso'

KRALENDIJK — Alle pogingen van de Partido Boneriano Sosial (Paboso) om het Water-en Energiebedrijf te dwingen de zogenaamde brandstofclausule te herzien, zijn volgens ex-advocaat en huidige partijleider van CAS mr Michiel Bijkerk nep. Bijkerk stelt dat de Paboso niet deugt en vindt hetzelfde van partijleider Nochi Willem. Omdat zij geprobeerd hebben van het WEB een controversiële zaak te maken.

Michiel Bijkerk: 'In zijn waanzin ging Nochi Willem zelfs zo ver dat hij van het WEB eiste dat zij het volk zes miljoen zou terugbetalen. Dat is natuurlijk flauwe kul, want het WEB kan gewoon geen water en electriciteit leveren zonder daarvoor geld te vragen'. Voor Bijkerk is het echter ook wel een vraag, of het utiliteitsbedrijf al of niet teveel in rekening brengt aan de consument. Hij vindt echter wel dat de Kamer van Koophandel (KvK) gelijk heeft als gezegd wordt dat er te weinig gegevens voorhanden zijn om een oordeel te kunnen vormen.

Bijkerk: 'De wet (P.B. 1949 no 53-red) verplicht alle bedrijven van openbaar nut om jaarlijks hun cijfers met toelichting te overleggen aan de Gouverneur hetgeen dus in dit geval de Centrale regering is. Het lijkt niet meer dan redelijk, wanneer het WEB daarvan een afschrift deponeert bij de KvK, zodat ieder inzage heeft. Het WEB is een openbaar nutsbedrijf dus de openbaarheid is niet meer dan redelijk'.

Bijkerk zegt echter toch het volste vertrouwen in het WEB te hebben omdat ongetwijfeld de financiële zaken in orde zullen zijn. De CAS-leider: 'Daarom zal het bedrijf ook niet goedkoper kunnen leveren. Misschien kunnen de kosten politiek wat omlaag gebracht worden, maar de WEB moet gewoon de kosten dekken, zonder dat er winstoogmerk is. Daarom is het hele gedoe rond het WEB gewoon bedrog. Na de verkiezingen hoort niemand er meer iets van. De Paboso heeft getracht met leugens de bevolking voor zich te winnen'.

SYDNEY - In de Australische stad Sydney is brand gesticht in een synagoge. Bij de brand raakte niemand gewond, maar de materiële schade is aanzienlijk.

Jubileum Gerharts

KRALENDIJK — Vrijdag vierde de president-directeur van de Bonaire Trading Company zijn vijfendertigste verjaardag in het bedrijf. Zoals bekend bestond de Gerharts Holding in december vijftig jaar het geen uitbundig gevierd werd door de bevolking. Het concern van de Gerhartsen is opgericht door de nestor onder de zakenlieden Lodewijk D. Gerharts, die enkele jaren geleden is overleden.

Vijfendertig jaar geleden kwam Hugo in het bedrijf waar hij op de onderste trede van de trap mocht beginnen: rekkenvuller in de supermarkt. Dat familiebedrijf is nu in handen van Consales Cultimara. In 1972 besloot Hugo op eigen benen te gaan staan en richtte bij Bonaire Trading Company (BTC) op, een equivalent van de Bonaire Handelmaatschappij. Na het overlijden van zijn vader kwamen alle bedrijven en bedrijfjes — ruim 25 — onder leiding van Hugo Gerharts, die besloot om alles onder één kap te nemen in de Gerharts Holding N.V.

Voor Hugo Gerharts is de maand april een feestelijke maand. Hij is niet alleen 35 jaar aan het bedrijf verbonden, maar volgende week is hij ook jarig. Als klap op de vuurpijl ziet hij een van zijn grootste wensen in vervulling gaan: de aankomst van de eerste wide body in een rechtstreekse vlucht tussen Amsterdam en Bonaire. Vriend en vijand zal moeten erkennen dat Gerharts daar hard voor gewerkt heeft.

Hoewel marketing manager van de KLM op Curaçao Hondenius tijdens het tiende toeristencongres in januari op Bonaire opmerkte, dat er geen KLM naar Bonaire kwam in 1991 en evenmin in 1992, heeft Gerharts op hoog niveau kennelijk toch doorslaggevende argumenten op tafel gelegd.

WILLEMSTAD — Een 25 jarige man heeft een diefstal aangegeven van vierduizend gulden. De bestolene had een gesprek gevoerd met een hem onbekende man die hem een auto wilde verkopen. Hij had toen vierduizend gulden tevoorschijn gehaald en bevestigd dat hij inderdaad op zoek was naar een andere auto, maar dat hij nog niet kon belissen. Na het gesprek borg hij het geld op in het dashboardkastje. Bij terugkomst ontdekte hij dat het bedrag verdwenen was.

Op 9 april 1991 vindt de officiële inschrijving plaats van leerlingen voor de Openbare kleuter- en basisscholen.
Bij de inschrijving dient overgelegd te worden: een uittreksel uit het geboorteregister of het trouwboekje.
Tijd: 8.00 - 14.00 uur.
Ingeschreven worden op de:

GOUV. O.L. HELFRICHKLEUTER EN C.J. KRIJTSCHOOL, Adjudantenweg.
Leerlingen wonende in de wijk Monte Carmelo, ten oosten van Punta Cardonweg, Weis en ten westen van de Comanchestraat en Brievengat.

JOHAN MAURITSKLEUTER- EN BASISSCHOOL, Van Leeuwenhoekstraat/Pater Euwensweg te Mundo Nobo.
Leerlingen wonende ten westen van de Belvedèrestraat, Naniesteeg, Bajonetstraat en Sebasteeg tot de wijk Buena Vista.

P.L. BRIONKLEUTER- EN BASISSCHOOL, Grebbelinieweg / Panoramaweg te Steenrijk.
Leerlingen wonende ten oosten van de Sittardstraat / Velpstraat en ten zuiden van Saliña en de Caracasbaaiweg en Kustbatterij.

A.E. GOILOKLEUTER- EN BASISSCHOOL, St. Michielsweg / zijweg Parkweg te Julianadorp.
Leerlingen wonende ten westen van de wijk Buena Vista.

PRINS BERNHARDKLEUTER- EN BASISSCHOOL, Weis Afó.
Leerlingen wonende in de wijk Monte Carmelo, ten westen van de Punta Cardonweg, Dein, en ten oosten van de W. Churchillweg, Weis Afó, Suffisant.

PRINSES MARGRIETKLEUTER- EN BASISSCHOOL,
Bahamasweg te Buena Vista.
Leerlingen wonende ten noorden van de La Plataweg tot en met Buena Vista.

OPENBARE KLEUTER- EN BASISSCHOOL ANGELA JESSURUN,
te Montaña Abou.
Leerlingen wonende ten oosten van de Seru Loraweg en ten noorden van de weg naar Montagne.

ORANJEKLEUTER- EN BASISSCHOOL, Oranjestraat.
Leerlingen wonende ten westen van de Sittardstraat en Velpstraat tot de St. Annabaai.

JOHAN VAN WALBEECKKLEUTER- EN BASISSCHOOL,
Jasmijnweg / Franse Bloemweg.
Leerlingen wonende te Emmastad, Groot Davelaar, Zeelandia, Damacor, Cas Corá, Zapateer, Van Engelen, Klein Kwartier, Abrahamsz, Barbouquet.

PRINSES IRENEKLEUTERSCHOOL, Johan van Walbeeckplein.
Leerlingen wonende ten noorden van J.B. Gorsiraweg, Arraratweg, Berg Altena, Saliña en ten oosten van de Schottegatweg Oost.

J.W.T H. SCHOTBORGHKLEUTER- EN BASISSCHOOL,
Tumbastraat, Koraal Specht.
Leerlingen wonende te Dominguito, Koraal Specht tot de Dr. Maalweg en leerlingen wonende ten zuiden van de Caracasbaaiweg van genoemde wijken.

J.S. CORSENKLEUTER- EN BASISSCHOOL, te Brievengat,
Leerlingen wonende ten oosten van de Comanchestraat, ten noorden van Akoerioweg, Jongbloed en Ronde Klipweg.

M.M. ROMERKLEUTER- EN BASISSCHOOL, Madalenaweg te Mahaai,
Leerlingen wonende te Emmastad, Groot Davelaar, Gaïto, Zeelandia, Damacor, Cas Corá, Zapateer, Van Engelen, Klein Kwartier, Abrahamsz en Barbouquet.

COLA DEBROTKLEUTER- EN BASISSCHOOL, te Noord Roozendaal,
Leerlingen wonende te Noord Roozendaal, Bivak, Heintje Kool, Welatina, Mirla Platé, Wanapa, Noorwegen, Paradijs en Gora.

C.M.L. MADUROKLEUTER- EN BASISSCHOOL, te Steenen Koraal,
Leerlingen wonende te Seru Fortuna, Steenen Koraal en Kas Abou.

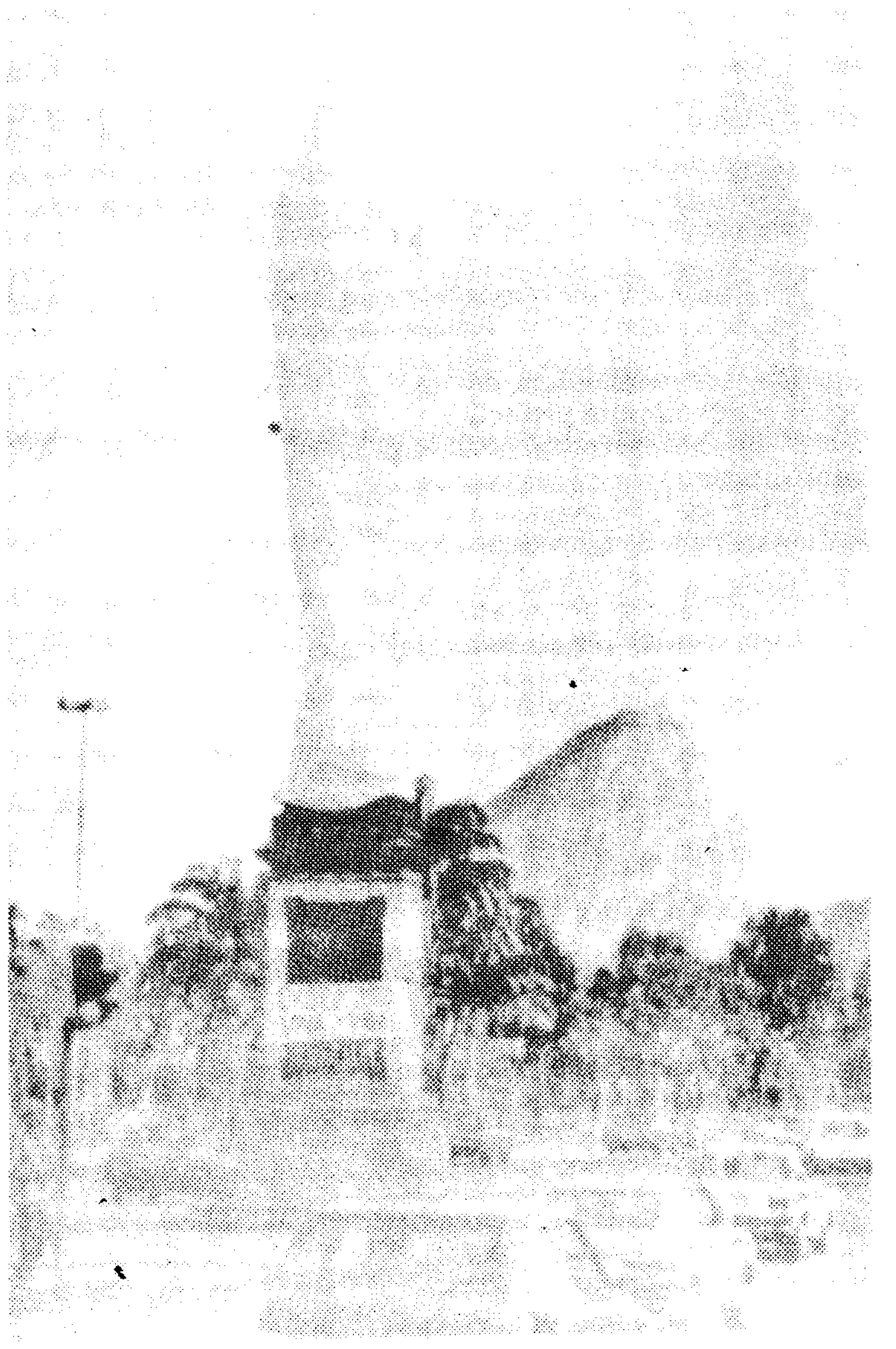
OPENBARE KLEUTER- EN BASISSCHOOL ELIS JULIANA, te Tera Koraal,
Leerlingen wonende te Tera Korá en Banda Abou.

OPENBARE KLEUTER- EN BASISSCHOOL, LAURA HART, te Muizenberg,
Leerlingen wonende te Groot Kwartier, Fortuna Abou en Muizenberg.

De in te schrijven leerlingen voor de kleuterschool moet op de dag van plaatsing, d.i., 8 augustus 1990, de leeftijd van 4 jaar hebben bereikt.
Indien de leerling de leeftijd van 4 jaar bereikt tussen 9 augustus 1991 en 1 oktober 1991, wordt het wel ingeschreven, doch de plaatsing op de kleuterschool geschiedt op de dag van het bereiken van de 4-jarige leeftijd.
De in te schrijven leerling voor de basisschool moet vóór 1 oktober de leeftijd van 6 jaar hebben bereikt.

De Johan van Walbeeckschool voor basisonderwijs is tijdelijk ondergebracht in de klasse-lokalen op het terrein van de J.S. Corsenschool te Brievengat.

MENSEN

■*Morgen is het Wereldgezondheidsdag en in dat kader is in Rio de Janeiro een obelisk bekleed met een levensgroot condoom. Het "aankleden" van de obelisk was in handen van leden van de groep SIDA, die zich beijvert in het bestrijden van ziekten. Het opschrift spreekt voor zich: Voorkom AIDS. Leve het leven! Brazilië met 16.000 geregistreerde gevallen van AIDS staat nummer drie op de lijst van landen die het aantal AIDS gevallen bijhouden. Oeganda en de Verenigde Staten zijn respectievelijk nummer een en twee.*

Een **pas geboren baby** uit Den Bosch maakt het redelijk goed ondanks het feit dat het kind in een toiletpot ter wereld kwam, daarin door de moeder in paniek werd achtergelaten en nog maar net op tijd door een buurvrouw kon worden gered.

Joey, 1530 gram zwaar, verblijft momenteel op de couveuse-afdeling van het Bossche Carolus-ziekenhuis. Volgens een woordvoerster van het ziekenhuis gaat het naar omstandigheden redelijk met hem.

De 18-jarige moeder zat donderdagmiddag op het toilet toen ze merkte dat de vliezen braken. Het kind - twee maanden te vroeg - viel in de toiletpot. De moeder dacht dat haar baby dood was en rende gillend weg.

Haar 18-jarige buurvrouw kwam op het gegil af en haalde het kindje uit de afvoerpijp. De baby heeft ongeveer een minuut in de toiletpot gelegen. Een gewaarschuwde ambulance bracht het kind naar het ziekenhuis.

De politie van Palm Beach heeft vrijdag gezegd dat William Kennedy Smith, een neef van senator Edward Kennedy, een **verdachte** is in de eventuele verkrachting van een vrouw op het buitenhuis van de Kennedy's vorige week zaterdag. De kwestie heeft inmiddels geleid tot een stormloop van journalisten naar de badplaats in Florida.

"De verdachte (die wordt genoemd door de vrouw die aangifte heeft gedaan) in deze vermeende daad van sexueel geweld is William Smith, 30 jaar oud uit Washington D.C.", aldus politiewoordvoerder Craig Gunkel op een haastig belegde persconferentie. Hij weigerde meer informatie te geven. "Alles wat we kunnen zeggen is dat we deze specifieke verdachte hebben geïdentificeerd als verdachte. Dat is alles wat ik op dit moment te melden heb", zei Gunkel.

Smit heeft eerder elke betrokkenheid bij het incident ontkend. Een 29-jarige vrouw uit Florida beweert dat ze vorige week zaterdag is verkracht op het landgoed van de Kennedy's. De vrouw vertelde aan de politie dat ze Smith, senator Kennedy en zijn zoon Patrick had ontmoet in een nachtclub in Palm Beach en door hen was uitgenodigd naar het buitenhuis te komen om nog wat te drinken. De bevestiging van de politie dat Smith een verdachte in de zaak is, kwam kort na een rechterlijke uitspraak waarin wordt gesteld dat de politie niet verplicht is het publiek informatie te geven. Twee dagbladen en een televisiestation hadden een districtsrechter gevraagd de politie te dwingen details over het onderzoek openbaar te maken. Zij beschuldigden de politie ervan een poging te doen de zaak in de doofpot te stoppen. De rechter besliste echter anders. Volgens hem kan het vrijgeven van informatie over eventuele getuigen en verdachten het onderzoek schaden. De vrouw die de aanklacht heeft ingediend, de dochter van een rijke zakenman in Palm Beach, heeft een aantal advocaten ingehuurd die het politieonderzoek nauwgezet moeten volgen.

"Dallas", de populaire televisieserie, zal op 3 mei zijn laatste aflevering hebben. CBS-televisie heeft donderdag gezegd op die datum te zullen stoppen met deze soap opera die dan 13 jaar op de beeldbuis te zien is geweest.

Volgens een woordvoerster van het televisiestation CBS heeft de beslissing niets van doen met de dalende kijkcijfers maar is zij gebaseerd "op programmatische gronden".

Jess Sagansky, directeur van de amusementsdivisie van CBS, zei dat de serie "de traditionele 'een-uursdramatiek' volledig op zijn kop heeft gezet en een mijlpaal is geweest in de Amerikaanse televisie".

"Dallas" geeft een beeld van het wel en wee, met de nadruk op dat laatste, van de door olie rijk geworden familie Ewing in Dallas, Texas. Centraal staat in het verhaal de controverse tussen de gemene J.R. Ewing, gespeeld door Larry Hagman en zijn eerlijke oprechte jongere broer, een rol van Patrick Duffy. De serie heeft in de jaren tachtig geleid tot vele navolgers waaronder "Dynasty" en "Falcon crest". "Dallas" is de op een-na-langste dramaproduktie in de geschiedenis van de Amerikaanse televisie. Nummer een staat de westernserie "Gunsmoke".

Aan de Vrije Universiteit in Amsterdam is een **hoortoestel** ontwikkeld dat zichzelf aanpast aan lawaai, waardoor de gebruiker beter kan horen. Het grote voordeel van deze nieuwe vinding is dat de slechthorende niet meer zelf zijn gehoortoestel hoeft af te stellen.

De onderzoeksgroep experimentele audiologie van de VU heeft het prototype van het hoortoestel ontwikkeld. De audiologe Janette van Dijkhuizen promoveert vrijdag op een proefschrift waarin deze vinding wordt beschreven. Dit heeft de VU meegedeeld.

Slechthorenden kunnen heel vaak gesprekken slecht verstaan in een rumoerige omgeving, zoals bij verkeerslawaai of op recepties. Technieken om de spraak van de stoorgeluiden te scheiden zijn tot dusverre niet erg succesvol gebleken. Het nieuwe hoortoestel verzwakt storende achtergrondgeluiden automatisch en versterkt spraakgeluiden maximaal.

Bedrijfsartsen moeten werknemers niet (routinematig) onderwerpen aan een verplichte **test op het gebruik van alcohol en drugs**. Als werkgevers daarom vragen moeten ze dat op medisch-inhoudelijke, medisch-ethische en juridische gronden afwijzen.

Algemeen secretaris Th. van Berkestijn van de artsenorganisatie KNMG geeft bedrijfsartsen dit "dringend advies" in het blad medisch contact. Aanleiding zijn vragen die de laatste tijd regelmatig bij de KNMG binnenkomen van bedrijfsartsen, vaak van een Nederlandse vestiging van een Amerikaans concern.

Verplichte tests zijn in strijd met het in de grondwet opgenomen algemene rechtsbeginsel van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de onaantastbaarheid van het lichaam. Het uitvoeren van dergelijke tests behoort niet tot het takenpakket van de bedrijfsarts, aldus van Berkestijn, ook niet ingevolge de Arbo-wet. De bedrijfsarts is geen opsporingsambtenaar en hij heeft geen door de werkgever opgelegde controlerende taken.

Als de werkgever werknemers wil laten testen om er zeker van te zijn dat ze veilig kunnen werken, met name in bepaalde risicofuncties, is het volgens Van Berkestijn voldoende dat de bedrijfsarts hen onderzoekt op reactievermogen en alertheid. Daar bestaan verschillende medische en psychologische methoden voor.

Hoera,
Randy heeft een zusje:
Rachindra Rebecca
2-4-'91
De gelukkige ouders:
Virginia Kleinmoedig.
Rob Evers.

Married
Allan Koolmeyer
and
Joyce Peña
April 5, 1991 Miami, Florida

Wega di Number Kòrsou

4512
5083
2973

TBS

ZATERDAG
16.05 Movie: 'Mafia Princess'
18.05 Fishing with Roland
18.35 Fishing with Orlando
19.05 World Championship
21.05 NBA Basketball Hawks (L)
23.20 U.S. Olympic Gold
01.20 Movie: 'Death Valley'
03.05 Night Tracks
06.05 Night Tracks

ZONDAG
13.05 Movie: 'Shark' (1970)
16.05 Movie: 'Scavenger
18.35 Captain Planet and the teers
19.05 WCW Main Event
20.00 Portrait of Castro's
21.00 National Geographic
24.00 Network Earth
24.30 Paid Programming
01.30 World Tomorrow
02.00 Paid Programming
03.30 Larry Jones
04.00 Paid Programming
05.00 WCW Main Event
06.00 Hogan's Heroes
06.30 Gomer Pyle

TELECURAÇ

ZATERDAG
17.00 Telefiesta met tante
18.30 Studio Sport;
19.00 Kòktel Turístiko met tain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko;
22.00 Wega di Number Kòrsou
22.07 Vervolg Teatro Klasiko
22.45 Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG
16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 Wiel di Suerte;
19.30 Musica;
19.45 Show di Moda;
20.00 Telenotisia;
20.30 Programma M.A.N.;
21.00 Shete Dia;
22.00 Kate & Alice;
22.30 Telecuraçao special;
23.00 Wrestling;
24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
* * * * * *

HBO

ZATERDAG
16.00 Movie: 'A Town's Rev
17.00 Movie: 'Three Amigos'
19.00 Movie: 'Gleaming the (1988)
21.00 Joe Versus the Volcano
23.00 One-Night Stand
23.30 Weekend at Bernie's
01.10 Movie: 'Hollywood Hot Educating Crystal' (1990)
02.55 Movie: 'China Girl' (19
03.05 Night Tracks
04.25 Whoopee Boys (1986)

ZONDAG
14.00 Movie: 'Immediate (1989)
16.00 Movie: 'Looker' (1981)
17.30 Movie: 'Beyond the St
19.00 Movie: 'Walk like a Man
20.30 Revenge of the Nerds
22.00 Rocky
23.00 Real Sex
24.45 Movie: 'Spring Fever (1988)
02.15 Movie: 'Lost Boys' (19
03.55 Movie: 'Twisted Justice
05.25 Movie: 'Triumph of the (1989)

NBC

ZATERDAG
21.00 Amen
21.30 Down Home
22.00 Golden Girls
22.30 Empty Nest
23.00 Carol & Company
23.30 Dear John

ZONDAG
21.00 Expose
21.30 Real Life With Jane Pauley
22.00 NBC Sunday Night at the Movies

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etieen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost): jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Loodhervormer door Marten Toonder

7447 — De vagebond draaide zich om en liep snel door, terwijl hij gulzig spritskoek in de mond stopte. Enkele ogenblikken keek heer Ollie sprakeloos naar de goudstaaf, maar toen holde hij opgewonden achter de haveloze gestalte aan.

'Wacht even!' riep hij uit. 'Dat gaat niet. Dit is écht goud!! Zo'n geschenk kan ik niet aannemen; goud speelt voor een heer geen rol!'

'Zo is het, zo is het,' zei de zwermer met volle mond. 'Goud speelt geen rol. Houd het toch'.

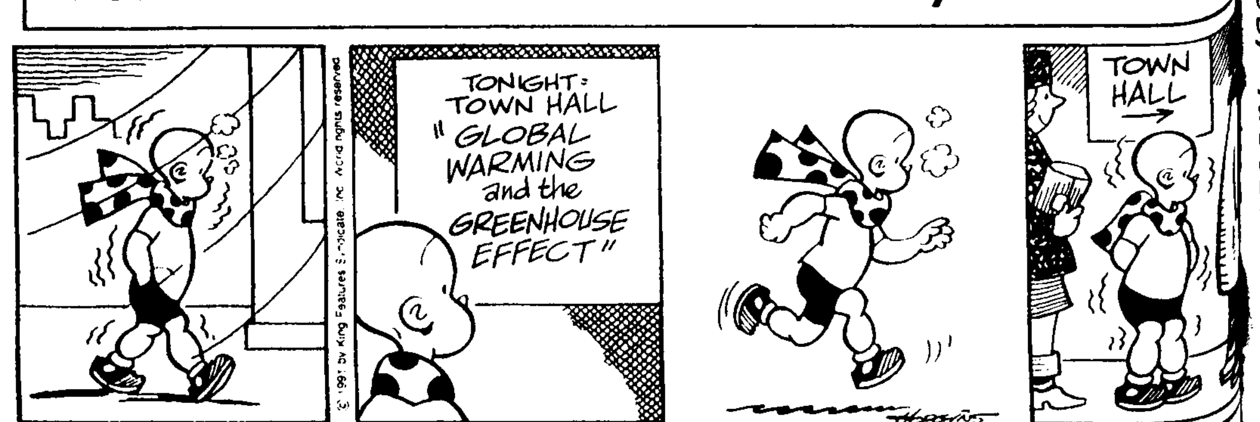
Hij nam een nieuwe bete tot zich en wilde krakend en kauwend zijn weg vervolgen. Maar het toneeltje had de opmerkzaamheid van enkele voorbijgangers getrokken, en die naderden belust.

'Geef mij ook wat!' schreeuwde er een, en een ander riep dreigend: 'Hoe kom je daar aan?! Da's vast geen zuivere koffie!'

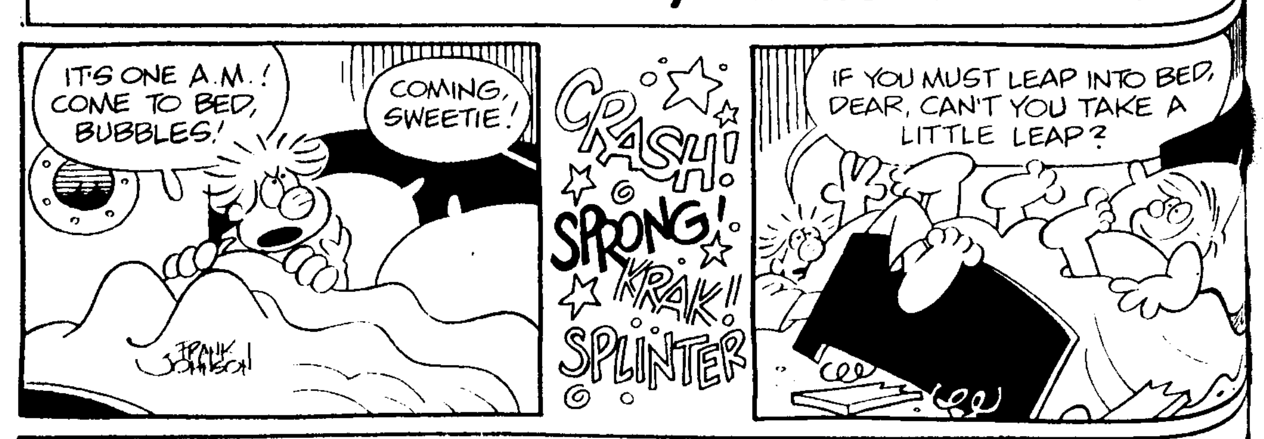
Er verscheen een verwilderde blik in de ogen van de stakker, die na veertig jaren eenzaamheid een beetje onwennig tegenover de beschaving stond. Schuw keek hij om zich heen, toen stak hij snel een hand in zijn jaszak en bracht enige klompjes goud te voorschijn die hij zo ver mogelijk weg wierp. Dit hielp; de omstanders schonken geen aandacht meer aan hem en stortten zich op het glanzende metaal.

'Het is heel stuitend, wat hier gebeurt,' sprak heer Bommel tot zichzelf. 'Ik schaam me voor mijn stadgenoten. Maar die vreemde is wel een zonderling, als men begrijpt wat ik bedoel'.

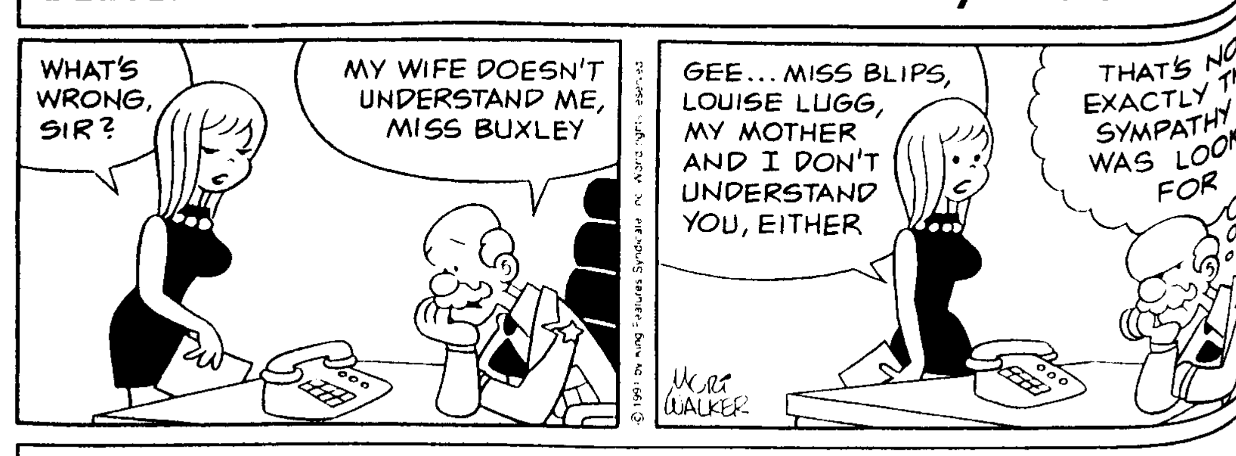
HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Stockmarkets - NEWS

[NEW Y]ORK	PREV.	05-04
[DOW] JONES	2924	2905
…ANDS	42.63	42.25
…P.	29.38	28.50
…USER B	53.38	52.38
…	34.50	34.13
…N	37.75	37.50
…LL S	82.88	82.63
…LER	14.00	13.75
…CORP	15.88	16.13
… COLA	55.50	54.50
…RAL	64.75	63.88
…NT	38.38	37.63
…KODAK	42.63	42.63
…N	57.75	57.25
…	31.63	31.38
…ELECT.	71.88	71.38
…MOTORS	38.00	37.38
…E	40.25	40.00
…TAKE	16.38	16.00
…	114.00	113.00
…OGG	94.25	93.88
…DONALDS	35.50	36.88
…K	108.88	107.00
…S.MNG	89.50	88.88
…L CORP	64.50	64.00
…	98.00	97.00
…ER	57.88	57.00
…RIS	68.75	67.75
…R	59.50	58.75
…	34.63	34.25
…DAN	47.50	48.00
…	31.13	31.75
…URTH	33.38	33.38
…	389.00	358.10
…	4.03	4.03
… OIL	19.60	19.60
…/Yen	136.30	136.80
…MARK	1.67	1.67
…/US$	1.78	1.77
…/NLG	1.88	1.89
…/US$	123.50	123.00
…/US$	86.47	86.62

FRANKFURT	PREV.	05-04
DAX INDEX	1571	1586
AEKO	824.00	833.00
BASF	240.90	241.70
BMW	553.00	553.00
COMMERZBANK	271.20	273.50
DAIMLER BENZ	673.50	680.80
DEUTSCHE BANK	630.00	636.80
HOECHST	247.00	248.10
KAUFHOF	463.50	477.50
MAN	388.00	392.80
PREUSSAG	317.40	333.00
SIEMENS	587.00	587.50
VW	370.90	374.00
LONDON		
FT-100 INDEX	2524	2546
ARGYLL	2.97	3.09
BARCLAYS BANK	4.62	4.67
BASS	9.47	9.60
BRITISH STEEL	1.42	1.48
BRITISH TEL	3.61	3.66
BTR	4.20	4.18
CADBURY	3.92	3.91
CABLE & WIRE	5.20	5.27
GRAND MET	8.26	8.15
MARKS & SPENCER	2.49	2.56
REDLAND	6.18	6.18
TATE & LYLE	3.59	3.73
TOKYO		
NIKKEI DOW IND.	26689	26767
BRIDGESTONE	1160	1150
CANON	1600	1600
DAI ICHI KANGYO	2400	2390
DAIWA SEC.	1440	1420
HITACHI	1240	1240
HONDA MOT.	1500	1480
JAPAN AIRLINES	1260	1250
NEC	1590	1550
NOMURA SEC.	2200	2220
NIPPON STEEL	492	493
MAEDA	624	610
SONY	6650	6580

AMSTERDAM	PREV	05-04
CBS GEN.INDEX	97.60	97.00
ABN-AMRO	37.00	37.00
AEGON	129.00	129.40
AHOLD	82.70	83.30
AMEV	58.80	58.70
AKZO	114.20	113.10
BOLS	193.50	197.50
BUHR.TET.	63.90	63.20
DAF	24.70	24.80
DSM	115.90	115.50
ELSEVIER	83.30	83.70
FOKKER	32.90	32.00
GIST BROC.	36.00	36.00
HAGEMEYER	116.30	116.00
HEINEKEN	154.50	153.20
HOOGOVENS	58.00	57.50
KLM	27.60	27.70
KNP	53.20	53.10
NEDLLOYD	57.50	56.70
NMB	49.00	48.90
NAT.NED	61.60	62.40
PHILIPS	30.00	29.40
ROBECO	102.40	102.40
ROLINCO	100.10	100.10
RORENTO	64.50	64.60
RODAMCO	55.10	55.00
ROYAL DUTCH	148.40	148.00
UNILEVER	164.60	164.50
VMF STORK	53.20	52.20
VOC	45.50	44.80
VNU	95.80	94.10
WESSANEN	81.70	81.30
TORONTO		
TSE 300	3524.3	3515.1
ALCAN	20.88	21.13
BELL	41.75	41.63
BANK OF NS	15.63	15.63
CAN.PAC.	19.88	20.13
IMASCO	28.25	28.00
LAIDLAW	15.75	15.00
MOORE	29.25	28.88
NORANDA	17.50	17.25
PLACER DOME	16.63	16.38
POWER CORP.	17.00	17.00
ROYAL BANK	26.25	26.50

AGENDA CURAÇAO

ARTSEN

[WA]CHTDIENST ARTSEN
…nten van de artsen van Bandabao (3e …) kunnen in spoedgevallen telefoon … bellen en dan het antwoordapparaat … afluisteren. De patiënten van de … medische districten kunnen voor …gevallen de artsenpraktijk van hun … huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

…ERARTS
(…ulliere patiënten)
… de dienstdoende arts belt U tel.: …09/625100.

[VER]ENIGING VAN TANDARTSEN
… de dienstdoende arts gedurende het …einde en op feestdagen gelieve tel.: …2 op te bellen.

[CEN]TRO MEDICO STA ROSA
…Roseweg 327, tel.: 672300/676666; …gstijden zaterdag en zondag van …-24.00 uur.

GENEESK. DIENST

…DS- EN 2DE DISTRICT OOST
… 1991 vanaf 08.00 uur tot 8 april 1991 …7.00 uur:
… Braam, Spreekkamer: Marie Pom-…, tel.: 615285; spreekuren: 11.00-12.00/ …18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 78725 …86266/89337.
… voor patiënten van de volgende … Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-… Nassy, Tseng, Mercelina, Braak-… Duran en Guerrero-Bakmeyer)

…DS- EN 2DE DISTRICT WEST
… 1991 vanaf 17.00 uur tot 8 april 1991 …00 uur:
… Roose, Spreekkamer: Kas Chikitu, …2550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-… uur; spoedgevallen: tel.: 83233 b.g.g. …89337.
… voor patiënten van de volgende … Swart, Galle-Hanou, Roose, Braak-…, Scharenburg, Develaer, Elh-…, Haagenveen, Nivillac en Rosales-…)

[3]DE DISTRICT BANDABAO
… 1991 vanaf 17.00 uur tot 8 april 1991 …7.00 uur.
… Lucasius, Spreekkamer, Soto, tel.: …/641690; spreekuren: 10.00-11.00/ …-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641356 … 86266/89337.
… voor patiënten van de volgende …: Schellens, Sommer, Lucacius, … en Tweed).

…tiënten van hier niet genoemde … wordt aangeraden in spoedgevallen … eigen arts te bellen en te informeren … voor deze de dienst waarneemt. … verdient te allen tijde aanbeveling … huisarts te kiezen die in avonden en … weekeinden bereikbaarheid geregeld … Vraag er naar bij uw eerstvolgend …bezoek.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
[ZAT]ERDAG: Otrobanda
…, Breedestraat 82, tel.: 623575.
…
…rito, Sta. Roseweg 329, tel.: 674475.

[ZON]DAG: Otrobanda
…ablo, tel.: 625333/625444.
…
… Ariba, Herst 31, tel.: 676822.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(10.00-14.00 uur)
…: H. Andrade, Vesuviusstraat 19.
…: A. Michel, Dr. M.L.King Blvd. 42.

KERKDIENSTEN

[KLO]OSTER ALVERNA (Gouv. van Lansberg…weg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) … 18.00 uur Papiamentu.

BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 06.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)

zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds J. Glas;
17.00 uur ds J. Klapwijk (HC 18).
Seru Fortuna
10.00 uur ds J. Glas.
Buena Vista
08.30 uur br F. Kirindongo.
19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00+19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds O. Haasnoot (H.C).
Tamarijn
(Mahaaiweg/hoek Jasmijnweg)
09.30 uur ds J. Klas.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds G.J. Schüssler.

Oorlog woedt voort bij luchtvaartmaatschappijen

= door Jos van Vliet =

WILLEMSTAD — Ondanks dat de grondoorlog in Irak is afgelopen, woedt het gevecht in het luchtruim nog steeds voort. De slag om de passagiers is in alle hevigheid losgebarsten. De aanbiedingen voor goedkope vluchten naar verre oorden vliegen je via pagina-grote advertenties om de oren. Voor nog geen vijfentwintighonderd gulden zit u al aan het andere eind van de wereld. De Golfoorlog heeft ook bij de luchtvaartmaatschappijen diepe wonden achter gelaten. Via indringende reclamecampagnes worden noodverbanden gelegd, maar soms blijken de meest ingenieuze marketingoperaties geen soelaas meer te bieden. Met name in Amerika is de slag door een aantal maatschappijen al verloren.

Maatschappijen worden verkocht, gaan failliet, of bieden hun bestaande routes te koop aan. Dit laatste is deze week nog gebeurd, toen het Amerikaanse ministerie van transport de Amerikaanse partner van de KLM, Northwest Airlines, toestemming heeft gegeven voor de koop van routes over de Stille Oceaan van Hawaiian Airlines. Tevens heeft Northwest voorlopig toestemming gekregen voor een non-stop verbinding tussen Detroit en Londen, omdat Panam, dat in grote financiële problemen verkeert, de uitvoering van deze dienst niet ter hand heeft genomen.

Door een combinatie van onder andere angst voor terrorisme en recessie waren de afgelopen maanden onder andere honderdduizenden onbezette vliegtuigstoelen de oorzaak van een slordige 3 miljard gulden verlies voor de luchtvaartmaatschappijen. In de hoop er nog het beste van te kunnen maken, hebben de maatschappijen in de Verenigde Staten hevig geadverteerd met goedkope tarieven naar bijvoorbeeld Europa en Australië. De meest recente advertenties vrschenen een kleine drie weken geleden.

Zo bood de Australische maatschappij Quantas een retourvlucht Los Angeles - Sydney aan voor maar $799, waarvoor normaliter $1.361 betaald dient te worden en Panam, Continental en United adverteerden met een retourvlucht USA - Europa (Londen, Parijs of Amsterdam) voor het ongelooflijk [illegible]. Eigenlijk te mooi om waar te zijn en voor veel enthousiastelingen bleek dat ook zo. Binnen twee dagen na het verschijnen van de advertenties was er geen stoel meer verkrijgbaar voor die prijs.

Wel kregen de maatschappijen die de advertenties hadden geplaatst een ongekend groot aantal telefoontjes. United was gelijk goed voor een plaatsje in het Guinness Book of records, want deze maatschappij boekte maar liefst op een dag 250.000 telefoontjes. Het aantal verkochte kaartjes op die dag was ook goed voor een nieuw record: 32.000 stuks.

Maar gelooft u nu maar niet dat al die stoelen ook voor de aanbiedingsprijs van $318 de deur zijn uitgegaan. Amerikanen zijn meesters in het verkopen. Met deze truc werd duidelijk aan de doelstelling van de luchtvaartmaatschappijen voldaan: verhoog de belangstelling voor reizen over zee met Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen, dan komen de boekingen vanzelf wel. United zegt, 'dat het de bedoeling was 100 plaatsen vrij te maken in een Boeing 747, die 350 zitplaatsen heeft'. Maar niet iedereen gelooft dit. Veel eerder denkt men, dat slechts 20 plaatsen per toestel tegen het super lage tarief zijn verkocht. En zodra deze waren uitverkocht, moest er $952 voor dezelfde stoel worden neergeteld.

Er wordt beweerd, dat in tijden van 'oorlog' alle middelen geoorloofd zijn. Maar daar is Mark Greene, de commissaris van de consumentenbond van New York City, het volgens een artikel in The New York Times, helemaal niet mee eens. Hij vindt, dat het aantal stoelen, dat per vliegtuig voor een speciale aanbieding gereserveerd wordt, wel in verhouding moet staan tot de 'advertentiedruk'.

Hij zegt: 'Als je 20 stoelen per dag in een lokale krant aanbiedt, die door bijvoorbeeld 20.000 mensen gelezen wordt, denk ik, dat dat genoeg is, om redelijk aan de vraag te kunnen voldoen. Maar als je voor datzelfde aantal goedkope plaatsen pagina-groot in de landelijke bladen gaat staan, dan zijn alle verhoudingen zoek.

Binnenkort vliegt Air Aruba non-stop Aruba-Amsterdam v.v. en biedt voor een periode van een maand (van 8 mei tot 8 juni) een retourtje aan voor slechts AFL 1.099, dat in het hoogseizoen AFL 1.485 zal gaan kosten. Een introductietarief voor alle stoelen en voor alle vluchten. Een voorbeeld van hoe het ook kan en waarvan 'de grote jongens' nog iets kunnen leren.

Een toestel van Air Aruba in volle vlucht.

Dankbetuiging en Uitnodiging

Langs deze weg willen wij onze oprechte dank betuigen aan allen die blijk hebben gegeven van belangstelling en medeleven tijdens ziekte en begrafenis van onze lieve vrouw, moeder, grootmoeder, zuster en tante:

FRANÇOISE STARKE - PINAS
beter bekend als Tante Wäasje

Een speciaal woord van dank gaat uit naar Dr. Hermelijn en verpleegsters van het Sint Elisabeth Hospitaal, afdeling Interne Vrouwen.
Voorts nodigen wij uit voor een rouwdienst op zaterdag 13 april om 7 uur p.m. in de Maranatha kerk van de Evangelische Broedergemeente te Mundo Nobo.

DANKBETUIGING

BISDOM WILLEMSTAD

Voor de zeer vele hartelijke bewijzen van medeleven die wij mochten ontvangen uit alle lagen van de bevolking bij het overlijden van

Pastoor Menno Jan Brada

Oud Vikaris Generaal van het Bisdom

willen wij U, namens de familie, de Orde der Dominicanen en het Bisdom Willemstad van harte danken.

WILLEM M. ELLIS,
Bisschop van Willemstad

NIC. ERKAMP O.P.
Vic. Prov. der Dominicanen.

Lonen omhoog in Japan

TOKYO - De jaarlijkse loonronde in Japan, de "Shunto", is vrijwel afgesloten. In de afgelopen week is er na de traditionele, maar onschuldige, demonstraties en werkonderbrekingen in negen belangrijke takken van industrie een gemiddelde loonsverhoging van 5,6 procent uit de bus gekomen. De bonden hadden ongeveer negen procent geeist. Vorig jaar bedroeg de gemiddelde loonsverhoging tegen de zes procent.

GOBIERNU DI KORSOU

REGISTRO SIVIL I ELEKSHON

Hefe di Registro Sivil i Elekshon ta partisipá ku djasabra dia 6 di aprel 1991 i djadumingu dia 7 di aprel 1991 tin oportunidat pa esunnan ku pa motibu ku nan kas no tin number i no a haña nan karchi di vota, pa akudí na e ora i sitio indiká pa haña nan karchi di vota.

ORARIO: 9 or di mainta pa 5.30 di atardi i kòrdá bini ku bo sédula, pasport, reibeweis, karnèt di onderstant òf karnèt di pinshon di behes pa identifiká bo mes.

SITIO:

1. SENTRO DI BARIO WESTPUNT:
   Pa habitantenan di Kenepa, Koraal, Lagoen, Mishe, Papaya bij Westpunt, Savonet, Zevenbergen, Zorgvliet bij Westpunt i Westpunt.
2. SENTRO DI BARIO SOTO:
   Pa habitantenan di Barber, Sta. Marta chikitu i grandi, Hoffi Abou, Lelienberg, Phlip i besindario, Helfrichdorp, Jan Donker, Rio Magdalena, Pannekoek, Sta. Cruz, Soto, Tera Pretu, Ascencion, Dokterstuin, Krakeel, Patrick, San Pedro, Soemboe i Wacao.
3. SENTRO DI BARIO TERRA CORRA:
   Pa habitantenan di Terra Corra, San Willibrordo, Cas Abou, Colonia, Fontein, Hermanus, Jan Kok, Koenoekoe Abou, Meiberg, Porto Marie, Rif, San Sebastian, Siberie i Zorgvliet bij San Willibrordo.
4. KAS DI ANGEL BIANCHI NA SOUAX 101 BANDA DI SNEK JONIS:
   Pa habitantenan di Souax, Weci i Zegu.
5. SENTRO DI BARIO STA. MARIA:
   Pa habitantenan di Mahoema, Mahoema West, Mahoema Oost, Seru Mahuma, Sta. Maria, Steenen Koraal, Goede Hoop, Kanga, Juan Hato, Moonchi, Eendracht, Nanie, Constancia bij Eendracht i Noorwegen.
6. SENTRO DI BARIO BUENA VISTA:
   Pa habitantenan di Buena Vista, Gora, Klein Marchena, Maria Magdalena, Blomonte, Bivack, Baas Gracie, Grinoli, Hamber, Juan Baeza, Luis Paula, Maduro i Paradijs.
7. SENTRO DI BARIO SERU FORTUNA:
   Pa habitantenan di Seru Fortuna i Seru Papaya, un parti di Steenen Koraal ku e kayanan: Berilo, Kura Piedra, Talko, Turmulina, Yade i Yaspe.
8. SENTRO DI BARIO BONAM:
   Pa habitantenan di Jongbloed, Oost Jongbloed, Bonam, Liverpool, San Fuego, Zuid Bonam, Bajufal, Nabij van Engelen, Noord Sapaté, Sapaté, Seru Mangusa, Kirindongo Abou, Ronde Klip, Vetter, Westen Ronde Klip i Zeelandia bij Vetter.
9. SENTRO DI BARIO STA. ROSA:
   Pa habitantenan di Sta. Rosa, Nrd. Sta. Rosa, Oost Sta. Rosa, I besindario, Abrahamsz, Cocorie, Esperanza bij Minguelito, Koraal Partier, Koraal Tabak, Minguelito i Sta. Catarina.
10. SENTRO DI BARIO MONTAÑA:
    Pa habitantenan di Brakkeput ariba, abou i mei mei, Cas Grandi, Jan Sofat, Jan Thiel, Beurs, Jan Boos, Oude Water, Weto, Chincho, Choloma, Montaña kompletu, Hoenderberg, Nieuw Poort, Sabana Craz, Fuik, Sabana Baca, Seru Grandi, Seroe Blancoe i Seroe Machoe.

ATENSHON:
Habitantenan di barionan ku no ta menshoná i ku nan kas no tin number por akudí na Ofisina di Registro Sivil (Kranshi) na Scharlooweg 152, for di DJAMARS DIA 9 DI APREL 1991 durante e siguiente oranan:
Mainta. 8 or pa 11.30;
Atardi: 2 or pa 8.30.

E Hefe menshoná,
A.R. Ramirez.

Dept. R.P.

Trustkantoor
ZOEKT
voor één van haar stafmedewerkers,
WOONHUIS
met minimaal 2 slaapkamers in goede buurt.
Tel.: 636254
(kantooruren)

De lekkerste ROTIE'S
pom, pastei, bamie, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
tel. 674103

pasfoto di koló! 4 pa 6=
HATO - AUGUSTINUS

TE HUUR:
VOLLEDIG INGERICHT APPARTEMENT
met airco, water en gas, exclusief licht;
NAf. 250.00 per week.
Inlichtingen: Telf. 83459.

TE KOOP:
zwaar massieve ovale
6-persoonseethoek Scandinavian pine
Afl. 1.750,-
Tel.: 680871

TE KOOP
WOONHUIS
[illegible]
4 slaapkamers, 2 badkamers, ± 1200 m² eigendomsgrond.
Tel.: 677401

HUIZEN TE KOOP
* Monseigneur Kieckensweg #1 3 slaapkamers, enz. Vraagprijs fl.155.000,-
* Monseigneur Kieckensweg #3 ±1200m2 - 6 slaapkamers - 2 badkamers - 1 zitkamer - 2 eetkamers - 2 keuken-porch-apt. + meidenkamer. Vraagprijs fl.360.000,- Goed voor klein pension.

TERREINEN TE KOOP
* De Ruyterkade 355m2 fl.400.000,-.
* Zeelandia fl.400,- pe m2
* Prinsenstraat/Marktstraat 646m2 fl.646.000,-
* Anasaweg 1250m2 fl.75.000,-
* Ten zuiden van Gasora 850m2 fl.73.750,-
* Ten westen van Gasora 1190m2 voor fl.119.000,-

e.a.
Hypotheek beschikbaar.

DE RUYTER CENTRUM N.V.
Tel.: 611369 - 613157

Op zondag 7 april vanaf 12.00 uur af te halen de echte
INDONESISCHE RIJSTTAFEL
met Sajor Labu siam, sambel goreng telor, kip, Ajar, saté, frikadel, vlees, sambel goreng kering, pisang goreng, kroepoek en sambel badjak.
NAf. 10.00
Ook hebben wij Bamie en erwtensoep.
Fam. Kerger
Canadaweg 9 - Tel.: 683459
Slamat datang dan makan.

WAARSCHUWING
De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op de schietbaan HATO:
ZONDAG 07 APRIL 1991 van 09.00 tot 13.00 UUR.
Onveilig zeegebied ± 1000 meter uit de kust.

olivetti
typewriters calculators computers
MUSKUS
Erieweg 28 Zeelandia

BIJLES
Rekenen + Nederlands
klas 2 t/m klas 5
Tel.: 78124

schildersbedrijf
Perfect
Gedipl. Mr. Schilder
Tel.: 601766
369127
Fax.: 369127

GEVRAAGD:
ARTSENBEZOEK(ST)ER
met ervaring
Havo-diploma met talen Nederlands, Frans, Duits en Engels. Zonder ervaring niet solliciteren.
In bezit zijn van eigen auto en geldig rijbewijs.
Curriculum vitae sturen onder letter R aan het bureau van dit blad, Curacao.

TE KOOP GEVRAAGD
WOONUIS OF PERCEEL GROND
Voor een gepensioneerde uit Nederland zoeken wij een huis of een stuk grond, liefst aan het water (Spaanse Water of elders). Ook geïnteresseerd in huis met mooi uitzicht, of zwembad.
Minimaal 2 slaapkamers en 2 badkamers.
Tel.: 73465

Nederlands gezin vraagt
HULP
in de huishouding
voor halve dagen of enkele dagen per week
Telefoon tijdens kantooruren 656310

UITNODIGING
De studentenvereniging UNESE van de Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen in samenwerking met Tom's Productions nodigt belangstellenden uit voor een lezing gecombineerd met demonstratie getiteld:
HYPNOSIS
Gastspreker is de wereldberoemde goochelaar Geoffrey Hansen.

Datum : maandag 8 april 1991
Tijd : 20:00 - 22:00 uur
Plaats : Aula - Universiteit van de Nederlandse Antillen
Voertaal : Engels
Toegang : Vrij.

Dr. Rupert E. Silberie
Decaan Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen.
Universidat Nashonal di Antia

EILANDGEBIED CURACAO
Het Hoofd van de Dienst voor Arbeidszorg
MAAKT BEKEND
dat op
zondag 7 april 1991
van 9 uur v.m. - 12 uur v.m.
op **Landhuis Groot Sta. Martha,**
PLANTEN en
ANDERE ARTIKELEN
TE KOOP ZULLEN ZIJN

DRINGEND GESUCHT
Gespraechsleiter
Deutsch - und Englischsprachige Gespraechsleiter werden gesucht fuer ein neues, spannendes Telefon-Unterhaltungsprogramm. Das einzige was Sie brauchen ist eine gute Telefonstimme und das Talent interessante Gespraeche zu fuehren. Sie haben Spass und verdienen auch noch dabei. Das beste aber ist: Sie arbeiten bei sich Zuhause und bestimmen Ihre Arbeitszeit selbst. Weibliche Bewerbungen bevorzugt.
Schicken Sie Ihren Lebenslauf an
Pure Entertainment Telecommunication
C/O Pietermaai 84
Curacao
oder rufen Sie an unter der Nummer 656774 oder 656344.

UNIVERSITEIT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
UITNODIGING
Ter gelegenheid van zijn afscheid van de Universiteit van de Nederlandse Antillen zal
Prof. mr. W.C.L. van der Grinten
emeritus-hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Nijmegen op woensdag 10 april 1991 een openbaar college houden, getiteld:
"HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN"
Plaats : Aula UNA
Datum : woensdag 10 april 1991
Tijd : 18.00 uur
Toegang : vrij.
Na afloop van het afscheidscollege vindt er een receptie plaats.
Prof. dr. A.F. PAULA
Decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid
Universidat Nashonal di Antia

CARIB TELECONSULT N.V.
Consultants for Datacommunication and Telematics

Carib TeleConsult N.V. is een klein, onafhankelijk ingenieursbureau dat zich specialiseert op het gebied van advisering omtrent telematica (datacommunicatie, computernetwerken en telecommunicatiesystemen).

Het bureau bestaat sinds januari 1991 en is gevestigd in het International Trade Center te Curaçao. Carib TeleConsult N.V. verleent haar diensten aan bedrijven in de Caraïbische regio.

Ter ondersteuning van het management zoekt Carib TeleConsult N.V. op korte termijn een

SECRETARESSE (M/V)

Het gaat hierbij vooralsnog om een part-time functie (20 uur per week), die in de (nabije) toekomst zeker full-time zal worden.

De werkzaamheden omvatten het ontvangen en opvangen van bezoekers, archivering, agendabeheer, voorraadbeheer kantoorartikelen, telefoon- en faxverkeer, verzorgen van correspondentie, offertes, rapporten, regelen van zakenreizen, organiseren van vergaderingen enz.

Voor deze functie gaan de gedachten uit naar een kandidaat met bij voorkeur de Antilliaanse nationaliteit en een secretariële achtergrond. Daarnaast dient de kandidaat te beschikken over een goede beheersing van de Nederlandse en Engelse taal in woord en geschrift. Kennis van Spaans is een pré. Daarnaast zijn kennis van en ervaring met computers of de bereidheid zich deze kennis en ervaring snel eigen te maken, vereist.

Carib TeleConsult N.V. stelt tegenover dit alles een veelzijdige functie binnen een enthousiast team.

Indien deze functie uw interesse heeft en u meent aan de genoemde eisen te voldoen, kunt u uw schriftelijke sollicitatie, voorzien van een curriculum vitae, voor 15 april richten aan: Carib TeleConsult N.V., ter attentie van ir. B.A.M. Houtamuller, directeur, postbus 6068, Curaçao.

NEUTROGENA: FEEL THE DIFFERENCE
MANRIQUE CAPRILES & SONS N.V.
Scharlooweg 17 · Tel.: 612308

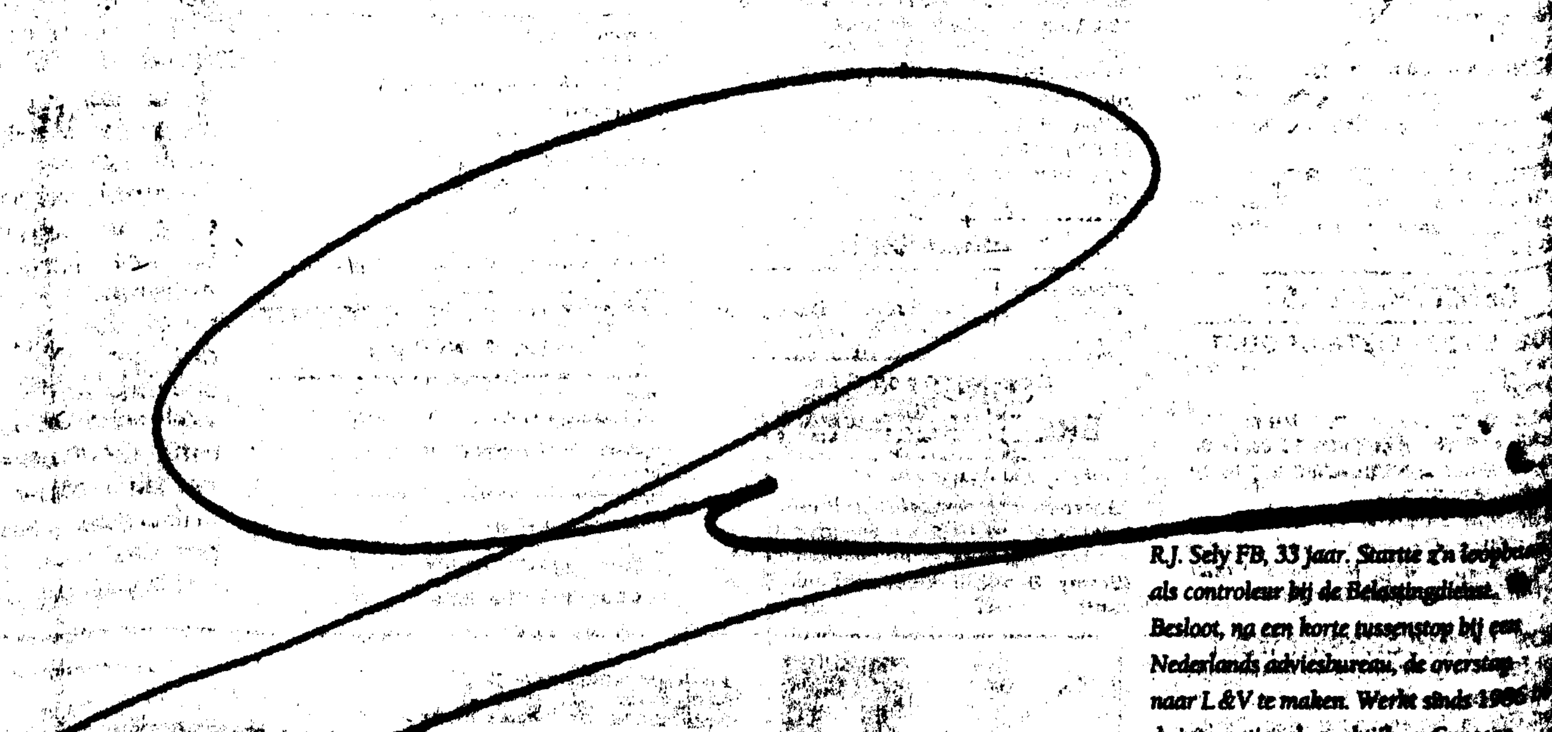
THERE ARE MANY ROADS TO SUCCESS...
HERE ARE 45 OF THEM
And the "road map" you need is the FREE ICS Career Kit—the same Career Kit we've sent to millions of men and women all over the world... works—and it can work for you.
ICS doesn't promise you success; no legitimate educational institution does. But we DO promise that, if you mail this ad to us, we'll send you... Career Kit in the career area of your choice, without obligation, and... you started down the career road of your choice...the road that leads... success and a better life.
Please select one number only. Although you may wish to enroll... additional ICS courses later on, experience has shown that there is a... better chance for success when the student concentrates on one career area. **SEND FOR FREE FACTS—NO OBLIGATION**
International Correspondence Schools, Dept. GQS41
Box 1900, Scranton, Pennsylvania, U.S.A.

ASSOCIATE IN SPECIALIZED BUSINESS DEGREE PROGRAMS
60 Business Management
61 Accounting
80 Business Management with option in Marketing
81 Business Management with option in Finance

ASSOCIATE IN SPECIALIZED TECHNOLOGY DEGREE PROGRAMS
67 Electronics Technology
63 Civil Engineering Tech.
62 Mechanical Eng. Tech.
65 Electrical Eng. Tech.

CAREER DIPLOMA PROGRAMS
56 Computer Programming
07 U.S. High School Diploma
59 Catering/Gourmet Cooking
20 Medical/Dental Office Asst.
57 Microcomputer Repair
05 Hotel/Restaurant Mgmt.
14 Air Conditioning & Refrig.
12 Interior Decorating
51 Fashion Merchandising
33 Motorcycle Repair
52 Surveying & Mapping
94 Fitness & Nutrition
22 Wildlife/Forestry Conservation
47 Animal Care Specialist
260B Building Trades
106 General Business
16 Practical English
89 Small Engine Repair
64 Auto Mechanics
18 Bookkeeping
02 Electronics
13 Professional Secretary
06 Electrician
29 Police Sciences
32 Art
88 Legal Secretary
55 Diesel Mechanics
87 TV/VCR Repair
03 Child Day Care
85 Drafting
35 Travel Agent
260A Architecture
260C Machine Shop
161 Engineering
41 Journalism/Short Story Writing
40 Photography
42 Dressmaking & Design

Get FREE information— MAIL ENTIRE AD TODAY
Write the number of the one career that interests you ______
PLEASE PRINT
NAME ______ AGE ______
ADDRESS ______
CITY/COUNTRY ______
A Subsidiary of National Education Corporation

R.J. Sely FB, 33 jaar. Startte z'n loopbaan als controleur bij de Belastingdienst. Besloot, na een korte tussenstop bij een Nederlands adviesbureau, de overstap naar L&V te maken. Werkt sinds 1986 in de internationale praktijk op Curaçao.

WAT KARAKTERISEERT EEN BELASTINGADVISEUR DIE OP CURAÇAO WERKT?

In eerste instantie natuurlijk goede kennis van het belastingrecht. En daarnaast ervaring in een fiscale praktijk.

Loyens & Volkmaars onderscheidt zich al zo'n 70 jaar als toonaangevende maatschap van belastingadviseurs. Met onafhankelijk advies en inventieve oplossingen. Van mensen die kritisch en ambitieus zijn. In tien kantoren in Nederland en tien elders in de wereld. Voor een belastingadviseur die z'n horizon wil verbreden is Loyens & Volkmaars Curaçao een interessant uitgangspunt. Vanwege de verantwoordelijkheid voor de aangiftepraktijk van het kantoor. Met name op het terrein van de winstbelasting. De advisering op het gebied van het internationale Nederlands Antilliaanse belastingrecht. En de vele contacten met cliënten en inspectie. De grote zelfstandigheid en ruime verantwoordelijkheid maken het nog aantrekkelijker. Evenals de samenwerking met zeven fiscale medewerkers en het leiding geven aan drie van hen.

Met minimaal een opleiding van de Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs is het mogelijk om op Curaçao te starten. Beheersing van het Engels, mondeling en schriftelijk, is een must. De nodige contactuele eigenschappen en flexibiliteit zijn niet meer dan een vanzelfsprekendheid. Loyens & Volkmaars drukt haar waardering uit in goede financiële perspectieven.

Bent u geïnteresseerd? Stuur dan uw sollicitatie naar Loyens & Volkmaars, t.a.v. Mr P.T.M. Koomen, Kaya Flamboyan 22, Curaçao.

LOYENS & VOLKMAARS
BELASTINGADVISEURS

ÑAPA
AMIGOE
ZATERDAG 6 APRIL 1991
Weekend Bijlage

POLITICI DURVEN GEEN RISICO'S TE NEMEN

'Een vrouwelijke premier betekent geen eind aan problemen van de vrouw'

Jeanne Henriquez:

'Niet samenwonen is beter'

= door Nel Casimiri =

DE GEVOELENS van vrouwen, de wijsheid van vrouwen, de ervaringen door het moederschap, de verantwoordelijkheid, de zorg, maar ook het schuldgevoel, de blaam die onze gemeenschap op hen legt, door kleur, klasse of geslacht, vormen samen het onderwerp van de studie die Jeanne Henriquez maakte over vrouwen op Curacao. Zij vergelijkt twee groepen met elkaar, een groep vrouwen uit de middenklasse waartoe ook zijzelf behoort, die hun gevoelens o.a. uiten in poëzie en een groep vrouwen uit de lagere klasse. Die laatste groep kende zij goed omdat zij daar enkele jaren mee samenwerkte in gespreksgroepen bij Ayudo Social. Jeanne zocht naar hun pijn, naar hun problemen in onze maatschappij, hun gevoelens naar zichzelf, en naar anderen, hun kinderen, hun geliefden, naar God, toe en op de achtergrond van die studie leefde natuurlijk de gedachte een weg te vinden om die vrouwen te helpen, om die vrouwen een zekerder plaats in het leven te laten veroveren, om ze het zelfvertrouwen te geven waar ze recht op hebben.

Jeanne Henriquez twijfelde. Moest ze nu wel of niet over haar werk praten in de Amigoe? Er is in de media veel aandacht aan haar thesis besteed op het moment dat ze terugkwam uit de Verenigde Staten, waar ze op 17 februari met deze studie haar mastersgraad behaalde aan de George Washington Universiteit.

OVERSTELPT

'Ik heb op 8 maart mijn manuscript aangeboden bij Ayudo Social en Sede Antia. De week ervoor werd ik overstelpt door de media, door mensen die iets wilden weten over het manuscript in het kader van de 'Week van de Vrouw'. Ik was zelf verbaasd over zoveel belangstelling en ik had er ook moeite mee, omdat ik daar ook een zekere druk van voelde uitgaan. Dat heeft me doen aarzelen om weer in de publiciteit te komen, hoewel ik over mijn werk wel dagenlang kan praten. Ik heb het erg druk op het ogenblik. Op het moment moet ik me als een functionaris op het gebied van vrouwenwerk ook waar gaan maken. Te veel publiciteit geeft de indruk alsof ik kom vertellen wat er gedaan moet worden en dat is zeker niet de bedoeling. Er is juist al veel gedaan. Ik wil helpen meer te plannen en te structureren, om zo de doeleinden te bereiken die we allemaal willen bereiken.'

De meeste reacties waren positief. Men is enthousiast over je werk. Heb je nu ook reacties gekregen die niet zo goed waren? 'Ik denk dat er enigszins minachtend, cynisch, gedacht wordt over het vrouwenwerk. Dat heeft ook zijn geschiedenis. Er zijn veel fouten gemaakt. Daarom moet je heel veel overtuigingswerk gaan doen en dat maakt je soms een beetje moedeloos. Er zijn zoveel valkuilen, zoveel problemen, die je tegelijkertijd moet aanpakken. Maar aan de andere kant ben ik toch wel optimistisch gestemd. Er gebeurt veel waar een heleboel mensen niets vanaf weten, daar wordt geen reclame voor gemaakt, maar dat is het gestage volhardende werk aan de basis. Dat zou meer in de picture moeten komen.'

Voor haar studie heeft Jeanne Henriquez gesprekken en interviews gehouden met vrouwen en zij heeft een veertigtal vrouwen, *bijstandmoeders*, gevraagd een brief te schrijven naar een geliefde persoon, wie dat ook mocht zijn. Het kon naar een kind zijn, naar een moeder, geliefde of God, en in die brieven vertellen de vrouwen wat hun grootste zorg is maar ook hun grootste plezier. Die brieven hebben Jeanne veel inzicht gegeven en ze vond ze zo sprekend dat het voor haar poëzie is. Ze heeft ze in haar studie ook afgedrukt alsof het poëzie is, dus met een afgekapte regelaanduiding.

We leven in een maatschappij die zeer sterk oraal georienteerd is. Sommige van de vrouwen zijn zelfs analfabeet en moesten met het opschrijven geholpen worden. Waarom dan toch die gevoelens op schrift?
'Het geschrevene geeft een heel klein onderdeel weer van hetgeen voor die vrouwen op dat moment heel centraal stond. In die paar woorden moet je zoeken naar de leefwereld daarachter. De eigenlijke diepgang zit meer in het gedeelte dat ik samenvatte onder de orale geschiedenis en het wordt ook meer uitgediept in de levensbeschrijvingen. Het zijn twee dingen die elkaar versterken en aanvullen. Ik heb met deze brieven geprobeerd een andere vorm te vinden dan de gebruikelijke enquêtevorm. Een van de zaken in de methodologie in vrouwenstudies waar ik zo tegen wil ageren is die enquête-vorm, vooral als je informatie wil hebben van mensen uit de volksklasse. Omdat ik de enquêtevorm afwees, wilde ik een andere vorm vinden.'

INTERPRETATIE

Maar door die teksten te gebruiken en te lezen tussen de regels door, loop je het gevaar je eigen interpretatie erin te leggen, ook waar die niet zo bedoeld is. Je bent er zelf zeer sterk bij betrokken. Je spreekt ook regelmatig over 'deze vrouwen' en in dezelfde zin of alinea over 'onze kinderen', e.d.
'Ik heb gezegd dat ik participant/observant ben geweest een aantal jaren en ik onderstreep het gedeelte participant, omdat ik heb gezegd dat ik geen objectieve waarnemer wil zijn. Ik lees voortdurend een deel van mijn eigen geschiedenis.'

Je bent erbij betrokken maar juist van die groep vrouwen uit de volksklasse maak je zelf geen deel uit
'Ik maak duidelijk dat ik kom van de middenklasse. Daardoor bestaan er verschillen in achtergrond. Het is belangrijk om na te gaan wat de verschillen en de overeenkomsten zijn. Daarbij praat ik bewust van wij, wat wij samen overeen hebben. Willen wij het vrouwenwerk goed kunnen doen, dan moeten wij heel open kunnen praten over onze verschillen, anders kunnen wij elkaar niet ondersteunen.'

Toch wil ik nog even terugkomen op die interpretatie. Je haalt bij de gedichten een gedicht aan van Gladys do Rego, waarin ze kritiek geeft op de 'Vrijheid', die gegeven wordt. Dat gedicht is meer een politieke aanklacht, en geldt voor mannen en vrouwen zoals ook nadrukkelijk in het gedicht zelf voorkomt. Toch haal jij het aan alsof het een aanklacht is tegen de ondrukking van vrouwen. Is dat geen oneigenlijk gebruik?
'Er bestaat volgens mij geen abstract begrip vrijheid, ook geen abstract begrip mens. Er bestaat ik, jij, ons, hem. Dat betekent dus dat wat ik lees in dat gedicht is dat jij en ik en hij praten over vrijheid, maar het woord te pas en te onpas gebruiken. Waar het mij uitkomt, gebruik ik mijn vrijheid zonder er bij na te denken dat ik daarbij jouw vrijheid vertrap. Zo kan een man praten over vrijheid en daarmee bezig zijn de vrijheid van zijn vrouw te vertrappen. Ik praat over vrijheid maar kan de vrijheid van een Haïtiaanse vrouw gelijk vertrappen. Niemand kan zich scheiden van zichzelf. Ik lees het gedicht als het gedicht van een vrouw die zegt dat we spreken over vrijheid en niet weten wat dat betekent, ook al hebben we er onze mond van vol.'

Je gaat ervan uit dat de vrouwen op Curacao te lijden hebben onder een viervoudige onderdrukking of gevaar van onderdrukking, n.l. het kolonialisme, het geslacht, hun kleur en de klasse?
'Het gaat om wat het betekent vrouw te zijn in deze maatschappij en alle pijn die je daarvoor moet doorstaan.'

JEANNE HENRIQUEZ
...studie over vrouwen...

KOLONIALISME

Toch is het kolonialisme een punt waar je vaak op terug komt. Wat betekent voor jou kolonialisme, vandaag, nu, op Curacao?
'Wij zijn er nog steeds niet vanaf. Wij zijn nog steeds een deel van het koninkrijk, wij zijn ook mentaal nog gebonden aan het koninkrijk. Dat betekent dat wij ons voortdurend afhankelijk opstellen, dat we ons voortdurend non-creatief opstellen, dat we ons voortdurend verdedigend opstellen. Dat is voor een groot deel begrijpelijk, als je ziet hoe wij elke dag het koloniaal onderwijs met de paplepel meekrijgen, De graad van ons koloniaal denken is afhankelijk van persoon tot persoon, het hangt af van ons familieverleden, van hoe de persoon zijn eigen persoonlijkheid ervaart, zijn zwakke en sterke kanten, van hoe een persoon zichzelf opstelt binnen onze gemeenschap.'

Het woord 'kolonialisme' houdt echter ook een betekenis in van 'opgelegd'. Toch zou het onderwijs morgen kunnen veranderen als wij dat zelf zouden willen. Daarmee bedoel ik dat het ons niet woprdt opgelegd, we kiezen erzelf voor.
'Dat zou veronderstellen dat wij voor een groot deel al geleerd hebben ons trots op te stellen ten aanzien van het eigene. Daarmee bedoel ik niet dat er bij ons geen nationaal gevoel is, maar het is onvoldoende ontwikkeld. Kijk naar de geschiedenis, die wij op school krijgen. We zouden vanaf de eerste klas moeten praten over onze eigen helden om modellen te vormen voor onze kinderen. Maar dat is er niet.'

Je hebt zelf geschiedenisles gegeven aan het Peter Stuyvesant College. Had je dat niet kunnen invoeren?
'Ik bedoel de eerste klas van de basisschool. Mijn zoon heeft 2,5 jaar in de Verenigde Staten op de basisschool gezeten. Hij kan je alles vertellen over Maarten Luther King, over Colette King en hij kent de namen van vrouwelijke slaven die een rol hebben gespeeld in de geschiedenis van de VS. Dat zou ook moeten gebeuren bij ons op school, al vanaf de eerste klas. Er is bijvoorbeeld pas een concert geweest van Julian Coco. Waarom wordt er geen les gegeven over Julian Coco? Iemand hoeft niet dood te zijn om over hem of haar te praten. Het is mogelijk in de geschiedenislessen van de VS op de lagere school. Wij zitten hier vast aan een programma van examens vanuit het buitenland. Wij praten wel over veranderingen, maar wij zitten vast. Veranderingen vinden heel langzaam plaats. Ik zeg niet dat er morgen een revolutie moet komen in het onderwijs, maar als we nu geen aandacht aan die zaken schenken en ons niet kritischer opstellen en niet denken aan onze toekomst, blijft het altijd hetzelfde en blijven we zitten binnen een systeem van koloniaal onderwijs. Er zijn natuurlijk wel mensen die denken aan veranderingen, maar we hebben niet voldoende van die mensen. Ons onderwijs leert ons om niet na te denken, leert ons niet ons kritisch op te stellen. Wij leren de kinderen maar weinig over modellen, over Antillianen die van weinig zich hebben opgeworpen tot figuren van wereldformaat. En we hebben van die mensen!'

Waarom voeren we die vernieuwingen niet door?
'Dat houdt in dat we voldoende mensen hebben opgevoed, die zodanig onderwijs hebben gehad, dat zij in staat zijn zulk onderwijs trots te kunnen overdragen, dat er een grote groep is die de risico's van verandering willen dragen. Neem bijvoorbeeld het Papiamentu op school. Dat zou geen vak moeten zijn, dat zou de voertaal moeten zijn, en het Nederlands een vak. Kijk hoeveel problemen dat met zich meebrengt. Een groot gedeelte heeft nog te weinig trots om de risico's te willen dragen, van het Papiamentu als voertaal binnen het onderwijs.'

En hoe zit dat met de politici en het Departement van Onderwijs?
'Die durven de risico's niet aan. Ze zijn bang om een groot deel van de bevolking tegen zich te krijgen. Er heerst een vrees dat vernieuwingen ons nog verder van huis zouden brengen. Voor elke verandering moet je de bevolking opvoeden naar die vernieuwing toe. Zelfs als een gedeelte het nog niet voldoende inziet, zou je toch de risico's moeten aandurven omdat je aan de hand van tientallen rapporten de overtuiging hebt gekregen dat het de goede weg is. Maar daarvoor moet je sterke schouders hebben, en een heleboel durven het risico niet te nemen. Politici hebben ook onderling te veel problemen om hiermee te beginnen.'

Als je kolonialisme de oorzaak van problemen noemt, is dat dat geen vorm van afschuiven?
'Neen, want ik signaleer dat we in onze bovenkamer nog koloniaal denken. Ik zoek het in onszelf, zolang wij nog geen discussie voeren over wat het betekent voor ieder van ons. Anderen zijn goed, wijzelf niet, in onze gedachten. Als wij tegen het Papiamentu zijn, wat is dan onze vrees? Geloof ik onvoldoende in mijzelf, heb ik onvoldoende achting voor mezelf? Wij moeten deze discussie met onszelf aangaan. Waarom zeggen we dit? Vanuit welke background ben ik bezig te praten? Deze thesis was voor mij ook belangrijk om mijn eigen onderdrukking te onderzoeken. Ik moet eerst kritiek op mezelf hebben. In de ander zie ik een spiegel van mezelf. Ik ben zelf ook nog niet vrij van een koloniale mentaliteit. Ik ben wel bezig met het proces.'

GESLACHT

De tweede vorm van onderdrukking die je naar voren brengt is de onderdrukking naar geslacht. Toch kent onze maatschappij ook veel vrouwen die het wel gemaakt hebben. Hoe zit het daarmee?
'Als wij een vrouwelijke minister-president hebben, betekent dat niet dat daarmee de problemen waarmee vrouwen zitten, zijn opgelost. Vooral niet als ze omringd is door mannen, die haar richtlijnen geven. Ik vraag me zelfs af in hoeverre ze haar eigen richtlijnen mag uitvoeren. Vrouwen vormen de grootste groep onder de werkelozen en onder de analfabeten. Er is veel werk te doen. Er kan geen enkele vorm van verandering komen in onze maatschappij als er geen verandering komt in de positie van de vrouw. Vrouwen zijn onze belangrijkste opvoeders.

Er is een uitspraak die zegt:
Geef educatie aan een man en je voedt een individu op.
Geef educatie aan een vrouw en je voedt een natie op.
Zolang wij de educatie van vrouwen niet ter hand nemen, zijn wij bezig met onze eigen onderdrukking. Ik spreek in mijn thesis over 'internalization', wij onderdrukken onszelf. Als ik erin geloof dat ik als vrouw geschapen ben voor bepaalde taken en ik denk dat ik van andere taken geen weet kan hebben, voed ik mijn kinderen ook zo op en kom ik nooit uit mijn eigen valkuil. We zien en horen veel op radio en televisie, maar de opvoedende taak van de media is onvoldoende ontwikkeld op heel veel terreinen. Ook het principe van oorlog en vrede bijvoorbeeld. Als je naar de televisie kijkt, leert die televisie je kinderen aggressief te zijn, i.p.v. problemen op te lossen op een andere wijze.
Er zitten nog onvoldoende vrouwen op plaatsen waar beslissingen genomen moeten worden. Op alle eilanden is er maar een vrouw hoofd van dienst. Er zijn ook nog twee of drie waarnemend hoofden, meer niet. Een paar vrouwen in een belangrijke positie zegt nog niets of vrouwen inderdaad voldoende hulp krijgen om zich als vrouw te ontwikkelen.'

Het derde punt is de huid - kleur. Is kleur alleen een probleem voor bijvoorbeeld de bijstandsvrouwen of geldt kleur ook als een probleem voor andere vrouwen?
'Kleur is een probleem voor onze hele maatschappij. Voor degenen die de *geapprecieerde kleur* hebben, is het net zo goed een probleem als voor degenen wier kleur niet mooi genoeg is. Het doet pijn te ervaren, dat huidskleur een bepaalde deur voor je heeft dichtgeslagen. Het doet pijn als je niet mooi gevonden wordt omdat je niet voldoet aan een westers ideaal, aan een beeld van wat mooi is. Denk aan het gezegde: Pretu, pero bunita.(Zwart, maar mooi)
En er is ook een groep die ervaringen in tegengestelde richting heeft. Daarom geldt het voor iedereen. Er zijn twee werelden. Of je zit erin, of je valt erbuiten. Veel hangt af of je je eigen kleur apprecieert, of je je hebt moeten verdedigen door je af te zetten, of je kleur door anderen geapprecieerd wordt. Hoe stel je je op. Ook over die vragen moeten we open en bloot discussiëren. We moeten praten over pijn op grond van kleur.
Er wordt gezegd dat er op de Antillen geen discriminatie bestaat op grond van kleur. Die bestaat wel. Maar er wordt niet over gesproken. Dat is de hypocrisie van onze maatschappij.'

KLASSE

Dan is er nog het vierde punt, het punt van de klasse, speciaal de klasse waar de arme vrouwen inzitten.
'Ik ga ervan uit dat de economische onderdrukking de basis is van alle vormen van onderdrukking. Binnen de onderdrukking zijn extra verschillen gecreëerd om die te accentueren. Als ik van de middenklasse ben, moet ik ook antwoord geven op vragen, als, hoe stel ik me op als iemand van die mid-

Vervolg op pag. 4

IN DIT NUMMER van Ñapa:

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Ondernemers smeken om extra aftrekposten

Britse economie moet zich in Europees corset wringen

AMSTERDAM - De economie van Groot-Brittannië is er een van extremen. Hoge inflatiepercentages, afwisselend sterke groei en flinke recessie, hoge rente en niet in de laatste plaats een vaak heftig reagerende Britse overheid, die de economische golven de baas probeert te blijven. De vraag is of de regering met haar inmiddels bij het parlement ingediende begroting die golven kan kalmeren.

De Britse ondernemers smeken de regering om belastingverlichting, extra aftrekposten en, wegens het dure geld in Groot-Brittanië, om een lagere rente. Alom wordt al gespeculeerd op een nieuwe renteverlaging. Op 13 en 27 februari heeft londen al twee maal de rente verlaagd, beide keren slechts met een half procent.

In oktober 1990 trad Groot-Brittannië eindelijk toe tot het Europese wisselkoersmechanisme van het Europese Monetaire Stelsel (EMS), dat al ruim elf jaar eerder van start ging. Het pond sterling werd gekoppeld aan de munteenheden van het Europese vasteland. Daarmee werd de bewegingsruimte van het pond sterk beknot. Door de toetreding tot het EMS is het begrotingsbeleid van de Britse regering belangrijker geworden voor de ontwikkeling van economie van het land. Nu eenmaal de koers van het pond in grove lijn vastligt, is direct ook het gebruik van het rentewapen als economisch sturingsmechanisme beperkt inzetbaar. Andere instrumenten worden dan des te belangrijker.

GELDONTWAARDING

De afgelopen elf jaar bood de Britse economie de buitenstaander een interessant schouwspel. In 1979 bereikte de geldontwaarding in Groot-Brittannië een niveau van achttien procent. De in dat jaar aantredende regering-Thatcher verhoogde in samenwerking met Bank of England de basisrente tot zeventien procent, om daarmee de inflatie terug te dringen. In de daarop volgende twee jaar kromp de Britse economie vervolgens twee en een procent in. Het aantal werklozen liep op van 1 miljoen eind 1979 tot ruim drie miljoen medio 1986. Tegelijk sneed Thatcher sterk in de collectieve sector. De uitgaven van de overheid werd verminderd van 43 procent van het nationaal inkomen tot 38 procent. Verder privatiseerde zij tweederde van de staatsbedrijven, waarmee ze de nationalisering door de Britse Labour-partij in de periode 1945-1951 ongedaan maakte. Van 1985 tot en met 1988 ging het de Britse economie voor de wind. De inflatie viel terug tot 2,4 procent in juli 1986. De economische groei nam toe en bedroeg in 1988 zelfs 4,8 procent. Het aantal werklozen nam af tot 1,5 miljoen.

SENSATIE

De presentatie van de begroting van 1988/1989 door de toenmalige minister van Financiën, Nigel lawson, halverwege maart 1988 was een sensatie. In een klap verlaagde de regering de toptarieven voor de inkomstenbelasting van zestig tot veertig procent en ging de belasting op vermogenswinst omlaag. Oogmerk was de consumptieve vraag te vergroten en korte metten te maken met de aarzelingen in de economie als gevolg van de beurskrach van oktober 1987. Resultaat was een sterk oververhitte economie in de loop van 1988. De prijzen en de lonen schoten omhoog. Om het uit de hand gelopen proces weer de baas te worden - hoofddoel van de Britse regering -verhoogde Londen de rente. De basisrente stond in juni 1988 nog op 7,5 procent. Dat werd in ruim een jaar tijd verhoogd tot vijftien procent in oktober 1989. Tot groot verdriet van kredietnemers zoals de brit met een hypotheek op zijn huis en het Britse bedrijfsleven met schulden of met grote behoefte aan kapitaal. Een jaar lang stond de rente op vijftien procent. De overheidsmaatregel om het geld duurder te maken leidde niet onmiddellijk tot vermindering van de geldontwaarding. In oktober 1990 was de inflatie pas over haar hoogste punt van 10,9 procent heen (8,4 procent zonder meerekening van de hypotheeklasten en het effect van de poll tax, de in april 1990 ingevoerde gemeenschapsbelasting). De hogere prijzen joegen de looneisen op. De gemiddelde loonstijging in het derde kwartaal van 1990 bedroeg zelfs negen procent.

ACHTERUITGANG

Waartoe de rentemaatregelen van de regering wel leidden, was een langzame vermindering van de economische bedrijvigheid in Groot-Brittannië. Sinds april 1990 is de de produktie in de Britse industrie achteruitgegaan. In december 1990 bleek de industriële produktie 4,1 procent kleiner te zijn dan in dezelfde maand van het voorgaande jaar. In januari was de industriële produktie zelfs met zes procent verminderd ten opzichte van april 1990. Ook de investeringen vielen terug, in het vierde kwartaal van 1990 met zeven procent ten opzichte van het kwartaal ervoor. Het aantal faillissementen is in 1990 ten opzichte van het jaar daarvoor met 35 procent toegenomen tot 24.442, het hoogste aantal in elf jaar tijd, zo meldde het Britse bedrijfsinformatiebureau Dun & Bradstreet begin januari. Behalve de hoge rente hadden de bedrijven ook te kampen met hogere loonkosten, met een afnemende vraag en met een door de inflatie verzwaarde belastingdruk. Ook de huizenbezitters met zware maandelijkse hypotheeklasten werden het slachtoffer. Gezinnen werden in korte tijd geconfronteerd met een stijging van hun maandelijkse lasten met omgerekend honderden guldens. In 1990 werden in Groot-Brittannië 136.000 mensen met een hypotheek voor de rechter gedaagd tegen 83.682 in 1989, een stijging van 63 procent. In Londen was zelfs sprake van meer dan een verdubbeling.

Eind december verkeerde de Britse economie volgens de regering in een 'fool-proof' recessie. Critici vatten dit op als een understatement voor een 'full-proof' depressie. Volgens het verbond van Britse werkgevers (CBI) bevond het vertrouwen van zijn leden zich op het laagste punt van de afgelopen tien jaar.

Rond de jaarwisseling was 6,5 procent (1,83 miljoen) van de Britse beroepsbevolking werkloos, in februari 6,7 procent (1,92 miljoen). Momenteel verdwijnen er maandelijks 15.000 banen in de Britse industrie. Gevreesd wordt dat tegen het einde van dit jaar 2,5 miljoen britten werkloos zullen zijn. De Britse regering - sinds oktober onder leiding van de conservatief John Major, die daarvoor minister van Financiën was - heeft er echter alle vertrouwen in dat zij op de goede weg zit. Londen hoopt op een inflatie aan het eind van dit jaar van niet meer dan 5,5 procent, naar Europese maatstaven (gemiddeld vijf procent) een redelijk niveau.

BAKENS VERZET

Vanuit die overtuiging verzette Londen op 8 oktober dan ook eindelijk de bakens. Groot-Brittannië trad toe toe het EMS en verlaagde de rente met een procentpunt tot 14 procent. De koers van het pond werd vastgeprikt op 2,95 mark (omgerekend een spilkoers van f 3,32). De bewegingsruimte van het pond ten opzichte van de mark werd internationaal voor een overgangsperiode van onbekende duur vastgesteld op zes procent, dezelfde marge als voor de Spaanse peseta geldt. Voor de andere negen deelnemende munteenheden is de marge 2,25 procent. Overschrijdt het pond de marge van zes procent naar onderen of naar boven, dan moet de Britse Centrale bank ingrijpen door deviezen te verkopen of te kopen.

De toetreding tot het EMS, maar ook de renteverlaging, werd op de valutamarkten kortstondig gehonoreerd. In de dagen na de toetreding tot het EMS ging de koers van het pond, ondanks de daling van de rente, met meer dan een dubbeltje omhoog tot f 3,42. Na de stijging kwam al gauw de daling, zelfs tot onder het niveau van voor de EMS-koppeling. De schommelingen in de koers zijn echter de afgelopen vijf maanden veel minder heftig geweest dan de koersbeweging in de vijf maanden voor oktober.

Toch heeft de Britse regering het in die periode onder druk van de politiek - met de parlementaire verkiezingen dit jaar of volgend jaar voor de boeg - en de economische ontwikkelingen in het binnen- en buitenland aangedurfd de rente nog een procent te verlagen, zonder sterke negatieve consequenties voor de koers van het pond.

In financiële kringen in Londen wordt rekening gehouden met een nieuwe renteverlaging op korte termijn van een half of heel procent. Daarmee kunnen de Britse kiezers wat lucht krijgen. Verder zal Londen de hand op de knip houden en gezien de huidige inflatie van ruim negen procent, weinig toegeven. Ondernemers kunnen hooguit rekenen op indexering van de vennootschapsbelasting van 35 procent om het effect van de inflatie voor de belastingafdrachten van ondernemingen te verzachten. Misschien zal de regering de laagstbetaalden iets tegemoetkomen door de belastingvrije voet te verhogen van iets meer dan 3.000 pond (f 9.900) tot 3.500 pond (f 10.600).

Straatdrukte in het hartje van Londen, waar vooral in financiële kringen bezorgdheid heerst over de gevolgen van de toetreding tot het EMS.

Ho Chi Minh stad gaat op de disco toer

Vietnam hunkert naar komst van toeristen

HO CHI MINHSTAD - De gloednieuwe disco is voorzien van de modernste technische snufjes. Een verblindend licht, de laatste muziekclips flitsen boven de dansvloer. Welgeklede nachtbrakers zakken weg in de pluche banken en nippen aan hun cocktails. Tegen een 'redelijke vergoeding' hebben de mannen gedurende hun verblijf een aantrekkelijke gezelschapsdame aan hun zijde. Over verlenging van het samenzijn buiten de disco valt te onderhandelen.

Zijn we in Bangkok, Hongkong? Neen, de Superstar-disco staat niet in een van deze mondaine steden. Het etablissement opende in december zijn deuren in Ho Chi Minhstad. De communistische machthebbers in Vietnam snakken naar harde valuta voor de ontwikkeling van hun land. Toeristen moeten dat geld in het laatje brengen.

Voor het opzetten van de Superstar was wel steun van buitenaf nodig. Een bankier uit Singapore toonde zich bereid geld in het project te steken. Nu is het wachten op welgestelde buitenlandse gasten. "De mensen die de Superstar bezoeken zijn voornamelijk geemigreerde Vietnamezen en andere Aziaten", zo laat een van de managers vanachter de bar weten.

De vraag is of buitenlanders alleen vanwege de Superstar een reis naar Vietnam boeken. De meeste hotels zijn nauwelijks een bezoek waard. Luxe en comfort is een uitzondering. Groezeligheid, goor eten en hoge staatstarieven de standaard. De regering mocht deze maand uit handen van een VN-functionaris een rapport in ontvangst nemen waarin staat dat slechts 1565 van de 18.000 hotelkamers in Vietnam voldoen aan de laagste internationale norm.

De Vietnamese autoriteiten zijn de laatste jaren een campagne gestart om het imago van het land te verbeteren. De prachtige stranden en de rijke Vietnamese historie moeten de toeristen lokken. Maar een structureel gebrek aan harde valuta en het uitblijven van buitenlandse investeringen zorgen ervoor dat de stroom buitenlanders nauwelijks toeneemt. Sinds het einde van de Vietnamoorlog in 1975 zakte het aantal buitenlandse bezoeken aan het Aziatische land tot onder de 200.000. De regering trachtte dat aantal vorig jaar op te krikken. Zij riep 1990 uit tot het 'Jaar van het toerisme'. De campagne werd een flop, slechts een iets groter aantal toeristen deed in vergelijking met het voorgaande jaar Vietnam aan.

De 'welgestelde' toeristen die in de jaren '70 en '80 Vietnam bezochten waren vooral afkomstig uit de Sovjetunie en de communistische broederlanden in Oost-Europa. De Oosteuropeanen laten het echter sinds de val van de marxistische regimes in hun landen afweten. En de stroom toeristen vanuit de Sovjetunie droogde op toen Moskou transacties tussen beide landen niet meer in roebels maar in harde dollars wilde afhandelen.

De autoriteiten zien zich genoodzaakt nieuwe markten aan te boren. Truong Van Mai kreeg opdracht buitenlandse toeristen naar Vietnam te lokken. "Wij mikken in de eerste plaats op de rijkere Aziaten uit de buurlanden. Vervolgens proberen wij Westeuropeanen naar ons land te krijgen. Tot slot richten wij ons op de Verenigde Staten waar meer dan 2 miljoen Vietnamezen wonen", aldus Mai.

Mai merkt op dat het Amerikaanse handelsembargo het reisverkeer vanuit de Verenigde Staten ernstig belemmert. Washington verbood in 1975 iedere vorm van handel toen de Noordvietnamezen na jarenlange strijd het zuidelijk deel van het land veroverden en onder communistisch gezag stelden. Hanoi dringt al jaren bij washington aan op opheffing van het embargo en hoopt dat nog voor het einde van dit jaar de handelsbetrekkingen worden hersteld.

Vietnamezen die in het toerisme werkzaam zijn wijzen erop dat beeindiging van het embargo niet automatisch tot betere hotelvoorzieningen in hun land leidt. De toeristen moeten voorlopig rekening houden met gebrekkige accomodaties en eenvoudige voorzieningen. "Een bezoek aan Vietnam is op dit moment niet echt een vakantie. Het is nog steeds een avontuur", aldus een van hen.

Vietnam is een fascinerend land met een levendige straathandel (foto) maar de regering wil van grote steden als Hanoi toeristentrekpleisters maken met moderne hotels en discotheken.

Eerste minister, kabinetchef, bankier, vakbondsman:

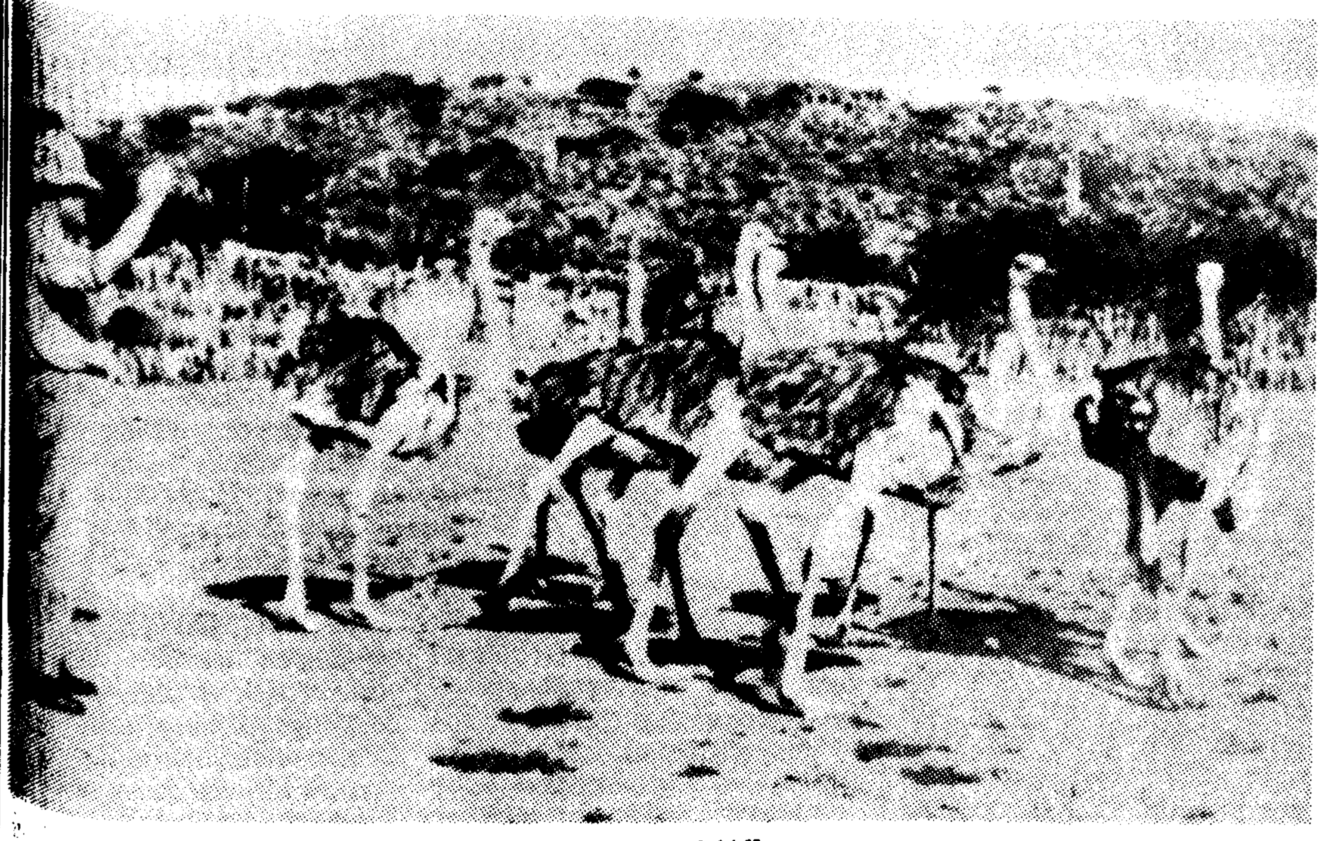
België BV in jaren 80 door kwartet geregeerd

BRUSSEL - Vier mensen, de eerste minister, diens kabinetschef, een vakbondsleider en een bankier, bepaalden begin 1982 de politieke en economische koers die in Belgie gevaren moest worden. Dit wat verbijsterende beeld rijst op uit een vraaggesprek dat het Vlaamse weekblad Knack deze week publiceert.

Het gesprek werd op 22 februari gevoerd met Jef Houthuys, de voormalige leider van het Algemeen Christelijk vakverbond (ACV). Houthuys overleed vorige week donderdag op 68-jarige leeftijd. In 1982 was de Belgische economie er zo beroerd aan toe dat dringend maatregelen genomen moesten worden. Wilfried Martens, ook nu nog eerste minister, had eind '81 de socialisten aan de kant gezet en een regering met de liberalen gevormd. Die Rooms-blauwe coalitie werkte een herstelbeleid uit dat van iedereen in het land grote offers vroeg. De grondslagen voor dat beleid werden, aldus Houthuys, gelegd in het Waalse dorp Poupehan nabij Bouillon.

Alfons Verplaetse, nu gouverneur van de Belgische Centrale bank maar toen kabinetschef van Martens, nodigde in zijn buitenhuisje in Poupehan drie mensen uit. Dat waren Martens, Houthuys en Hubert Detremmerie, voorzitter van de BAC, de Cooperatieve spaarbank van de Christelijke arbeidersbeweging. Het viertal kwam er na die eerste

Vervolg op pag. 3

Struisvogels in het park 'Albertine' op Choloma.

Sierlijke toques en donzige cols

Struisvogels in het Curaçaose landschap

= door Carel de Haseth =

WE STAAN ER NIET bij stil, maar niet enkel het landschap en de ons omringende flora is in de loop der eeuwen beïnvloed door het ingrijpen van de mens. Ook de dierenwereld om ons heen zou er zonder onze bemoeienis heel anders uitzien. Wij hoeven daarbij niet eens persé te denken aan het uitroeien van zeldzame diersoorten; heel gewone dieren als koeien, varkens en kippen, vertonen nog maar weinig gelijkenis met hun wilde voorouders waar de oermens ooit jacht op maakte. Over huisdieren als honden en katten maar gezwegen.

Zonder deze menagerie aan gedomesticeerde dieren kan de mens het blijkbaar niet stellen. Waar hij zich ook vestigde, hij nam zijn dieren mee. Dat geldt natuurlijk ook voor Curaçao. De Spaanse kolonisten introduceerden hier ezels, paarden en geiten. Wie weet ging daaraan de introduktie van de hond door de Indianen aan vooraf in de vorm van de nu zo zeldzaam geworden Curaçaose naakte hond.

In ieder geval is de geit, zo typerend in het (mede door zijn vraatzucht) kale Curaçaose landschap, al voor de komst van de Nederlanders in 1634 op het eiland geïntroduceerd. Terzijde zij opgemerkt dat pas in de vorige eeuw het aantal geiten dat der schapen zou overtreffen.

EXOTISCH

Naast deze voor ons alledaagse dieren, is er in de loop der jaren ook geëxperimenteerd met meer exotische diersoorten. In 1685 werd op Curaçao de civetkat ingevoerd. Dit dier levert het civet, een door een klierzak bij de geslachtsorganen geproduceerde zalfachtige stof met een sterke geur, die aan katteurine doet denken. Civet werd vroeger in mannenparfum verwerkt en wordt tegenwoordig in kleinere hoeveelheden nog als hulpstof toegepast in de parfumindustrie. Tot in de tweede helft van de achttiende eeuw waren er civetkatten op het eiland; ze schijnen in 1784 te zijn uitgestorven.

Evenals de mode bepalend was voor de teelt van civetkatten, zorgde de ijdelheid van de mens (ditmaal de dames) ervoor dat in het begin van onze eeuw een struisvogelpark op het eiland werd opgezet.

Omdat struisvogels in het wild in woestijnachtige gebieden leven, vatte P.C.Th. Lens het idee op dat deze dieren het hier ook wel zouden doen. Na zich terdege in de materie te hebben verdiept, maakte hij een studiereis naar Egypte om te zien hoe de dieren daar in de farms werden gehouden.

In augustus 1912 werd met Nederlands en Curaçaos kapitaal het struisvogelpark Albertine opgericht en werd op Choloma een onderkomen voor de dieren opgezet, inklusief aanplanten van alfalfa, dat als voer zou dienen.

In eerste instantie werden er twintig vogels uit Egypte ingevoerd, waarvan enkele echter kort na aankomst overleden. Na enkele proefnemingen bleek het mogelijk ook eieren in een broedmachine uit te broeden, zodat op een gegeven ogenblik het park over een zestigtal vogels beschikte.

VEREN

De dieren werden primair gehouden omwille van hun veren, die met name in Europa zeer in trek waren. In de West Indische Gids van 1919 lezen we wat de echtgenote van de beheerder met enkele hulpen zoal van de veren maakten: 'Prachtige witte amazones, gekleurde veren van allerlei grootte en vorm, sierlijke toques, panaches en pompons die uit kleine veeren vervaardigd worden, alleen tooisels vormend, zoodals die voor den meest eleganten dameshoed verlangd kunnen worden. Verder zien we er donzige cols en vast in elkaar geknoopte boa's, dan waaiers wier smaakvol gekrulde veeren op geraamten van Arubiaansch schildpad zijn gehecht, alle elegante sieraden die een vrouwenhart bekoren'.

De verkoop van deze produkten geschiedde vooral aan bezoekers van het park en de vraag was zo groot, dat er uit Zuid-Afrika veren moesten worden geïmporteerd.

Het lag in de bedoeling van de oprichters van het park om op den duur ook jonge vogels te verkopen aan veehouders op het eiland, zodat de struisvogelteelt algemeen zou worden. Op zich geen gek idee, in een tijd dat bijvoorbeeld het hoeden vlechten een belangrijke bron van inkomsten was in menig gezin: 'De Curaçaosche dame zoowel als de vrouw uit het volk, zullen ongetwijfeld het opmaken der veer in dezelfde volmaaktheid leeren als zij in haar kunstnaaldwerk of hoedenvlechtkunst tentoonspreiden'.

TERUGLOOP

Maar de Eerste Wereldoorlog belemmerde de export naar Europa en daarna liep de vraag naar veren sterk terug, zodat het park een noodlijdend bestaan leed. In 1931 werden de overgebleven dertien struisvogels op publieke veiling verkocht voor in totaal f.100,-. Wat er daarna met de dieren is gebeurd, is niet bekend, maar gezien struisvogels gemiddeld vijftig jaar kunnen worden, moeten er nog enige tijd, verspreid over het eiland, struisvogels hebben rondgelopen.

Eens heb ik tussen een onvoorstelbare hoeveelheid afval een platte kartonnen doos gevonden, bedrukt met 'Struisvogelpark Albertine, Curaçao, N.W.I.' Toen ik de doos openmaakte, trof ik daarin, aangevroten door allerlei ongedierte, de trieste resten van wat ooit wellicht een sierlijke waaier was. Wetende dat dit karkas niet in staat zou zijn 'een vrouwenhart te bekoren' (en zeker niet dat van mijn vrouw, die mij al genoeg oude rommel het huis heeft zien binnenslepen), heb ik de doos weer terug gelegd op de voor Selikor bestemde stapel...

Stichting Aloë geeft cursussen

Ronald Helm: veel interesse voor papiamentu in Nederland

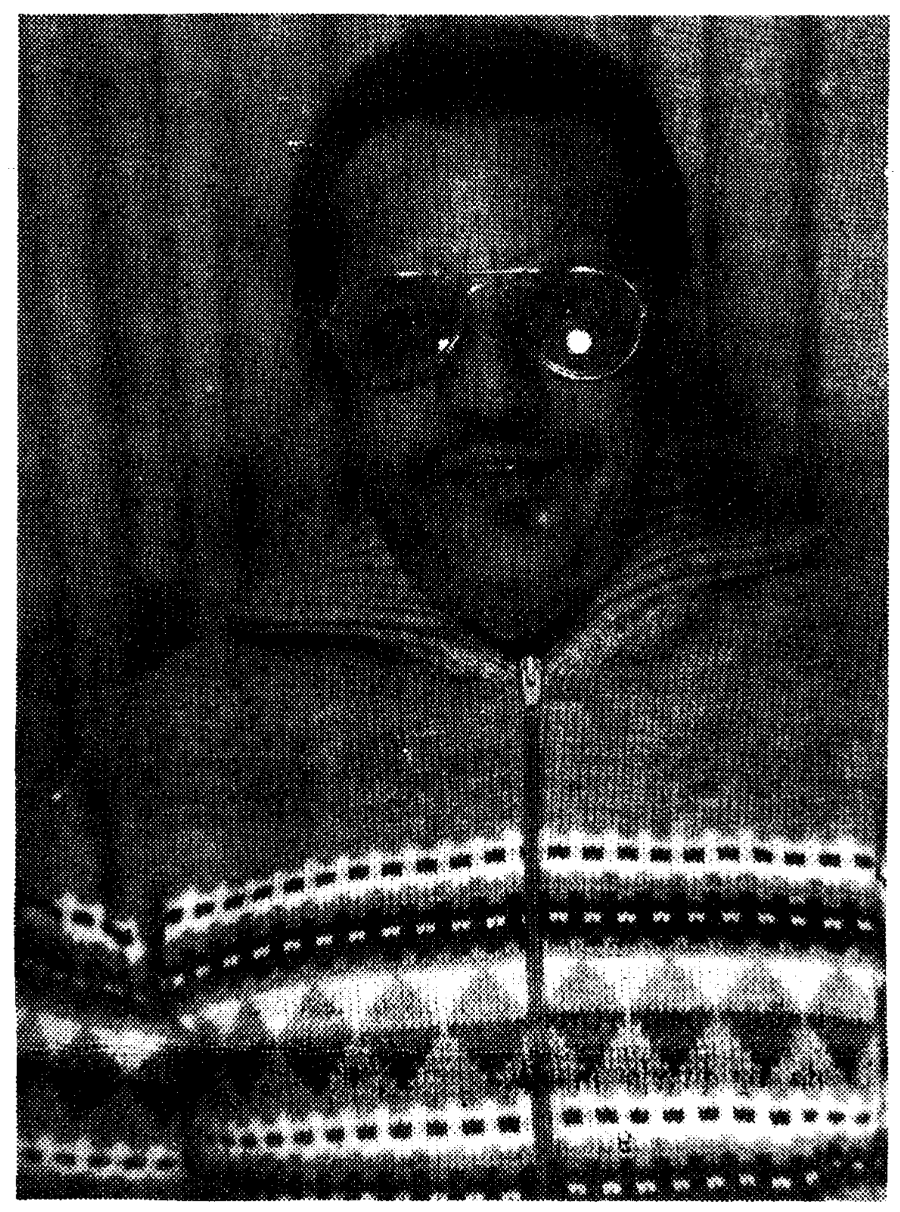
= door Stella Slooten =

HET PAPIAMENTU ZAL wel nooit een wereldtaal worden, maar de belangstelling ervoor in het buitenland neemt wel toe, uiteraard in Nederland. Er is daar een stijgende vraag naar cursussen en het geringe aantal mogelijkheden daartoe groeit gestaag. Papiamentu lijkt bovendien de status van inheemse spreektaal te ontstijgen nu de Nederlandse staatssecretaris Wallage van onderwijs wil onderzoeken of het onderricht in de eigen taal en cultuur, zoals dat al aan bijvoorbeeld Turkse en Marokkaanse kinderen wordt onderwezen, ook aan Antilliaanse en Surinaamse leerlingen kan worden gegeven. Wallage heeft hierover kort geleden een beleidsnotitie naar de Tweede Kamer gestuurd. Eén van de mensen die zich vol overgave inzet voor de bevordering van Papiamentu lessen in Nederland is Ronald F. Helm. Een aimabele vijftiger die met het ene been in Curaçao en met het andere been in Nederland staat.

We treffen elkaar op een zonnig terras in Punda als Helm weer eens op Curaçao verblijft. Verbaasd had ik enige tijd daarvoor kennis genomen van het bestaan van een soort school of stichting in Den Haag waar Papiamentu wordt onderwezen. Verbaasd, na een zinloze persoonlijke speurtocht in Nederland enige maanden daarvoor.

Ronald Helm is bestuurslid van de Stichting Aloë, de organisatie die drie jaar geleden de vraag naar Papiamentu lessen oppikte en op initiatief van Helm cursussen opzette. De vraag daarnaar komt uit vaak onverdachte hoek. Helm: 'Er zijn mensen die het beroepshalve willen leren: verpleegsters, juristen die hier naartoe willen komen, echtgenoten/-es van Antillianen en uiteraard Antillianen zelf bij wie de taal na een lang verblijf in Nederland is weggezakt. Maar ook zijn er gepensioneerden van bijvoorbeeld de Shell die op Curaçao geboren zijn maar al lang in Nederland wonen. Op zoek naar hun wortels willen ze ook de taal van hun geboorteland leren'.

Zoals gezegd zijn de cursusmogelijkheden tot nu toe beperkt. Drie jaar geleden werd gestart met drie tot vier cursisten, nu zijn dat er in totaal 50 tot 60. Helm vindt dat de groei redelijk voorspoedig gaat. Het is steeds schipperen tussen het potentieel aan cursisten en het beperkte aantal beschikbare docenten, nu zo'n drie,

RONALD HELM
...Papiamentu in Nederland...

Helm inclus. Er bestaat momenteel een aardig evenwicht. Dat weerhoudt de stichting Aloë dan ook van reclame maken. Daardoor zou de vraag veel te snel toenemen. Nu kan men aan de vraag die als gevolg van mond-op-mond reclame ontstaat, voldoen.

Bovendien verwijst het Antillenhuis mensen door naar de stichting Aloë nu het Antillenhuis zelf geen cursussen meer geeft.

LESSEN

De Papiamentu-cursussen worden in de avonduren in Den Haag gegeven. Twee groepen van negen a tien mensen kunnen gedurende veertig weken één avond per week les krijgen in de Antilliaanse taal en cultuur.

Naast dit volwassenen onderwijs wordt er ook aan de Anne Frank Mavo in Den Haag les gegeven aan zo'n twaalf Antilliaanse kinderen. De kinderen vormen geen uitzondering want op de Anne Frank Mavo zitten veel etnische kinderen die als keuzevak met hun eigen taal en cultuur bekend worden gemaakt. 'Zo'n keuzevak zou uit kunnen groeien tot een examenvak', zegt Helm hoopvol.

Hoewel het cursusaanbod nu nog beperkt is, als gevolg van organisatorische en financiële hindernissen, de doelstellingnen van Helm via de stichting Aloë zijn dat zeker niet. 'We hebben nu nog maar een beperkt aantal mensen dat lessen kan verzorgen. We streven naar meer mensen met lesbevoegdheid zodat we een volgende stap kunnen zetten, namelijk lessen in andere steden. Het struikelblok is de financiering, die moet nog worden geregeld'.

POLITIEK

Helm betreurt in dit kader dat Papiamentu geen officiële voertaal is, de stichting zou dan namelijk voor meer subsidies in aanmerking komen, bijvoorbeeld uit potten die uitsluitend bestemd zijn voor lessen in een officiële landstaal. 'Maar dat is een politiek probleem', zegt Helm spijtig.

Om het Papiamentu onderwijs in Nederland gestructureerd te laten groeien is vorig jaar de Splika opgericht. Splika staat voor Stimulashon di papiamentu lenga i kultura di Antianan abou (Curaçao en Bonaire). Splika is een overkoepelende organisatie die de coördinatie van de cursussen door het hele land ter hand zal nemen. Dit project verkeert nog in de startfase, er zijn nog geen fondsen voor gevonden. Behalve organisatorisch overzicht moet Splika ook een zekere inhoudelijke coördinatie uitvoeren, bijvoorbeeld om te voorkomen dat zich in Nederlands een nieuw papiamentu 'dialect' — 'zoiets als het Hollands Papiamentu', zegt Helm — gaat ontstaan. Iets wat voortdurend de aandacht vraagt is de lesstof die gebruikt kan worden. Helm: 'We werken onder meer met het boek 'Pia Pia' om de basisopbouw te leren en er wordt nu ook gewerkt met nieuw materiaal dat is ontwikkeld in Leiden door een Antilliaans echtpaar. Op de Mavo gebruiken we voor de leerlingen ook 'Ata palabra' van Jenny Fraai. Maar we zijn eigenlijk steeds op zoek naar goede materialen'.

Daarbij wordt samengewerkt met Sede di Papiamentu en het Kolegio Erasmo van Frank Martinus Arion. 'Die is bij ons op bezoek geweest en we hopen de samenwerking, ook met Sede di Papiamentu in de toekomst verder uit te breiden'.

TAAL EN CULTUUR

In de cursussen, zowel het volwassenenonderwijs als de lessen op de Mavo, wordt niet alleen taalles gegeven, maar wordt ook aandacht besteed aan de Antilliaanse cultuur. 'Ik vind dat dat sterk met elkaar verbonden is', zegt Helm op vanzelfsprekende toon. Zo wordt op de Mavo aandacht besteed aan Antilliaanse schrijvers en ook wijst Helm op de toneelgroep in de stichting Aloë die een toneelstuk in het Papiamentu opzette.

Het taalgebied van Papiamentu is weliswaar klein, het wordt immers alleen op de (Benedenwindse) Antilliaanse eilanden gesproken, maar in Nederland bijvoorbeeld, zegt Helm, zijn er zeker 60.000 mensen uit de Antillen die Papiamentu spreken, plus nog eens vijfduizend mensen die hier ooit hebben gewoond. 'Er ontstaat daardoor een multiplier effect van mensen die met de taal te maken krijgen en zich er in willen verdiepen'.

Helm is zichtbaar blij met deze en andere positieve ontwikkelingen rond de Antilliaanse taal, zoals de pogingen die worden ondernomen om de spelling en grammatica te (her)structureren. 'Kijk weet je, vroeger was het ons op school verboden om Papiamentu te spreken. Als je bijvoorbeeld op de speelplaats Papiamentu sprak, leverde je dat lijfelijke straffen op. Terwijl je thuis helemaal geen Nederlands sprak, je ouders hadden dat nauwelijks geleerd, misschien drie jaar op school gehad. Maar je sprak overal behalve op school Papiamentu'.

Hij draagt dan ook initiatieven als dat van Frank Martinus Arion met het Kolegio Erasmo, waar volledig in Papiamentu les wordt gegeven, een warm hart toe. 'Kinderen leren toch veel beter en makkelijker als je ze in hun eigen taal lesgeeft? En Papiamentu is onze taal, dat moet meer eens onderkend worden'.

België....... vervolg van pag. 2

keer nog vele malen bijeen.

"In dat huisje is tussen ons een vriendschap ontstaan die sterker was dan wat ik ooit heb meegemaakt. We zijn daar al die crisisjaren bijeengekomen, elke keer opnieuw als er belangrijke maatregelen op til waren", aldus Houthuys.

Uit het relaas van de voormalige vakbondsleider blijkt dat "het viertal van Poupehan" elke regeringsbeslissing vooraf besprak en later, ieder op zijn eigen terrein, er door drukte. Terwijl Martens de tegenstand in het parlement tegen de economische herstelmaatregelen overwon trok Houthuys zijn achterban over de streep. "Le Jef d'Etat" was de bijnaam die de vaak morrende ACV-afdelingen hem in die tijd gaven.

"Dankzij de kennis, de creativiteit en de behendigheid van Fons en Hubert hebben we het gered. Ik werd nooit voor voldongen feiten geplaatst. Ik wist steeds wat er ging gebeuren en wat er gepland was. In Poupehan spraken we ook de te volgen taktiek en strategie af. Konden de muren van dat huizeke van de huidige gouverneur van de Nationale bank spreken, dan zou men weten wat een groots werk we daar hebben verricht".

Houthuys vertelt ook hoe het kwam dat er in 1987 een eind aan de Rooms-blauwe coalitie kwam. Men zag de samenwerking, vooral met de (Liberale) begrotingsminister Guy Verhofstadt, kennelijk niet meer zitten. "De pretentie van da joenk (jongetje) konden we niet meer slikken. Dat stukske pretentie wilde van alles liberale overwinningen maken".

Kook mee met May

DEZE WEEK een recept voor een 'Engelse muffin brood ring' gevuld met gebakken ontbijtspek en roereieren met groente. Echt iets voor een feestelijke brunch!

Muffin Brood Ring

U heeft hiervoor nodig:
1 pakje droge gist (1 eetlepel)
2 1/2 cup meel
1 1/4 cup water
1 eetlepel suiker
3/4 theelepel zout
Maismeel.

U begint in een grote kom 1 cup van het meel met de gist te mengen. In een pannetje verwarmt U het water, de suiker en het zout tot plusminus 115 gr.F. Goed roeren en toevoegen aan het meel met de gist.

Met een elektrische mixer op de laagste stand een halve minuut kloppen. Daarna nog 3 minuten kloppen in de hoogste stand. Met een lepel de rest van het meel erdoor roeren, tot U een zacht deeg heeft verkregen. In een ingevette kom doen, afdekken en op een warme plaats (85 gr.F.) laten rijzen tot het deeg zich verdubbeld heeft (omstreeks 1/2 uur).

Intussen gaat U een ringvorm van 1,5 liter inhoud invetten en met maismeel bestrooien. Het gerezen deeg even doorroeren en in de vorm doen. Bestrooien met maismeel en weer laten rijzen (ongeveer 20 minuten). Daarna 40 minuten bakken in een oven verhit tot 400 gr.F, uit de vorm halen en iets laten afkoelen. U kunt de ring nu op een mooie schaal doen en naar smaak vullen. Eet smakelijk van dit feestelijk recept.

VOEDING:
EEN BELANGRIJKE ROL

Hart- en vaatziekten

TEGENWOORDIG komen hart- en vaatziekten steeds meer voor bij de mens. In Nederland zijn hart- en vaatafwijkingen bij bijna 50% van de mensen de doodsoorzaak. Het is zo dat mannen meer kans op hart- en vaatziekten hebben dan vrouwen. De incidentie van de mortaliteit aan hart- en vaatziekten is twee tot drie keer groter bij mensen die helemaal geen alcohol gebruiken.

De belangrijkste risicofactoren zijn: hoge bloeddruk, roken (van veel sigaretten) enhypercholesterolemie (=een tehoog cholesterol gehalte in het bloed). Hiernaast kunnen: hyper triglyceridemie, diabetes mellitus, vetzucht, leeftijd, geslacht, erfelijkheid, fysieke inactiviteit, stress, hormonale anticonceptie en de hardheid van het drinkwater van invloed zijn op het optreden van hart- en vaatziekten

Artherosclerose komt het meest voor bij de hart- en vaatziekten. Artherosclerose is een algemene naam voor de degeneratie van de arteriën met als resultaat een verdikking en verharding van de wand van de bloedvaten waardoor de doorgang van het bloedvat vernauwd wordt. Zo'n vernauwing van het bloedvat kan vervelende gevolgen hebben. Er kan te weinig zuurstof naar het hart vervoerd worden waardoor een zuurstoftekort ontstaat. De volgende klachten kunnen optreden: pijn in de borst en keel (angina pectoris). Als het zuurstoftekort lang blijft voortduren kan een gedeelte van het hart 'dood gaan' en kan gesproken worden van een hartinfarct.

Wanneer de bloedvaten in het hoofd door artherosclerose worden afgesloten krijgen de hersencellen ook geen of te weinig zuurstof. Wat als gevolg heeft een cerebrovasculaire aandoening. Artherosclerose kan op wisselende leeftijd beginnen. Er zijn diverse factoren die invloed hebben op de artherosclerose. Door het roken van sigaretten is het risico op het krijgen van een hartinfarct groot. Hoge bloeddruk verhoogt ook de kans op het krijgen van een hartinfarct.

VOEDING

Het is belangrijk dat wanneer een voedingsadvies ter preventie van artherosclerose wordt gegeven u zich niet moet beperken tot één aspect maar dat u de andere risico factoren ook in de gaten moeten houden. Het heeft geen zin alleen de hyperlipidemie (=verhoogd vetgehalte in het bloed) te bestrijden van een patiënt die 40 sigaretten per dag rookt zonder het roken ook af te raden.

Bij hyperlipidemie is het overlijden hoger in geval van coronaire hart- en vaatziekten. Voeding heeft zeker een bepalende rol ten aanzien van de concentratie van de hyperlipidemie.

Matig alcoholgebruik verlaagd de incidentie en de mortaliteit van artherosclerose hart- en vaatziekten. Matig alcohol gebruik wil zeggen 30 gram alcohol per dag dat is 1 à 2 glaasjes per dag. Alcohol bevat veel kaloriën dus dat moet u ook in de gaten houden.

ENERGIE

Overgewicht komt vaak samen met hyperlipidemie voor. Te hoge energie opname (kalorie opname) betekent in de meeste gevallen te grote hoeveelheid vet, met name verzadigd vet en cholesterol. Overgewicht ontstaat als de energie opname hoger is dan het lichaam nodig heeft. Het teveel aan energie dat opgenomen is, via de voeding, wordt omgezet in vet en opgeslagen in de vetweefsels van het lichaam.

Vet in de voeding bestaat uit verschillende stoffen, zoals cholesterol, verzadigde vetten, enkelvoudig onverzadigde vetten en de meervoudig onverzadigde vetten. Veel mensen denken bij vet aan spekvet of randjes aan vlees. Zeer veel voedingsmiddelen bevatten echter vet. Soms is dit goed te zien (speklapje) maar meestal is dit verborgen (kaas, melk, gebak).

We kunnen vet verdelen in: verzadigde vetten, enkelvoudig onverzadigde vetten en de meervoudig onverzadigde vetten. Van de verzadigde vetten is bekend dat zij het cholesterol gehalte van het bloed verhogen. De verzadigde vetten komen voor in vetten van dierlijke oorsprong zoals melk, kaas, boter, vlees. De meervoudig onverzadigde vetten hebben een cholesterolverlagend effect. De onverzadigde vetten komen voor in vetten van plantaardige oorsprong zoals: noten, zaden, oliën.

Linolzuur is een voorbeeld van een meervoudig onverzadigd vet dat een cholesterol verlagend effect heeft. Meervoudig onverzadigde vetten komen voor in dieetmargarine en oliën. Het woord 'dieet' zegt dat deze margarine geschikt is voor een bepaald dieet, en wel voor het cholesterol beperkt dieet.

Cholesterol is een vetachtige stof die ook in ons lichaam wordt gemaakt. Normaal houdt het lichaam het cholesterolgehalte van bloed op een bepaald peil (lager dan 5,0 mmol/1. De balans kan ook verstoord zijn. De oorzaak is vaak een verhoogde opname via de voeding. Het kan ook een erfelijke kwestie zijn. Soms worden er ook medicijnen gegeven om het cholesterol te verlagen.

Een verlaging van de hoeveelheid cholesterol in de voeding leidt tot een daling van het cholesterol gehalte van het bloed.

Wat betekent dit in de praktijk? De hoeveelheid cholesterol die via de voeding wordt opgenomen kan variëren van 250-1000 mg/dag. Een cholesterol beperking in de voeding betekent:

- Beperking van de totale hoeveelheid vet in de voeding. Vermijdt daarom produkten die veel verzadigde vetten bevatten zoals: roomboter, dierlijk- en harde plantaardige margarine, reuzel, bak- en braadprodukten, frituutvet, snacks, volle melk produkten. Maak gebruik van de magere produkten.
- Gebruik produkten die rijk zijn aan linolzuur zoals: dieetmargarine, dieethalvarine, soja olie, maisolie.
- Beperk het gebruik van de voedingsmiddelen die rijk zijn aan cholesterol zoals: eidooier, garnalen, orgaanvlees (o.a. lever, nier, tong, zwezerik).
- Maak ruim gebruik van voedingsvezels (deze zitten o.a. in bruinbrood, volkorenbrood, rauwkost, fruit met schil). Voedingsvezels hebben een cholesterol verlagend effect. Een voeding die rijk is aan voedingsvezels kan indirect een cholesterol verlagende werking geven doordat deze voeding over het algemeen niet vetrijk is en de voedingsvezel de darmpassage tijd doet versnellen waardoor een geringe absorbtie van cholesterol plaatsvindt.

ZOUT

Het zoutgebruik is gecorreleerd aan het ontstaan van hoge bloeddruk, wat één van de risicofactoren is voor het ontstaan van hart- en vaatziekten. Een zoutbeperkt dieet wordt vaak in combinatie met antihypertensiva (=bloeddrukverlagende medicijnen) en diuretica (ontwateringspillen) geadviseerd. De mate van de zoutbeperking kan per persoon afwisselen van een lichte tot een strenge zoutbeperking. Volgens de algehele voedingsadviezen voor de Amerikaanse bevolking wordt aanbevolen om niet meer dan 3 gram zout per dag te gebruiken. De chemische naam voor zout is NACL=natriumchloride.

Per dag gebruikt men gemiddeld 5-20 gram zout. De hoeveelheid van het gebruik is afhankelijk van het individuele gebruik van het keukenzout en de keuze van de produkten. Zonder dat je het zelf weet zit er in de meeste produkten al zout en zout wordt er ook extra zout aan produkten toegevoegd, zoals tomatenpuree, zoete en zoute sojasaus, sambal, mosterd, knoflookzout en allerlei samengestelde kruiden, zoals all spices, bouillonblokjes.

Drop, zowel zoete als zoute zijn in een natriumbeperkt dieet niet toegestaan. Het natriumgehalte van drop is vrij laag maar drop bevat een stof, glycirrhyzine dat ook een verhoogde bloeddruk tot gevolg heeft. Als vervanging van keukenzout zijn er verschillende dieetzouten in de handel. In plaats van natrium bevatten deze produkten kalium en of amoniumchloride en calciumglutamaat.

Het gebruik van deze dieetzouten moet in overleg met uw arts of diëtiste gebeuren. Want bepaalde ziekten als lever- en nier-aandoeningen zijn een contra-indicatie.

Het eten zonder zout smakelijk bereiden zal in het begin wat moeilijk zijn, omdat u nu de verschillende soorten verse kruiden en specerijen moet gaan uitproberen, terwijl u vroeger zout als smaakmaker gebruikte. Maar troost u, het natriumbeperkt en cholesterolbeperkt dieet is gelukkig niet één van de moeilijkste diëten.

= door Olivia Wong Loi Sing =

Jeanne Henriquez

Vervolg van pag. 1

denklasse. Waar kies ik voor? Welke positie zal ik innemen? Iedereen moet omgaan met het klasseprobleem. Als ik het vanuit een lage economische klasse bekijk, zijn het niet alleen de maatschappelijke structuren die me in die positie houden. Ook hier hebben we te maken met structuren die we zelf in stand houden. Bijvoorbeeld, als ik geloof van mijn groep dat we lui zijn, als ik geloof dat we niet mooi zijn, enz. Dit zelf in stand houden, geldt voor alle vier de punten. En ieder van ons moet zich beraden over die vier punten. Ik heb voornamelijk de groep in de laagste economische positie genoemd. Dat heeft diverse redenen. Ik wilde vooral met deze groep werken en daarom vond ik dat ik er meer van moest weten. Daar komt bij dat juist deze groep altijd al verloren gaat. Maar ik wil uiteindelijk naar alle groepen toe.'

Een andere opmerkelijke uitspraak uit je thesis. Door velen van onze gemeenschap wordt nog steeds het gezin gezien als hoeksteen van de samenleving en dat wordt ook verkondigd. In het boek van Anke Dijk en Linda Terpstra,'Je kan maar beter bij je moeder blijven', wordt dat al voor velen in onze samenleving betwijfeld en dat wordt onderstreept door jouw studie. Je zegt zelfs dat door velen het huwelijk als slecht wordt gezien voor de liefdesrelatie en voor de opvoeding van de kinderen; in een relatie waarbij de mannen/vaders af en toe langskomen, floreert een relatie beter.

'Ze willen liever niet samenwonen, maar hebben wel een partner. Deze vrouwen hebben er meer baat bij als ze bij hun moeder blijven wonen, waar ze op aan kunnen, b.v. bij de educatie van de kinderen, dan van een man die ieder moment kan opstappen. En het geld dat ze krijgen van hun partner kunnen ze helemaal zelf besteden, naar eigen goeddunken. Het punt is dat wij altijd gemeend hebben dat ongehuwde moeders door omstandigheden die in haar nadeel werken, zo leven. Haar man wil niet bij haar wonen. Die omstandigheden maken dat zij een ongehuwde moeder is. Ook bij sociaal werkers leeft die mening. Maar als je het de informanten zelf vraagt, zeggen ze dat, als ze de mogelijkheid zouden hebben om te kiezen, ze prefereren om alleen te wonen. Voor mij was het belangrijk dit te onderstrepen. Wij benaderen de ongehuwde moeder vaak vanuit het standpunt: zielig. Sommigen hebben echter bewust gekozen voor deze situatie. Een BOM-moeder is niet iets van nu, van de laatste tijd. Dat wil ik naar voren brengen. Ze bestonden al generaties geleden. In de literatuur wordt niet alleen het zielige naar voren gebracht, ook wordt in de sociologische literatuur het gezin van vader, moeder, met kinderen als norm gesteld, een andere vorm is niet goed of minder, en wordt van een negatief standpunt bekeken. Ik wil echter benadrukken dat er vrouwen zijn die onder zeer moeilijke omstandigheden hun kinderen hebben opgevoed. De kinderen zijn nu respectabele burgers, wier moeder het alleen heeft opgevoed zonder hulp, op eigen kracht. Dat is ook iets wat gezien moet worden.'

HUMANITEIT

Vrouwen worden dus niet alleen onderdrukt, hebben ze wel degelijk hun eigen inbreng.

'Door onze sociale positie als vrouw binnen de Antilliaanse gemeenschap, maken wij deel uit van de van de geschiedenis, zijn wij deel van onze cultuur, hebben wij dingen meegekregen die negatief zijn of die ons niet helpen vooruit te komen. Maar er zijn ook een heleboel zaken die wij vrouwen binnen onze gemeenschap meekrijgen, zoals een hele filosofie over humaniteit. We mogen best op onze schouders kloppen en zeggen: DIT ZIJN WIJ. Dit hebben wij meegebracht. Dit ook kunnen wij meegeven aan een ander. Dit moeten wij aan onze mannen een beetje overdragen om zo een humane maatschappij te creëren. Er bestaat geen nieuwe maatschappij zonder veranderingen van de individuen. Ik ben tijdens de gesprekken en bij het materiaal dat de vrouwen me hebben gegeven, zoveel van die humaniteit tegengekomen. Ik kreeg er soms kippevel van. Het gaat om de wijze waarop ze een probleem hebben opgelost, met een levenswijsheid die ze niet op een school hebben geleerd, maar het is wel een levenswijsheid die ik graag aan mijn zoon wil willen leren.'

Jeanne Henriquez gelooft in positieve veranderingen. Zij heeft de vrouwen van Curacao gekozen als onderwerp voor haar studie. Jeanne is zelf vrouw, moeder, feministe en vanuit dat standpunt zoekt ze wegen naar verbetering van de positie van vrouwen op Curacao. Ze werkt op het Centro di Damas te Santa Fortuna en is op deze wijze druk bezig met het opstellen van een duidelijk gestructureerd programma, waarmee een eerste aanzet, want dat is al lang geleden gegeven, maar een vervolg opgezet wordt van het vrouwenwerk binnen onze gemeenschap.'

Cholera-patiënten behandeld

■ LIMA - Cholera-patiënten in Peru krijgen via een infuus hun medicijnen toegediend. Dit gebeurt terwijl zij in de ziekenhuisgang een plaatsje hebben ingenomen. De ziekenhuizen zijn namelijk overvol in Peru en reeds 750 mensen hebben hun leven verloren als gevolg van de cholera-epidemie, welke al 120.000 mensen heeft aangetast.

Studeren dicht bij huis

Verzorgende beroepen

= door Pedro Casimiri =

BEJAARDENVERZORGING, gezinsverzorging, kinderverzorging en jeugdverzorging vormen samen de groep van de verzorgende beroepen. Van de vier genoemde opleidingen kan men hier bejaardenverzorging en kinder-/jeugdverzorging volgen. De opleiding gezinsverzorging is nog niet gestart.

Het eerste studiejaar voor alle opleidingen is een gemeenschappelijk brugjaar. Het brugjaar dient ter oriëntatie en als basis. De drie stageperioden van telkens drie weken hebben ook een oriënterend karakter. De stages worden doorgebracht in bejaarden- en kindertehuizen en bij de stichting Kwido pa Famia. Aan het einde van het brugjaar kiest de leerling samen met de docent de verdere studierichting.

Tijdens het eerste studiejaar volgt men les in een groot aantal vakken. Nederlands, Engels, Spaans en Papiamento. Rekenen, natuurkunde, scheikunde, pedagogiek, psychologie, sociale vaardigheden, biologie van de mens, maatschappelijke gezondheidszorg en huishoudkunde vormen een deel van het totale aantal vakken. De vakken biologie en scheikunde zijn ondersteunende vakken bij andere vakken. Enig inzicht in scheikunde bijvoorbeeld, is nodig om de lessen huishoudkunde te kunnen volgen.

TOELATINGSEISEN

Een L.H.O.-, Mavo- of L.T.S A/T-diploma is vereist. Een gelijkwaardige opleiding zoals bijvoorbeeld overgang van havo 3 naar havo 4 wordt ook geaccepteerd. Daarnaast kunnen nog geëist worden een psychologische en een medische keuring. Aan de keuringen wordt veel waarde gehecht: het goed functioneren in een verzorgende functie vereist dat men over bepaalde kwaliteiten beschikt en men met toewijding werkt. Ook de praktijkperiode wordt zwaar beoordeeld. Dit onderdeel moet voldoende zijn. Bij onvoldoende resultaten volgt altijd een waarschuwing.

Na het eerste jaar volgt dan een specialisatie tot bejaardenverzorging of kinder-/jeugdverzorging.

BEJAARDENVERZORGING

De opleiding leidt leerlingen op tot verantwoord en zelfstandig werken bij bejaarden in tehuizen of bij een bejaarde thuis. De opleiding duurt twee jaar en omvat vakken als oriëntatie bejaardenzorg, sociale vaardigheden, geestelijke achtergronden, praktische geneesmiddelenleer, medische informatie en zorg voor voeding/woning en kleding. Daarnaast wordt er ook les gegeven in de talen, rekenen en handvaardigheid. Zowel in het tweede als het derde jaar vinden stages plaats in bejaardentehuizen zoals Zorg en Hoop, Nos Lanterna, Habaai en Bethèsda(dit laatste tehuis is een verpleegtehuis.) Ook nu geldt weer dat de praktijk bijzonder zwaar telt. Er is één leerkracht fulltime bezig met de stagebegeleiding.

Kinder-/jeugdverzorging(K.V./J.V.) Het doel van de opleiding is leerlingen in staat te stellen zich te vormen tot verantwoorde kinderverzorgsters die met de jeugd in kindertehuizen, internaten, crèches, scholen en buitengewoon onderwijs en de kinderafdeling van ziekenhuizen kunnen werken.

Gedurende het tweede studiejaar brengt men de stage door in het gezin of het jeugdwerk. In het derde leerjaar gaat men naar de instellingen. Vakken die hier gegeven worden, zijn o.a. spelleiding, handenarbeid, tekenen, muzikale vorming, dramatische expressie, agogiek, kinderrecht, sociologie, biologie, zorg voor de gezondheid en zorg voor de voeding. Verder staan ook hier de talen op het programma.

De Eligia Martier Huishoudschool en de Jeanne D'Arc Huishoudschool geven beide het brugjaar opleiding verzorgende beroepen. De Eilgia Martier Huishoudschool verzorgt de opleiding Bejaardenverzorging, terwijl Jeanne D'Arc Huishoudschool de opleiding tot kinderverzorging/jeugdzorg voor haar rekening neemt. De opleiding staat open voor zowel vrouwelijke als voor mannelijke leerlingen.

SCHRIJVER MOET DE MENS BEWUST MAKEN

87-Jarige auteur komt met frisse bundel

Albert Helman: 'Ik heb me mijn hele leven verzet'

= door Jos de Roo =

DE SURINAAMSE schrijver Albert Helman verrast op 87-jarige leeftijd met de frisse verhalenbundel 'Verdwenen wereld'. Anders dan de titel doet vermoeden, zijn het geen verhalen waarin Helman nostalgisch terugkijkt naar wat er allemaal in zijn lange leven is verdwenen; eerder is het een confrontatie van heden en verleden. Het bijzondere is dat deze confrontatie voor Helman noodzakelijkerwijs meteen een confrontatie tussen verschillende culturen is.

Daar wijst de opbouw van de bundel ook op. Helman verdeelt 'Verdwenen wereld' in vier afdelingen. In de eerste, 'Autochtonen', staan verhalen waarin Surinaamse Indianen en bosnegers een belangrijke rol spelen. Het zijn aantrekkelijke verhalen, omdat Helman niet alleen een bewonderaar is van de natuurmensen, maar ook tegelijkertijd een persoonlijke confrontatie met hen aangaat.

De spanning die er is tussen het respect voor de eigen cultuur van de Indianen en de kritiek die hij heeft op de traditionele rolverdeling tussen mannen en vrouwen, waarbij de laatsten de zwaarste lasten moeten dragen, voorkomt dat het gladgelikte nostalgische verhalen zijn over wat voorbij is. Daarvan getuigt het verhaal 'Vriend en vrouw', waarin zijn Indiaanse vriend kono de ik-figuur zijn mooie zuster Ipakpeu aanbiedt. Het aanbod weigeren zou betekenen dat hij de vriendschap bruskeert; het aanvaarden betekent verraad aan de eigen normen, maar tegelijkertijd is er ook het mannelijke lustgevoel, dat alle idealen vertroebelt. Het verhaal besluit suggestief over zijn Indiaanse vriend: 'Er is geen Indiaan van wie ik zoveel hou, en toch hoop ik hem nooit meer te ontmoeten'.

PIONIERS

De tweede afdeling 'Wegbereiders' bevat verhalen over pioniers die de wildernis intrekken en er de technische vooruitgang brengen. Hier pakt Helman een van zijn geliefde thema's op, dat van de strijd tussen de mens en de natuur. Was in zijn eerdere werk de mens steeds de verliezer van de natuur, nu heeft Helman een andere visie. Door de techniek zegeviert de mens over de natuur. Hij legt wegen aan, overwint kolkende rivieren, weet elektrische stroom in het donkere oerwoud te brengen, maar hij kan de natuur in zichzelf niet beheersen, zoals blijkt in 'Vol-ge', waarin een ingenieur, elke avond met tranen in de ogen luistert naar de omroeper van Radio Algiers, met wie hij het niet had aangedurfd een affaire te blijven houden.

VOGELS

Verhalen waarin het typisch eigene van de verschillende Surinaamse bevolkingsgroepen het thema zijn, staan in de derde afdeling 'Stad en ommelanden'. Soms beperkt Helman zich tot niet meer dan een folkloristische beschrijving, zoals in 'Knopentaal' dat gaat over de typisch geknoopte hoofddoeken van Creoolse vrouwen. Dat is teleurstellend, omdat je als lezer opeens vanuit de driedimensionale wereld van de verhalenwereld duikelt in de eendimensionale wereld van een weliswaar goed geschreven toeristenfolder.

Het verhaal 'Economen en speculanten' daarentegen behoort tot een van de beste uit de bundel, omdat het op een lichtvoetige manier de filosofie van de arme begrijpelijk maakt en de volksziel van de arme stadscreool blootlegt. Een man vertelt dat hij zijn mooie radio van driehonderd gulden heeft doorverkocht voor vijfenzeventig gulden, maar hij heeft er nog geen cent van gezien, reden waarom hij spijtig opmerkt: 'Als ik geweten had, dat hij me toch niet zou betalen, dan had ik hem beter honderdvijftig gulden kunnen vragen'.

De ik-figuur proeft deze opmerking: liever tien vogels in de lucht dan één in de hand, omdat er toch nooit één in de hand komt. En bovendien: bij honderdvijftig gulden was de schuld van de koper erger geweest en het verlies erger. En dan: in dat geval was de kans groot geweest dat de koop niet was doorgegaan, zodat hij zijn radio nog had. En tenslotte: hij zal hem zelf wel op afbetaling hebben gekocht en alleen maar een kleine aanbetaling hebben gedaan.

De laatste afdeling, 'Wie weet?', bevat verhalen waarin Helman de Surinaamse geschiedenis en het heden op elkaar betrekt. In het verhaal 'Utopiërs droom' geeft hij een romantische toekomstvisie over een Suriname waarin de leiding in handen is van jonge, onzelfzuchtige mensen. De boodschap van Helman is duidelijk: de goede krachten zullen winnen in het eind.

ZORG EN HOOP

Als ik Albert Helman vraag of hij met het laatste verhaal heeft willen aangeven, dat het Suriname zoals hij het gekend heeft wel moet verdwijnen, kijkt hij eerst nadenkend naar buiten. Met verrassend heldere ogen en een stem die ondanks de ouderdom iets jeugdig zachts heeft, zegt hij: 'Wat ik heb willen zeggen, kan ik het beste uitdrukken met: zorg en hoop. Het grootste gedeelte van de bundel vertelt over zorg, want wat het beschrift, is verdwenen. Maar hoop kan niet uitblijven. Het is typisch Surinaams om aan hoop te denken, als je zorg zegt. Die hoop zit aan het eind van de bundel'.

De volksvertegenwoordiging in het verhaal 'Utopiërs droom' bestaat uit vertegenwoordigers van functionele groepen in de maatschappij. Het is een oude socialistische droom, gekoppeld aan de typisch Surinaamse omstandigheden, zo blijkt uit wat Helman zegt. 'Ik hoop —en daar heb je de hoop weer — dat alles als een eenheid vertegenwoordigd zal zijn. Geen partijen meer op wat voor raciale of religieuze grondslag dan ook. Vanaf het eerste moment dat ik me met de gang van zaken in Suriname heb bemoeid, was mijn grote wens dat er uit een heterogene bevolking een volk ontstaat dat zich homogeen voelt, want zonder dat kan het niet.

Bolivar heeft gezegd: 'Zonder vrijheid is er geen vaderland maar die vrijheid betekent ook vrijheid van de mensen onderling. Vrijheid en gelijkheid zijn onafscheidelijk aan elkaar verbonden'.

In het verhaal 'Tussentijds afscheid' citeert Helman deze uitspraak van Bolivar. Het verhaal bevat een toespraak die Helman vlak na de Tweede Wereldoorlog in Suriname hield. Hij keerde er zich tegen het kolonialisme, maar verbazingwekkend is het hoeveel uit de redevoering van toen ook past op de situatie nu. Helman: 'Het kolonialisme is uit Suriname nog lang niet verdwenen, want het zit niet alleen in staatkundige vormen, maar ook in denkwijzen, gedragspatronen en mentaliteit en die zijn nog niet verdwenen. Suriname is geestelijk gesproken nog steeds een kolonie, want met een pennestreek of een regeringsbesluit of een vlag of een spreuk is dat niet weg te werken. Daar is meer voor nodig, wat ook weer bij de mens zelf begint en bij de onderlinge verhoudingen. Men heeft het in Suriname — en dat gebeurt in Nederland ook — steeds maar over rechten, zonder dat men erbij bedenkt dat het correlaat van rechten, de schaduwkant ervan de plicht is. Er is geen recht zonder plicht en er is geen plicht zonder recht, want ze zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden. Als ik het recht op vrijheid wil laten gelden, dan krijg ik ook de plicht de vrijheid waard te zijn en goed te gebruiken'.

INTELLIGENTSIA

In een toekomstige Suriname nemen de intellectuelen in Helmans visie een aparte plaats in. 'In dat opzicht ben ik niet zo vreselijk marxistisch ingesteld, omdat elke maatschappij leiders nodig heeft, voorgangers, pioniers. Zij zijn toch hoofdzakelijk bij de intelligentsia te vinden, want dat zijn de deskundigen. Het zijn tegelijkertijd ook de mensen die in staat zijn zich af te zeggen tegen de boze buitenwereld. We leven nou eenmaal in een wereld, waarin het erom gaat jezelf te handhaven tegenover allerlei anderen die zich ook willen handhaven en die dus min of meer in de weg lopen. Zonder dat er echte strijd hoeft te zijn, moet er dus wel de mogelijkheid zijn je te kunnen afzetten'.

Is de Surinaamse intelligentsia zich voldoende van haar taak bewust? Albert Helman: 'Ik weet het niet. Ik ben daar helemaal nog niet zo vreselijk zeker van, maar ik weet wel dat er toch een heel groot aantal Surinamers in Nederland bezig is zich te bekwamen. Of ze zich daarbij bewust zijn van hun taak, weet ik eigenlijk niet, want ik heb verder weinig contact met hen. Ik ben hier ook maar te hooi en te gras. Zij zullen degenen zijn die het moeten doen, willen ze niet hebben dat anderen komen om het te doen, waar ik ook de nodige angsten voor heb: dat Suriname heel wat anders wordt dan het vandaag is, zonder Surinamers misschien en zonder Surinaamse intelligentsia.

Ik heb wel eens spottend gezegd: 'Als ze verstandig zijn, beginnen ze Portugees te leren'. (In Brazilië, het zuidelijk buurland van Suriname wordt Portugees gesproken. J.d.R.) Ik weet niet of dat pessimistisch is, maar ik heb zelf, toen ik in Suriname minister van onderwijs was, ook het Spaans in het middelbaar onderwijs ingevoerd, wat men toen in Nederland heel raar vond en men dacht zelfs dat ik de zaak in de war aan het sturen was.

Achteraf blijkt het toch wel juist te zijn geweest, alleen zou ik nu zeggen: neem die nauwverwante taal, het Portugees, erbij, want je zit niet alleen op het continent, het is maar een heel klein hoekje'.

GEDOOPT HERT

Van de laatste afdeling van 'Verdwenen wereld' springen we naar de eerste. Daarin staat het schitterende verhaal over pater Fidelis die een Indiaans dorp heeft bekeerd en gedoopt. De Indianen zullen dus voortaan op vrijdag geen vlees meer eten, maar bij een bezoek aan het dorp constateert pater Fidelis tot zijn woede dat ze een hert hebben geschoten, dat ze aan het verorberen zijn. De Indianen op hun beurt zijn verbaasd over de reactie van de pater. Ze ontkennen in alle toonaarden dat ze vlees eten op vrijdag. Het dorpshoofd Pasiké vertelt ernstig dat hij net zoals de pater bij hun doop had gedaan.

Hij had met een kalebas water het hert omgedoopt in een vis. Albert Helman: 'Ik wil duidelijk maken dat het met alle geweld willen kerstenen van mensen uit een andere cultuur een gekke illusie is. Allerlei uiterlijke dingen kunnen wel veranderen, maar het wezen van de mens niet. Men moet vooral niet proberen de mensen hun eigen cultuur en denkwijze af te pakken. Je kunt het verzet daartegen als een slimmigheid beschouwen, maar het is volkomen natuurlijk. Een verhaal als dit maakt dat veel duidelijker dan welke theoretische verhandeling ook'.

Toch tekent Helman protest aan tegen het rollenpatroon dat Indiaanse vrouwen wordt opgedrongen. 'Ik kan vanuit mijn eigen gezichtspunt natuurlijk niet alles mooi vinden. In een ander boek heb ik geschreven: 'Ik ken geen nobele wilden'. De Indianen zijn precies mensen als andere mensen, alleen uitten ze zich anders, maar dat andere leven en uitten moet wel worden gerespecteerd. Aan de andere kant kan men ook niet ontkennen dat er bepaalde verworvenheden zijn die ze broodnodig hebben en die uit een andere cultuur komen, zoals een betere hygiëne en de mogelijkheid zich beter te kunnen handhaven tegen de technische cultuur die zich opdringt, en ook tegenover macht. Daar zijn ze niet tegen gewapend, net zo min als ze gewapend zijn tegen de infecties die worden meegebracht door de westerlingen. Omgekeerd geven ze ook infecties terug. Ik heb niet voor niets een van mijn boeken hierover een dubbelzinnige titel gegeven, 'De foltering van Eldorado'. Wie foltert Eldorado, of wordt Eldorado gefolterd? Beide is waar en beide zit eigenlijk in die ene korte titel'.

PIONIERS

In de tweede afdeling van de bundel staan verhalen over pioniers die technische vooruitgang brengen in het binnenland, maar vaak niet aan de gevolgen daarvan denken. Albert Helman: 'Een van de verhalen heb ik ook de titel gegeven: 'Pioniers bedenkt..' Wat gebeurt er wanneer je dat allemaal doet? Welke mensen gaan er allemaal aan? Welke waarden worden er vernietigd? En wat wordt ervoor teruggebracht? Daar wordt door de economen die bij al deze plannen meestal de leiding geven, veel te weinig rekening mee gehouden.

Je moet dus niet alleen kijken naar de positieve gevolgen van wat je doet, maar ook naar de negatieve. Dat zou overal moeten gebeuren. Neem vandaag de dag. De hele wereld is opgeschrikt door wat er gebeurt rond Irak, maar er wordt veel te weinig aan gedacht dat al die wapens en al die mogelijkheden tot vernietiging die Saddam Hoessein heeft, uit het westen komen. Wij uit het westen hebben die geleverd en we krijgen dus eigenlijk nu op onze boterhammen wat we erop gelegd hebben'.

De technici in de verhalen lijken soms met hun eigen gevoelens in de knoei te komen, zoals de man die elke avond naar Radio Algiers luistert om de stem te horen van een omroepster met wie hij een affaire heeft gehad, die hij niet durfde door te zetten. Is zo'n techneut volgens Helman iemand die eigenlijk maar een half mens is? Verontwaardigd: 'Nee, ik heb juist willen laten zien dat die techneut een héél mens is, dat de menselijkheid over te vinden is en dat de gevoeligheid van de Indianen en de gevoeligheid van een technische ingenieur die daar zijn werk moet doen, niet verschilt. Er is alleen maar een niet elkaar begrijpen, een afstand die ik als schrijver bij de lezer juist probeer te overbruggen, want bij de lezer bestaan afstannden en de taak van de schrijver is dat hij de mens bewust maakt van wat er in hemzelf aan de hand is. Dat is eigenlijk de ultieme strekking van het verhaal'.

Uit de verhalen is te proeven dat de techniek steeds verder voortschrijdt, maar in de vroege werken van Helman verloor de mens het van de natuur. Is de mening van Helman hierover in de loop van zijn leven veranderd? 'Ja, ik moet erkennen dat ik het nodige bij geleerd heb in een lang leven. Als je dan niet bijleert, ben je wel heel erg stompzinnig, vind ik. Maar het is zo. Ik heb vroeger de natuur vooral een plantage zien overwoekeren.

In de loop van de jaren heb ik ook gezien dat de techniek niet te stuiten is, dat die techniek niet alleen iets is wat gevaarlijk kan zijn en zeer zeker erg gevaarlijk is, maar aan de andere kant een produkt is van een menselijke eigenschap die heel diep zit. We hebben verstand gekregen om het te gebruiken en dat kan je niet stopzetten. Alleen: het is de tragiek die mensen als Einstein en in Nederland Kramers goed erkend hebben, waar ze onder geleden hebben, evenals ik, dat je ziet dat we zoveel kunnen, zoveel willen en een heleboel tot stand brengen, maar dat we de gevolgen niet helemaal kunnen overzien. Ze kunnen slecht zijn, ze kunnen goed zijn, het hangt er helemaal vanaf hoe je ze gebruikt.

Maar stopzetten kunnen we dat proces niet en dat zullen we ook nooit kunnen, tenzij het zover gaat dat de mens zichzelf vernietigt, wat je al individueel ziet gebeuren. Als dat massaal zal gebeuren, kan ik alleen maar zeggen: ik ben blij, dat ik er niet meer bij zal zijn'.

In de derde afdeling komt het vreselijk aardige verhaal voor over de man die zijn radio heeft verkocht, maar er nog geen geld voor heeft gehad. Nu hij naar zijn geld kan fluiten, heeft hij er spijt van dat hij niet meer heeft gevraagd. De verteller becommentarieert dat als typisch Surinaams denken: liever tien vogels in de lucht dan één in de hand, want die ene komt er toch nooit.

Is dat niet een heel pessimistische visie? Helman bestraffend: 'Nee, het is niet pessimistisch en het is niet optimistisch. Het is een gevolg van een waarneming. Ik zie dat zo. Zo zijn ze. Ze geven ook altijd eerst geld uit voordat ze het hebben verdiend, in de hoop dat ze het verdienen. Als iemand zegt: je kunt dit of dat doen, dan zien ze dat het al is gebeurd, voordat ze een hand hebben uitgestoken. Het is misschien ook een vorm van kolonialisme, dat weet ik niet, maar het is me wel opgevallen dat het heel sterk in Suriname het geval is, misschien wel sterker dan in andere plaatsen'.

Is dat een taaie levenskracht die de mensen op de been houdt? Helman: 'Het instinct tot zelfbehoud is natuurlijk heel groot. Juist mensen die in benarde omstandigheden leven, ontwikkelen dat sterker dan mensen die het makkelijker hebben en bij wie het zelfs verloren gaat, zodat ze juist hun eigen behoud tegenwerken. Dat is juist wat ik vrees bij de verdere ontwikkeling van de techniek'.

In de verhalen uit de derde afdeling beschrijft Helman vaak zaken uit Suriname die zijn verdwenen of die aan het verdwijnen zijn, zoals de kinderverzorgster — de nene —, het dragen van hoofddoeken, de typisch Hindostaanse ezelskar, een Javaans plantagefeest. Wordt Helman weemoedig als hij terugdenkt aan het Paramaribo van vroeger? 'Ongetwijfeld. Wanneer je terugdenkt aan iets wat niet meer bestaat en wat je eigenlijk toch erg dierbaar is geweest, dat wat de Surinamers 'a switi Sranan' noemen, het zoete van Suriname, dat dat voorgoed weg is... Natuurlijk stemt het je weemoedig.

Aan de andere kant zie je ook de voordelen ervan en het geweldige voortstappen van de historie en ook daar ben je dus zelf de eerste dupe van. Ikzelf was, toen ik het vroeger meemaakte, een flinke jonge kerel en nu ben ik een oude man. Helaas nog niet, zoals het in de bijbel heet 'oud en der dagen zat', maar toch bijna aan zat toe, denk ik'. Helman lacht voor het eerst fijntjes.

In de laatste afdeling van de bundel komt niet alleen de toekomst ter sprake, maar ook het verleden. Daarbij stipt Helman herhaaldelijk de tijd van de Tweede Wereldoorlog aan. Met name lijkt het hem dwars te zitten dat hij komend uit het Nederlands verzet in de Tweede Wereldoorlog en lid van het Nederlandse noodparlement bij aankomst in Suriname toch door de politie in de gaten werd gehouden, omdat hij door zijn anti-koloniale houding gezagsondermijnend zou kunnen zijn.

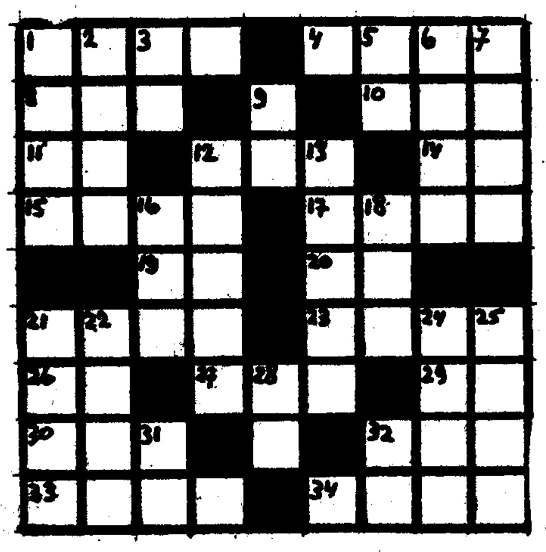
Denkt Helman bij het ouder worden steeds vaker terug aan de Tweede Wereldoorlog als aan een tijd waarin het erop aan kwam? Helman: 'Het is natuurlijk een tijd geweest die voor mij van heel grote betekenis is geweest. Het was een tijd van bewustwording, ook van bepaalde plichten en dilemma's.

U moet ook niet vergeten

Vervolg op pag. 10

KINDERPAGINA

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Hebben sommige mensen nodig om beter te kunnen zien; 4. Kleine padvinder; 8. Deel van je hoofd; 10. Grappenmaker; 11. En dergelijke (afkorting); 12. Kledingstuk, vooral voor mannen; 14. Lidwoord; 15. Maal; 17. Niet vroeg; 19. Achter; 20. Slee; 21. Inwoner van Denemarken; 23. Laatste woord van een gebed; 26. Eerstvolgende (afkorting); 27. Hoofd; 29. Moeder; 30. Duw; 32. Familielid; 33. Eer bewijzen; 34. Deel van een muur.

VERTIKAAL: 1. Heb je ook nodig op school; 2. Van een bepaalde kleur; 3. Ingenieur (afkorting); 5. Voegwoord; 6. Automerk; 7. Plezier; 9. Vader; 12. Iets om te drinken; 13. Krijg je 's avonds; 16. Een zekere; 18. Weinig geld hebbend; 21. Aanwijzend voornaamwoord; 22. Zwijn; 24. Naam van een brug op Curaçao; 25. Om te weten wie je bent heb je een... nodig; 28. Boven; 31. Te veel; 32. Onder andere (afkorting).

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van deze week:
A. Kuster.
Kaja Piedi Kandela 28
Curaçao.

Hij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Mooi; 5. Ook; 6. Ma; 7. Eg; 8. Rok; 9. Eed; 10. Tanden; 13. Die; 14. Weg; 15. Do; 16. Ar; 17. Mei; 18. Inkt.

VERTIKAAL: 1. Moest; 2. Oog; 3. O.K.; 4. Zak; 6. Mode; 8. Rede; 9. Enig; 11. Ader; 12. Nooit; 14. Wat; 15. Dek; 17. M.n.

Bartje Bok is kwaad

= door Nel de Jong =

OP EEN DAG speelden Pinkie en zijn vriendjes verstoppertje, toen Bartje Bok langs kwam. 'Hé, ik wil ook mee doen', mekkerde hij. 'Natuurlijk', zei Pinkie, 'Dat is goed'. Maar zijn twee geitenvriendinnetjes herinnerden zich opeens, dat ze vroeg thuis moesten zijn. En de konijntjes zeiden, dat ze ook echt niet langer konden blijven. Alleen een paar muisjes en hagedisjes bleven achter. Maar ze keken erbij, of ze eigenlijk niet zo veel zin meer hadden.

'Wat is er aan de hand?' vroeg Pinkie verbaasd. 'Het is Bartje Bok', fluisterde Moene Muis, 'Hij maakt zich overal kwaad om'. 'Ai, dat zal wel mee vallen', zei het kabouterjongetje. 'Jij bent hem, Moene. En wij gaan ons verstoppen'.

Maar Moene Muis had zich na tien tellen nog niet omgekeerd, of hij zag de horens van Bartje Bok al boven een struik uitsteken. 'Tik, ik heb je, Bartje', lachte hij. 'Wat!' brieste Bartje, 'Jij speelt vals!' En met zijn horens naar beneden stormde hij op Moene af.

'Help!' schreeuwde het muisje. Gelukkig was zijn holletje vlak bij. Met een grote sprong dook hij naar binnen. En wilde niet meer naar buiten komen. 'Ik ben moe', riep hij vanuit zijn veilige holletje, 'En ik ga nu slapen'.

'Dit is een spel van niets!' schreeuwde Bartje. 'Laten we iets anders doen'. 'Tikkertje dan?' vroeg Pinkie. 'Ja en ik ben hem', zei Bartje en rende naar Pinkie. 'Tik, jij bent hem'. Ja, tegen die grote bok kon Pinkie met zijn kleine kaboutersbeentjes niet op. Hij rende terug om een van de muisjes of hagedisjes te tikken. Maar waar waren ze?

Regelrecht naar huis, omdat ze geen zin hadden met Bartje Bok te spelen. 'Jouw schuld!' brieste

Bartje en stormde op Pinkie af. Nog net op tijd kon Pinkie in Moenes holletje springen. 'Dat gaat toch zo niet', hijgde hij. 'Ik moet eens met Gientje Geit gaan praten'. 'Gientje Geit?' zei Moene Muis, 'Dat aardige geitje? Wat kan die er nu aan doen?' 'Wacht maar eens af', knipoogde Pinkie.

En de volgende dag kwam Bartje Bok Gientje geit tegen. 'Hé je graast op mijn veldje', mekkerde hij woedend. 'Ai, er is genoeg', zei Gientje Geit en knabbelde rustig verder. 'Als je maar weet, dat die papieren zak van mij is', zei Bartje Bok wat minder boos. Andere geitjes zouden al lang weg gerend zijn, maar deze was niet bang. En ze zag er nog heel lief uit ook met die zwarte vlek op haar ene oog.

'Nee hoor, hij is voor mij', zei Gientje Geit en nam een flinke hap uit de zak. Maar dat nám Bartje Bok niet. Zelfs niet van aardige geitjes met een zwarte vlek op een oog. 'Geef hier!' brieste hij en stormde met zijn horens omlaag op haar af.

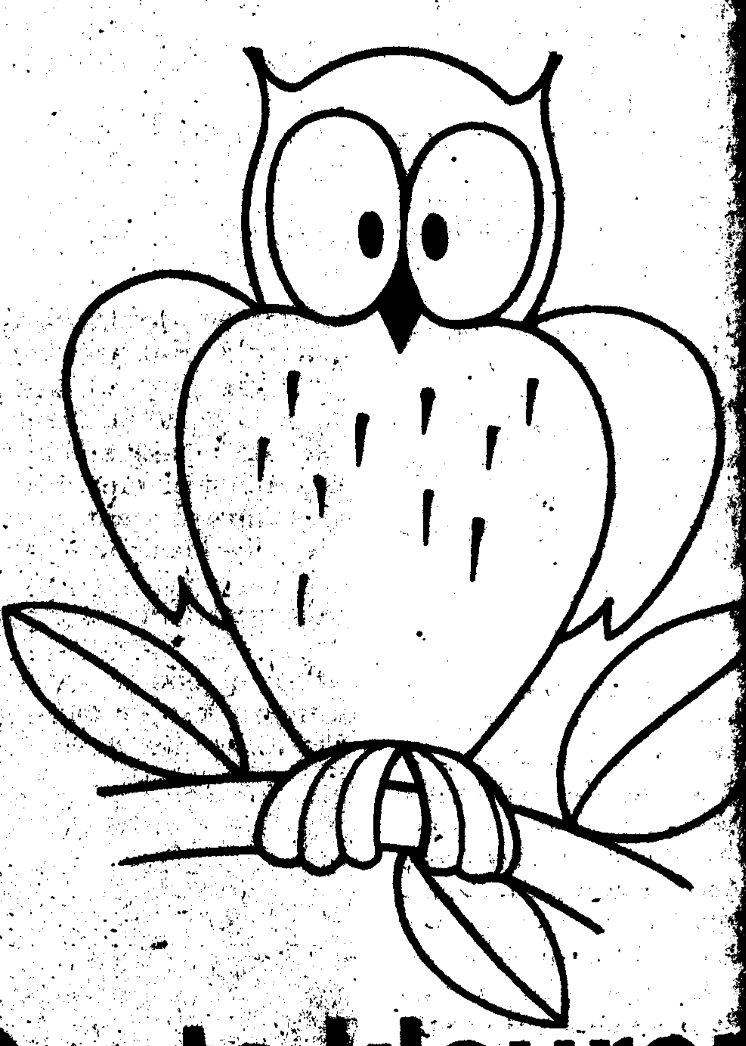
Geintje Geit verzette geen prooi! 'Wat krijgen we nou?' mekkerde ze verbaasd. 'Heeft je moeder je niet geleerd hoe je je moet gedragen tegenover dames?'

Bartje Bok stond zo plotseling stil, dat hij bijna over zijn eigen poten struikelde. 'Eh...eh', stotterde hij, 'Ik... nee... ja... natuurlijk'. 'Oh, je was het even vergeten', zei Gientje vriendelijk. 'Hier heb je de helft van de zak. Hij is zo groot. We kunnen er makkelijk met zijn tweeën van eten'.

En je kunt het geloven of niet, maar vanaf die dag waren Bartje Bok en Gientje Geit altijd samen. Ze aten van dezelfde struiken en dezelfde oude kranten. Ze deelden vruchten en cups[illegible] elkaar en.. Bartje maakte zich nooit [illegible] kwaad. 'Waarom zo[illegible] ook? zei Gientje Ge[illegible] is nergens goed voo[illegible] raakt er bovendien [illegible] vrienden mee kwijt. [illegible] mee, Bartje, dan ga[illegible] verstoppertje met Pin[illegible] de muisjes spelen'.

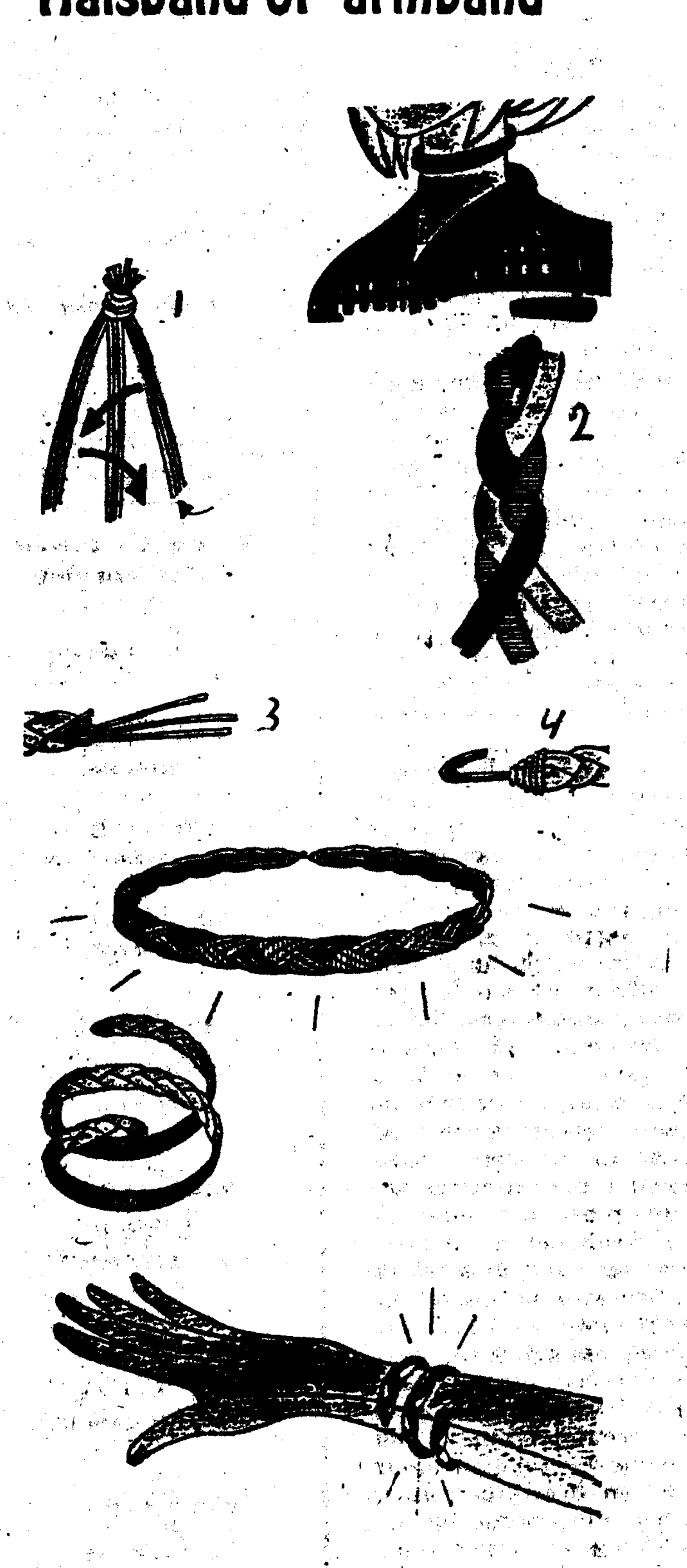
Jan: Hallo, hoe gaat het met jou?
Bart: Prima, ik verkoop tegenwoordig meubels.
Jan: Zo, en verdien je daar nog wat mee?
Bart: Oh dat wel. Alleen wordt het een beetje leeg in ons huis.

Om te kleuren

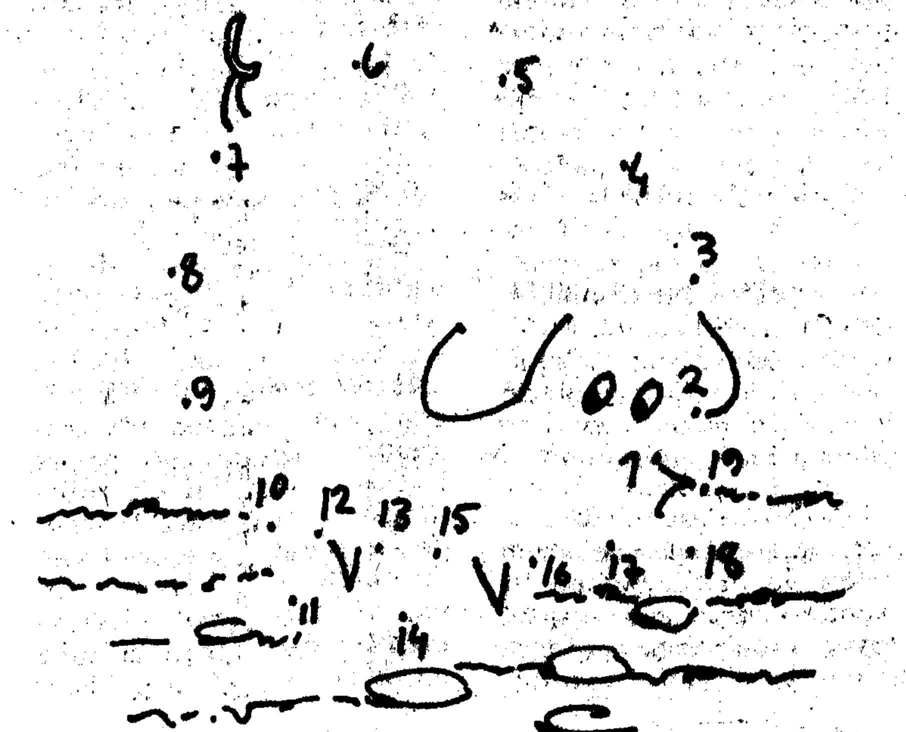
Om zelf te maken

Halsband of armband

HET ENIGE, wat je hier voor nodig hebt, is gekleurd geplastificeerd draad. En dit móet je doen:

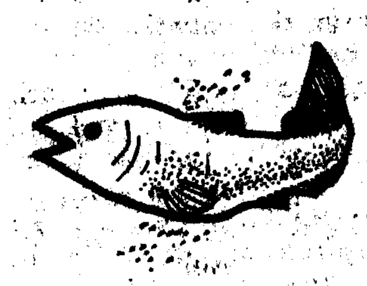
1. Snijd van de draad 9 stukjes van 50cm en bind ze aan een kant samen. Zorg dat de uitstekende einddraden 5cm lang zijn.
2. Verdeel de draden in drie bosjes van drie en vlecht ze. Pas de band om je nek, meet er 5cm bij voor de sluiting en snijd de rest eraf.
3. Voor de sluiting neem je zes van de negen draden en snijd er de extra 5cm af. Er blijven dus 3 extra lange draden over. Ook aan het samengebonden begin snijd je 6 draden kort af, zodat er drie lange draden over blijven.
4. Met één van de drie draden (zowel aan het begin als aan het einde) bind je het einde af en van de andere twee vorm je een haak. Doe nu de band om, verbind de twee haken en je hebt een pracht van een halsband. Als je een armband wilt maken, laat je aan beide zijden één lange draad over in plaats van drie. Daarmee bind je de einden af. Daarna wikkel je de band als een slang om je arm. Kijk maar goed naar de voorbeelden, dan móet het lukken.

Volg de stippen van 1 tot 19.

Uit de schoolkrant

DIT VERHAALTJE is [illegible] Haseth. Ze zit in klas 6A van de Dr. Albert Schweitzer school. Heel goed, Maite. Ik vind dat de grote mensen dit verhaaltje ook maar eens moeten lezen.

WAT DE MENSEN VISSEN AANDOEN

Ergens in de Noordzee, waar de zee heel erg vervuild is, was een klein vissendorpje. In dat dorpje woonde de familie Snoek. De familie telde vier vissen: Pa Snoek, Ma Snoek, Victor en Wilma. Ze woonden onder een grote steen. Pa Snoek was landbouwer van beroep. Hij plantte zeewier, zeetomaten, zeekomkommers enz. Maar er was een probleem in dat [illegible]

[illegible] probleem was, dat er heel vaak olietankers overvoeren en hun tanks leegden in het water. De zee werd zo erg vuil. En daardoor was de oogst vorig jaar mislukt en het vissendorpje leed honger. Bij sommige vissen ging hun gezondheid achteruit. Zoals bij Pa Snoek, de dorpsschool-juffrouw, meneer Kabeljouw, de dorpsoudste en Meneer Gehakt, de slager.

Op een dag, maandag, om precies te zijn, kwam vader hoestend uit bed. 'Uche, uche, uche! Kinderen, jullie moeten naar school, uche', zei vader. De kinderen, Victor en Wilma, kleedden zich aan en gingen naar school. Toen ze allemaal in de klas zaten, vroeg juffrouw Papegaaivis aan de kinderen, of ze vandaag heel rustig wilden zijn. 'Uche, uche, ik voel me zo ziek', voegde ze erbij. Die dag was het heel rustig in de klas, want de kinderen begrepen, dat de juffrouw erg ziek was.

[illegible] school kwamen, vroeg moeder of ze even naar de slager wilden gaan om een pond gehakt voor haar te kopen. 'Zelf kan ik het niet doen, omdat ik bij papa moet blijven. Hij is vreselijk ziek'. Dus gingen Victor en Wilma naar de slager. Deze sloot net de deuren van zijn winkel en zei: 'Uche, uche, ik voel me doodziek'.

Toen Victor en Wilma thuis kwamen, zei moeder: 'De schooljuffrouw heeft net gebeld en ze zei, dat er voorlopig geen school meer zal zijn, omdat ze zich doodziek voelt en haar bed niet uit kan'. 'Mama, wat moeten we doen, straks wordt iedereen ziek!'.

'Tsja, we moeten de dorpsoudste, meneer Kabeljouw, om raad vra[illegible] Blijven julie even bij v[illegible] dan ga ik naar de [illegible] [illegible]. Zo gezegd, gedaan. Maar mo[illegible] kwam meteen weer [illegible] en zei treurig: 'De [illegible] soudste is ook ziek. [illegible] vertelde mij, dat hij [illegible] dorp geen raad meer [illegible] geven, omdat hij zich d[illegible] ziek voelt. En hij hoest[illegible] de hele tijd. O, wat ak[illegible]

Die middag slenter[illegible] Victor en Wilma op s[illegible]

Victor schopte tegen [illegible] schelpje en zei: 'Wa[illegible] doen mensen ons [illegible] aan?' 'Ja, waarom?' [illegible] woordde Wilma. 'Dit i[illegible] vraag, die eigenlijk n[illegible] beantwoorden is', ze[illegible] tor. 'Misschien uit g[illegible] zucht, of omdat m[illegible] geld belangrijker vinde[illegible] het milieu, Of... waarom?'

De Romeinse Spelen

ER WORDEN al weer gauw verkiezingen op onze eilanden gehouden. Wie zal winnen, de PNP, FOL/SI, de DP, de MAN of een van de andere partijen? Ook in het oude Rome van 2 à 3 duizend jaar geleden werden verkiezingen gehouden. En wat deden de senatoren (ministers) om de mensen op hen te laten stemmen? Ze organiseerden spelen.

Prachtige spelen, die hen heel wat geld kostten. Cesar bijvoorbeeld, een van de Romeinse keizers, ging bijna failliet om maar keizer te kunnen worden. Hij liet 365 paren gladiatoren (vechters) tegen elkaar vechten en liet ze zilveren wapenuitrustingen dragen. Hij organiseerde grote eetpartijen en geweldige olifantengevechten.

En ook als ze eenmaal keizer waren gingen ze door met het volk te vriend te houden. Ze deelden gratis voedsel uit en zorgden voor nog prachtiger spelen. Want, dachten ze, als ze het volk [illegible] bezig hielden, zouden de mensen alle fouten in hun regering zien en misschien in opstand komen. Sommige keizers deden [illegible] mee aan de spele[illegible] wagenrenners of g[illegible] toren.

Julius Caesar, die zijn politieke carrière begon met het opvoeren van schitterende spelen

Maar ja, als je een[illegible] met een groot feest b[illegible] moet elk volgend feest [illegible] mooier dan het vorige [illegible] Zo liet een van de k[illegible] door zijn soldaten een [illegible] bos van bomen met [illegible] en al naar de arena [illegible] voeren. De toeschou[illegible] wisten niet wat ze [illegible] Een heel bos in de ar[illegible] plaats van zand. En d[illegible] liet men er duizenden [illegible] dieren in los.

(wordt vervolgd)

Als Cruquius nu ook nog kon draaien..:

Grootste stoommachine gepromoveerd tot landmark

WONDERFUL, marve-
Euan Somerscales, voor-
van de historische com-
ie van de American
ty of Mechanical Engi-
(ASME) is vol lof voor
ootste stoommachine ter
ld: de Cruquius bij het
rlandse Vijfhuizen. Een
vol bestuursleden van
tichting 'Cruquius', het
nklijk Instituut van Inge-
rs (KIVI) en enkele
e deskundigen lopen
hem mee in de ronde
inekamer. Trots tonen
m de enorme machine
zijn cilinder van 3,66
r doorsnee. De ASME
besloten de Cruquius
rheffen tot 'International
dmark', een eer die
n de VS pas aan acht
nische wereldwonders te
t is gevallen.

FILMPJE UIT 1933

excursie bij de Cruquius
n met een kort filmpje
1933. De KIVI maakte op
juni van dat jaar een
apje naar de stoomma-
e en bij die gelegenheid
d het vuur onder de tien
ls nog eenmaal opge-
kt. De schoorsteen
te. Met welbehagen
n de ingenieurs de pit-
zwavellucht op. In span-
keken ze naar de toren
zijn kantelen. Door de
che ramen staken acht
gewerkte gietijzeren
en waaraan dikke
en hingen. Langzaam
de helse machine van
nkzinnige kasteelheer
weging. De armen
gen op en neer en de
pompzuigers aan de
n tilden bij elke slag
leine zestigduizend liter
uit de polder. Toen
het afgelopen. De Cru-
was de laatste van de
stoomgemalen die de
lemmermeer droog had-
gelegd. De andere twee
en de Leeghwatedr en de
den. De Cruquius werd
1841 gebouwd bij Harvey
in Hayle (Engeland). In
begon hij met zijn kar-
Drie jaar en vele tonnen
nlandse cokes later (mij-
had Nederland nog niet)
de Haarlemmermeer
Vanaf dat moment
de Cruquius als
ve achter de hand
den en als de KIVI zich
lot van de mastodont
had aangetrokken, dan
hij waarschijnlijk, net
de stoommachine van
water, met dynamiet
pt. Nu werd hij door
stuur van de Haarlem-
eerpolder voor een sym-
ch bedrag aan de Stich-
'De Cruquius' overge-
en. Stomen zou de
hine nooit meer, de
ering. Bij toevoer van
e olie werd de slag ook
en dat moest je dan
met de stoomkraan cor-
want anders ramde
de stops.

BEWEGEN

Verbruggen het model
het kloswerk had geres-
rd, werd hij gegrepen
een nieuw ideaal: de
Cruquius zou toch eigenlijk
eens moeten bewegen.
daarvoor zou eerst de bal-
weg moeten. Uit de gew-
sbak bovenop werd ruim
ton ijzer verwijderd. Dat
een beetje tegen; het
ste lag blijkbaar in de
lle zuigers. Via een man-
in het cilinderdeksel klo-
men Verbruggen en zijn
en op een goede dag langs
touwladder naar ben-
Op de bovenkant van
zuiger aangekomen - ruim
twee meter in doorsneel, dus
ruimte genoeg - schroefden de
industriële speleologen een deksel los en daar lagen ze: vele blokken ijzer, muurvast aan elkaar geroest. Ze liggen er nog steeds, want hoe ze los moeten is nog niet helemaal duidelijk. Op de lagedrukzuiger was de ruimte iets beperkter, maar ook in deze rondlopende gang van ongeveer zeventig centimeter breed waren een paar deksels te zien. Losdraaien onthulde ijzeren broodjes, ingepakt in stinkend vet. Verbruggen: 'In de begintijd werd er met dierlijk vet gesmeerd. Het vet smolt in de smeerpotten die bovenop het cilinderdeksel staan en bij de neerwaartse slag werd het in de cilinder gezogen. In de loop der jaren is dat door kieren in de holle zuiger gesijpeld.' Het ijzer kon hier gemakkelijker worden verwijderd, maar het transport van de spekgladde zware stukken viel niet mee. Een vies karwei waar men nog niet mee klaar is, er ligt nog een ton of acht, negen inclusief de vastgeroeste voorraad.

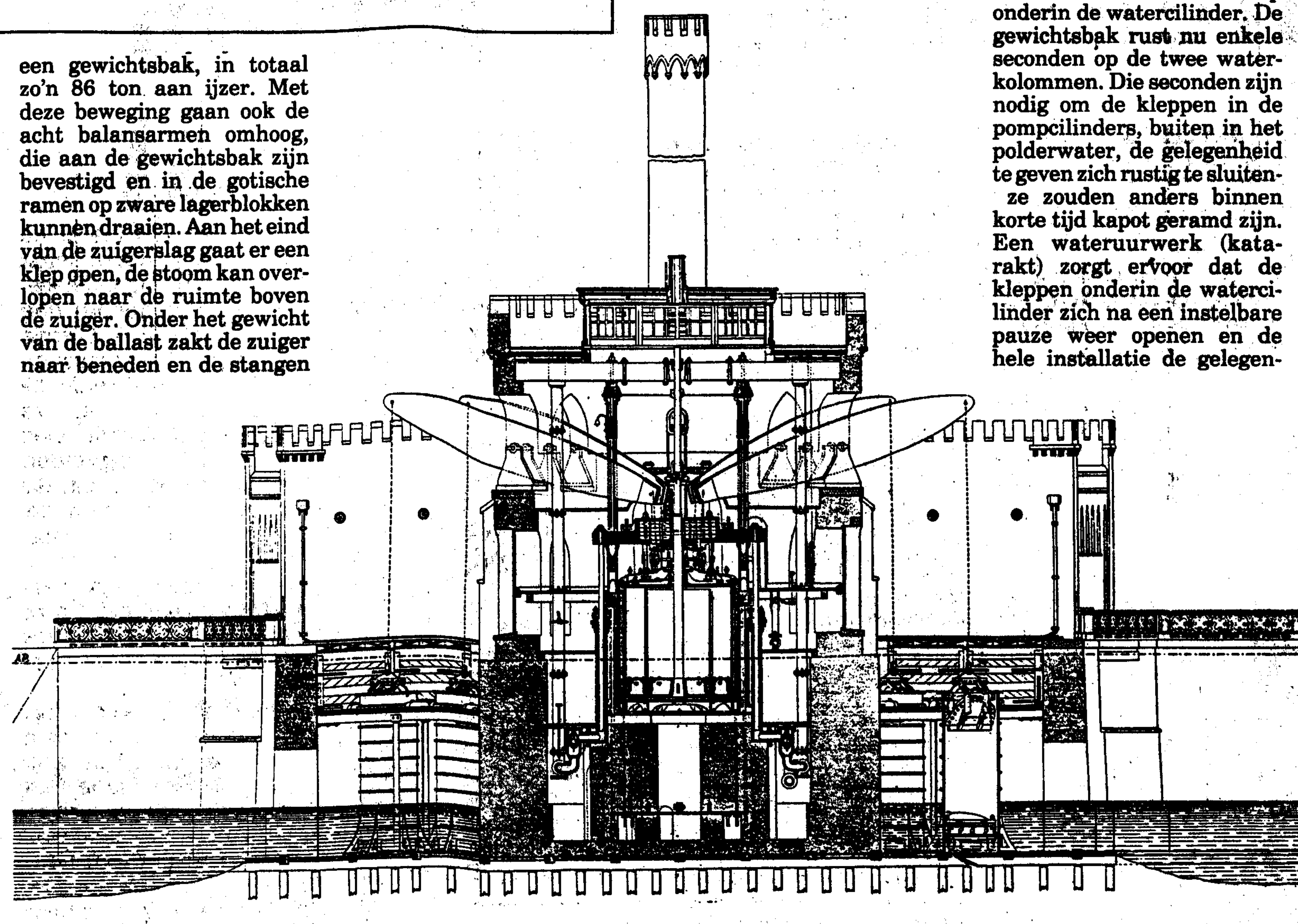
Alles bij elkaar schat Verbruggen kan er twintig ton ballast worden verwijderd en

dat betekent dat er ruim vijfenzestig ton aan gewicht overblijft. Er wordt nu over gedacht om wat ballast buiten, in de pompen te hangen, dan kan hij uiteindelijk wat gemakkelijker bewegen. Want dat blijft het doel: de Cruquius moet weer gaan bewegen. Sinds die dag in 1933 heeft de zuiger nog geen complete slag gemaakt. Met hydraulische vijzels is de zuiger vijf jaar geleden een keer in zijn bovenste stand geduwd en tegenwoordig staat hij ongeveer ketels waren al afgekeurd en gesloopt. De Cruquius is nu een museum, waar elk jaar een kleine 30.000 bezoekers zich vergapen aan het stille gietijzer. Een van de toegewijde Cruquius-enthousiasten is Jan Verbruggen, in het dagelijks leven ingenieur bij Hoogovens. 'Een jaar of tien geleden was ik in Kew Bridge in Londen, daar staan een paar prachtige stoommachines, onder stoom! Ik raakte aan de praat met de machinist van zo'n op en neergaande machine - een Cornish, zeggen wij - en die vroeg me: 'maar weet U dan niet dat er bij U in de Haarlemmermeer een nog veel mooiere staat, de Cruquius?' Ik was er nog nooit geweest!' Dat verzuim werd goedgemaakt en Verbruggen viel voor de machine. In zijn vrije tijd restaureerde hij een model van het 'kloswerk' - het mechanisme dat de kleppen bedient. Het principe is eenvoudig. Eigenlijk is de machine vooral een gewichtheffer. De stoom drukt een met ballast verzwaarde zuiger drie meter in zijn cilinder omhoog. De aan de zuiger vastgemaakte zuigerstang torst op zijn beurt een gewichtsbak, in totaal zo'n 86 ton aan ijzer. Met deze beweging gaan ook de acht balansarmen omhoog, die aan de gewichtsbak zijn bevestigd en in de gotische ramen op zware lagerblokken kunnen draaien. Aan het eind van de zuigerslag gaat er een klep open, de stoom kan overlopen naar de ruimte boven de zuiger. Onder het gewicht van de ballast zakt de zuiger naar beneden en de stangen die buiten aan de balansarmen hangen trekken de pompzuigers en het water omhoog.

In werkelijkheid heeft de stoommachine niet één zuiger, maar zijn het er twee. Een hogedruk- en een lagedrukzuiger, ieder op en neer bewegend in zijn eigen cilinder. De lagedruk cilinder ligt als een ring om de hogedrukcilinder heen en de langedrukzuiger is dan ook ringvormig. Hij is met vier zuigerstangen aan de gewichtsbak verbonden. De lagedrukzuiger krijgt de afgwerkte stoom van de hogedrukzuiger en werkt alleen bij de benedenwaartse beweging. De machinist kon niet weglopen, want hij moest voortdurend de lengte van de zuigerstang in de gaten houden. Heel anders dan bij een machine met een krukas en een vliegwiel, waar de slaglengte gefixeerd is. Hier is die afhankelijk van de stoomdruk en bijvoorbeeld een halve meter onder de middenstand. Voor natuurgetrouw bewegen, vijf keer per minuut, drie meter op en neer, zijn verschillende methoden geopperd. In het blad *De Ingenieur* suggereerde J.Uitdenbogerd al in 1933 'een verdekt opgestelde automatisch voor en achteruit lopende elektromotor, werkende op de b.v. als draadspindel ingerichte verlengde centrale zuigerstang.' Dat idee is echter door Verbruggen c.s. onmiddelijk verworpen. Het kan natuurlijk wel maar die ingreep is drastisch, je moet dan afscheid nemen van het idee dat de Cruquius ooit nog eens op stoom zou kunnen lopen en voor toekomstige generaties snij je dan die weg af.

Perslucht, voor veel stoommachines een heel acceptabele oplossing, was niet mogelijk. De cilinderinhoud is eenvoudig te groot. Het meest reëel is een hydraulische aandrijving. Met een beetje geluk is die vrijwel onzichtbaar aan te brengen, want de machine heeft al een hydraulisch systeem. Aan weerszijden van de stoomcilinder staan twee dikke gietijzeren staven (plunjers) die onder de vloer elk in een cilinder op en neer kunnen bewegen. Aan de bovenzijde zijn de plunjers aan de gewichtsbak bevestigd. Bij de opwaartse slag vullen de cilinders zich met water en als de stoomzuiger in zijn bovenste stand staat sluit zich een klep onderin de watercilinder. De gewichtsbak rust nu enkele seconden op de twee waterkolommen. Die seconden zijn nodig om de kleppen in de pompcilinders, buiten in het polderwater, de gelegenheid te geven zich rustig te sluiten- ze zouden anders binnen korte tijd kapot geramd zijn. Een wateruurwerk (katarakt) zorgt ervoor dat de kleppen onderin de watercilinder zich na een instelbare pauze weer openen en de hele installatie de gelegenheid geven weer naar beneden te zakken. Het lijkt een fraaie oplossing en het enige probleem is geld. Voor een half miljoen moet het te doen zijn, maar voor de grootste stoommachine ter wereld is dat voorlopig een onoverkomelijk probleem. Landmark of geen Landmark...

Comenius

Op de 399ste geboortedag van de Tjechoslowaakse filosoof en theoloog **Comenius**, donderdag, heeft het Naardense comite Comeniusherdenking zijn plannen bekendgemaakt voor de herdenking van de 400ste geboortedag van Comenius in 1992. In Naarden, waar de filosoof begraven ligt in de voormalige Waalse kapel, zullen tal van culturele en wetenschappelijke activiteiten op het programma staan.

Zo worden er onder meer concerten gegeven, zal het Comeniusmuseum worden heropend en heeft er een symposium plaats waar tal van comenius-kenners uit binnen- en buitenland zullen spreken. Het vestingstadje wil verder een stedenband aangaan met de stad Uhersky Brod in Tjecoslowakijke waar Comenius niet ver vandaan werd geboren. De herdenking zal op 28 maart volgend jaar beginnen en wordt afgesloten met een orgelconcert op 17 mei.

TECHNISCHE ONTWIKKELING BEHEERST FRANKFURTER MESSE

Nep niet van echt te onderscheiden

Muziek en techniek gaan tegenwoordig hand in hand

DE NIEUWSTE synthesizers stonden centraal op de elfde Musikmesse in Frankfurt, de grootste muziekbeurs van Europa, waar meer dan 1100 muziekhandelaren hun koopwaar aan de man brachten. Honderduizend muzikanten, vakhandelaren en andere geïnteresseerden stroopten de stands af op zoek naar iets van hun gading. Er was van alles te zien en te beproeven. Maar de beurs was speciaal bedoeld voor de nieuwste ontwikkelingen op muziekgebied, die speciaal voor de muziekbeoefenende consumenten zijn ontwikkeld.

Enkele jaren voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog liep er in de Verenigde Staten een zekere Les Paul rond. Hij was een gitarist als zovelen, maar de man had ongewone ideeën. In die tijd had je alleen maar de beschikking over akoestische muziekinstrumenten. Deze Les Paul ging een stapje verder. Hij sleutelde aan een nieuwe ontdekking: de elektrische versterkte gitaar, een snaarinstrument dat alleen via een versterker en geluidsbox te horen was. Les Paul en andere Amerikaanse techneuten maakten wat los bij de mensheid. Want niet alleen de gitaar, maar alle andere instrumenten konden voortaan elektrisch worden versterkt. De ontdekking was de eerste stap naar een muziekwereld die nu gecontroleerd wordt door elektronisch vernuft, zowel wat spelen als afspelen betreft.

CONTROLETOREN

Muziek en techniek gaan hedentendage hand in hand. Elk jaar worden er nieuwe effecten verzonnen, waarmee je de gekste geluiden, of beter gezegd, elk bestaand geluid kan produceren. Zo hebben de technikers hun lusten botgevierd op de piano. In 1929 was er al iets dat op een 'technische piano' leek, maar geheel ongewone geluiden voortbracht. Toch duurde het tot de zestiger jaren voor de eerste echte en betaalbare synthesizer op de markt kwam. Robert Moog was daar verantwoordelijk voor.

Zijn muziekinstrument had weinig weg van een piano, al bezat het beestje nog wel toetsen. Maar verder leek het meer op de controletoren van de luchthaven, dan op een muziekinstrument. Ontelbare knopjes en metertjes versierden het apparaat. De 'bak' produceerde een indringend, snijdend geluid. Het geluid had niets weg van de warme klanken van de piano.

KOEKTROMMELTJE

De synthesizer was in zijn beginjaren alleen maar monofoon bespeelbaar. Dat wil zeggen dat je maar één toets tegelijk kon indrukken. Maar al snel dook Moog met een polyfonische synthesizer op. Je kon, zoals op een piano, akkoorden spelen. Naast de synthesizer konden de toenmalige muziekbeoefenaars ook nog gebruik maken van een mellotron. Op deze keyboards kon je orkestklanken nabootsen. De mellotron bracht wel een blikkerig geluid voort, alsof de orkestleden in een koektrommeltje waren gepropt. Vooral de Japanners hebben de laatste decennia huisgehouden in de technische ontwikkeling van muziekapparatuur. Zo hebben ze van de synthesizer een instrument gemaakt dat 'alle toeters en bellen op de aardkloot' in zich heeft. Het kon ook niet uitblijven dat de computer te hulp werd geroepen.

HUILENDE BABY

In de tachtiger jaren kwam er een midi-systeem op de markt dat de communicatie regelde tussen het 'snaarinstrument', de computer en de apparatuur waarop de muziek werd afgespeeld. Een ieder kon, ook al had hij volstrekt geen verstand van muziekmaken, achter de homecomputer kruipen en de fraaiste composities in elkaar draaien.

Ook de sampler deed in de jaren tachtig zijn intrede. Met dit apparaat is het mogelijk geluiden of stukjes muziek in het geheugen van de computer te stoppen. Je slaat op je synthesizer of toetsenbord van de computer een willekeurige toets aan en je hoort de schreeuw van James Brown, kapotvallend glas, een huilende baby, piepende deuren of fluitende vogeltjes. Maar dat is nog niet alles. Zo kan je tegenwoordig uit de synthesizer nagenoeg perfect, alle gitaargeluiden, alle geluiden van blaasinstrumenten of bijvoorbeeld de sound van een harp halen, om een hemels geluidje te noemen. Dank zij de midi, sequencer (waarmee je regelmatig terugkerende toonreeksen kunt programmeren) en sampler, kan je ook op de gitaar een tovenaar zijn. Je slaat wat gitaarsnaren aan en je hoort de strijkers van het Concertgebouworkest.

Ook de slagjongens 'profiteren' van de techniek. Het is tegenwoordig mogelijk om uit een trommel de meest vreemde klanken te halen. Ook een drumstel kun je laten huilen als een baby, of een storm laten nabootsen. Het is voor de nieuwste technsiche snufjes eveneens mogelijk een auto als drumstel te gebruiken. Sta op het dak en je hoort een drumstel.

Minder leuk voor de drummers is de geboorte van de drummachine. Het apparaat is de laatste tijd zo geperfectioneerd, dat je nep niet meer van echt kunt onderscheiden. Daar sta je dan met je dure drumstokken. De Musikmesse in Frankfurt toonde aan, dat de technische ontwikkeling van het muziekinstrumentarium niet meer te stuiten is. Zo konden de bezoekers achter de computer en toetsenbord kruipen en stukken van Mozart naar eigen inzicht veranderen en zonder veel problemen laten afspelen. De elektrische Mozart heeft zijn intrede gedaan.

In de loop der jaren zijn de instrumenten niet alleen innerlijk aan veranderingen onderhevig geweest. Ook het uiterlijk van de instrumenten gaat met de tijd mee. Zo is in Amerika een 'drumstel' ontwikkeld dat alleen uit een aantal doodshoofden bestaat. Maar ook synthesizers worden compacter en ogen als snelle wagens.

GOLFOORLOG

Hetzelfde geldt voor de gitaren. Zo heeft de Amerikaanse firma Deering ingespeeld op de Golfoorlog. Het bedrijf heeft een serie gitaren gebouwd die op gevechtsvliegtuigen is gebaseerd. Als je een keertje niet op zoek bent naar een Gibson- of Fender-gitaar, kun je bij de Amerikaanse firma een F-15 Eagle, een Tornado of een Mig-29 bestellen. Met deze gitaren kun je het geluid van een neerstortend vliegtuig perfect nabootsen. Maar gelukkig zijn niet alle muziekinstrumenten op elektronische leest geschoeid. De Messe in Frankfurt toonde ok normale piano's, 'gewone' akoestische gitaren en 'ouderwetse' slagwerkinstrumenten.

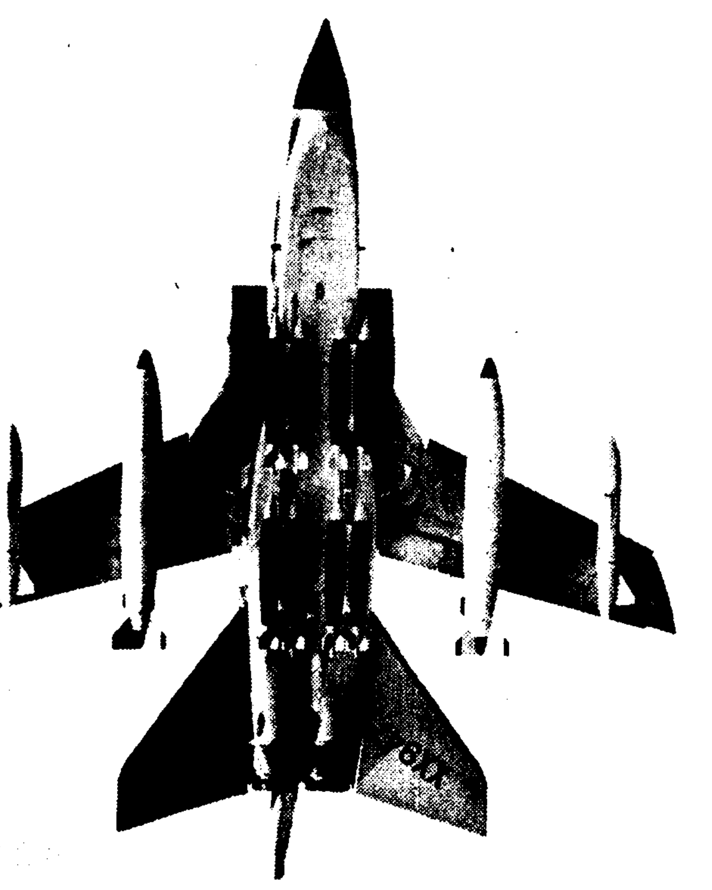
IN DE VINGERS

Veel mensen hebben het gevecht met de midi, hard-en software, sequencers, equalizers, digitale drumcomputers of 16-bitklanken, allang opgegeven. Voor hen gaat de ontwikkeling op technisch gebied te snel en te hard. Veel mensen houden liever vast aan het oude vertrouwde geluid van een echte Steinway, Stradivarius of Gibson en Les Paul. Zoals die oude man op de Musikmesse, die de hele middag achter een 'gewone' piano zat en op een gevoelige wijze hele partituren van Mozart ten gehore bracht. De techniek zit bij hem in de vingers.

Meesterspion werd geboren tegen lantaarnpaal

Franse t.v. geeft topspion 'Farewell' een gezicht

FRANSE JOURNALISTEN hebben een gezicht gegeven aan 'Farewell', de wellicht belangrijkste na-oorlogse spion voor het westen. Met de opzet het Sovjet-regime van binnenuit te saboteren, zond de francofiele KGB-kolonel Vetrov tussen maart 1981 en februari 1983 liefst 2997 pagina's ultrageheime documenten naar de Franse inlichtingendienst DST. 'Farewell', zoals zijn codenaam luidde, viel door de mand na een moordpoging op zijn ma±tresse en werd op 23 januari 1985 in Moskou gefusilleerd.

Door toedoen van Farewell kwamen de Fransen goedkoop aan informatie, onder meer over de ontwikkelingen van het Britse gevechtsvliegtuig Tornado.

Na het onthullende boek The Storm Birds van de Engelse schrijver Gordon Brook-Shepperd (gebaseerd op de bekentenissen van een overgelopen KGB-chef) waren op de Franse televisie onlangs de eerst foto's te zien van de fameuze Farewell en zijn familie. In een pakkende documentaire bevestigde een reeks getuigen, onder wie de voormalig DST-direkteur Marcel Chalet, Vetrovs weduwe Svetlana en de huidige KGB-direkteur Vladimir Kroetsjkov het onwaarschijnlijke avontuur van Vladimir Ippolitovich Vetrov (54), de spion die spontaan meer geheimen doorspeelde dan John Le Carré ooit had durven verzinnen.

Verbijsterd exploiteerden de DST en de ingeseinde CIA -die hem een speciale camera leverde- gedurende elf maanden hun 'rijkste bron' in Moskou. Nota bene voorzien van persoonlijke annotaties van Sovjet-leider Breznjef en de toenmalige KGB-chef Andropov, kopieert Farewell ultrageheime, maar al door de Sovjets gekaapte gegevens over de radar-defensie van Amerika, het gevechtsvliegtuig Tornado dat de Engelsen ontwikkelen, de brandstof van de Europese Ariane-raket, enzovoort. Dankzij hem kijkt het Westen in de keuken van het antwoord op 'Star Wars', waaraan achter de Oeral in het grootste geheim wordt gewerkt. De namen en standplaatsen van 250 aktieve KGB-officieren worden op een presenteerblaadje geleverd. Een aantal van hen zou in april 1983 door Frankrijk worden uitgewezen wegens 'systematische spionage op wetenschappelijk gebied, speciaal met betrekking tot militaire ontwikkelingen'. De Sovjet-ambassadeur in Parijs moet zijn protesten inslikken, wanneer hem evidente bewijzen onder de neus worden gehouden. Alles bij elkaar prijsloze informatie over het Westen die Farewell voor een fooi verkocht. 'Hij nam genoegen met goedkope sieraden en alcohol voor een totale waarde van 30.000 gulden', aldus oud DST-baas Chalet. Niet geldzucht, maar verbittering maakten deze buitengewone spion. De achter zijn Moskouse bureau wegkwijnende Farewell was teleurgesteld in het systeem. Hij haatte zijn superieuren en de jonge carrièretijgers binnen de KGB. Weemoedig dacht hij terug aan de gelukkigste periode van zijn leven, toen hij als jong diplomaat in Parijs was gestationeerd.

PORT DES INVALIDES

De meesterspion Farewell werd 'geboren' tegen de lantaarnpaal op de Pont des Invalides in Prijs, een vroege juli-ochtend in 1970. Met pijn in het hart had de francofiele levensgenieter Vetrov- officieel ingenieur bij de Russische handelsmissie in Parijs maar bij de DST geregistreerd als een bescheiden voor bedrijfsspionage uitgezonden KGB-functionaris- afscheid genomen van zijn Franse vrienden. Moskou roept hem terug. Na een rijk begoten afscheid rijdt hij een geleende ambassade-auto aan diggelen tegen de bewuste lantaarnpaal. In paniek belt Vetrov naar een Franse vriend. Zijn carrière wordt gered, want Jacques, export-manager bij een met de Sovjetunie werkende firma, laat de auto binnen 24 uur repareren. De Sovjet-ambassadeur merkt niets. Nooit zal Vetrov deze vriendendienst vergeten. Terug in Moskou klimt de voormalige brokkenpiloot in de KGB-hiërarchie. Een aanstelling in Ottawa loopt echter fout. Vetrov drinkt te veel en probeert zijn leven te veraangenamen met kleine combines. Zijn superieur komt daar achter en stuur hem naar huis voor een bureaubaan. Ondanks zijn promotie tot kolonel, belast met het inzamelen van westerse technologie, blijft Vetrov zeer verbitterd. Drank zet zijn huwelijk op de helling en een direktie-secretaresse van de KGB wordt zijn ma±tresse.

BRIEF

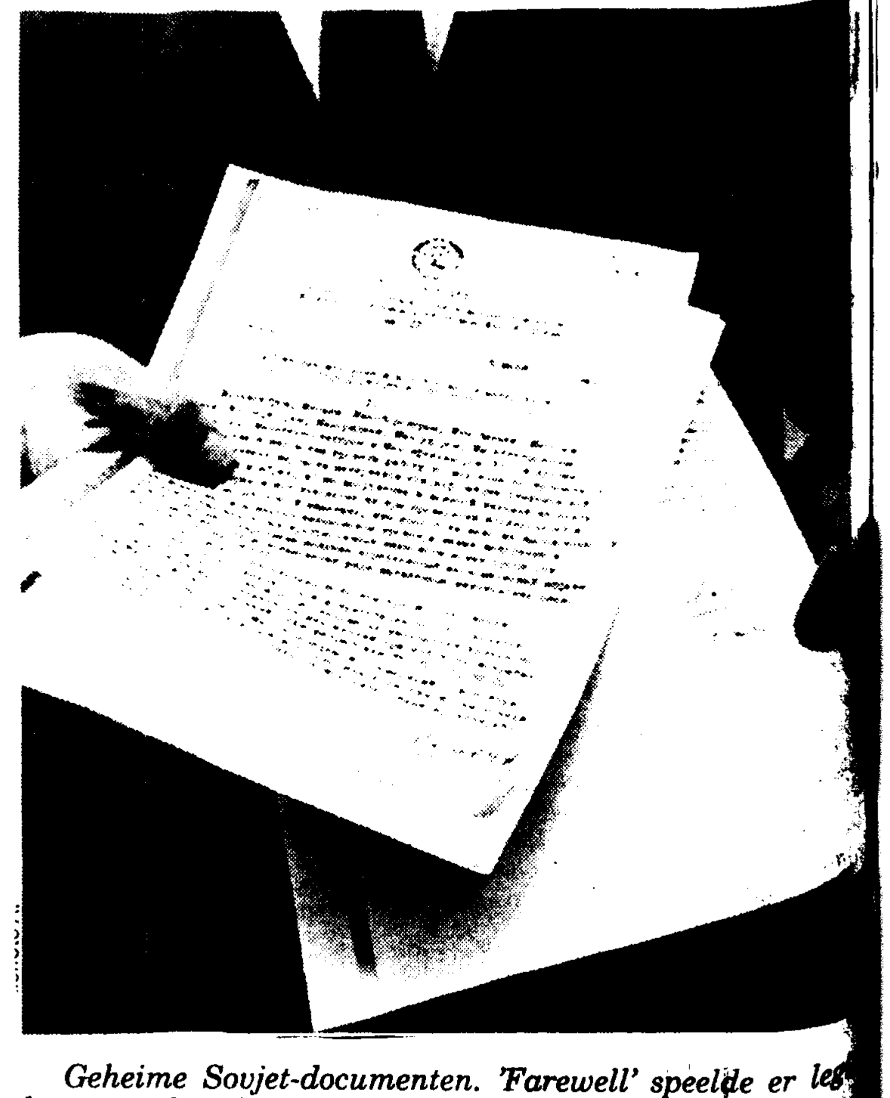
De Franse jaren kan hij maar niet vergeten. Vanuit Hongarije stuurt Vetrov opeens een brief aan Jacques, die de DST informeert. Een eerste contact heeft plaats voor een warenhuis. De gestuurde DST-agent denkt dat Vetrov naar het Westen wil.

Geen sprake van, ik wil de KGB van binnenuit kapot maken', is het verbijsterende antwoord. De misleidende codenaam 'Farewell' wordt bedacht om te suggeren dat het een 'uitdrogende bron' betreft. De documenten die Farewell Vetrov heeft meegegeven zijn dermate explosief dat ze direct worden gebruikt door president Mitterand bij diens eerste ontmoeting met de Amerikaanse president. Reagan staat wantrouwig tegenover zijn net gekozen collega, een socialist die het bovendien heeft bestaan vier communistische ministers in zijn regering te nemen. Volgens de Amerikaan is Frankrijk overgeleverd aan de KGB. Mitterand bewijst zijn loyaliteit wanneer Farewells kopie van de hypergeheime Amerikaanse radar-defensie toont. Reagan en zijn toenmalige CIA-direkteur George Bush zijn met stomheid geslagen. CIA en DST besluiten tot samenwerking.

Elf maanden later zwijgt Farewell. Bij het kopiëren van documenten is hij betrapt door zijn ma±tresse Ludmilla, die hem een ultimatum stelt om Svetlana, zijn vrouw, te verlaten. Vetrov veinst toe te geven, maar besluit haar te vermoorden in een park buiten Moskou. De misdaad is verre van perfect. Na een getuige te hebben doodgestoken laat hij de ma±tresse voor dood achter. Ludmilla overleeft en geeft de militie de identiteit van de dader. Voor moord en poging tot moord krijgt hij vijftien jaar dwangarbeid in Siberië. Waarschijnlijk omdat zijn ma±tresse strafvervolging wegens medeplichtigheid vreest, wordt de spion nog niet ontmaskerd. Farewells tweede fout wordt hem echter fataal. De KGB onderschept openhartige brieven aan zijn vrouw. In december 1984 begint een tweede proces, maar nu achter gesloten deuren voor een speciaal tribunaal. Twee maanden later krijgt de spion het nekschot dat de Sovjetunie voor verraders bestemt. De epiloog van de affaire is John Le Carré meer dan waardig. De overgelopen KGB-chef die Farewell-Vetrov verhoorde, registreerde geen spoor van berouw. Integendeel 'het waren de spannendste maanden van mijn leven', zou de spion hebben gezegd. Vrouw Svetlana, als historica verbonden aan een museum werd vorige zomer door de Franse t.v. in haar luxe Moskouse appartement bezocht. Als dochter van een beroemde Sovjet-admiraal werd ze door de KGB ongemoeid gelaten. 'Heeft ze haar man misschien verraden' ?, vroeg de reporter zich af.

KGB-direkteur Vladimir Kroetsjov meent dat Farewell het alleen voor het geld deed, veel meer dan de DST beweert. 'In het begin hebben jullie het spel geleid, maar wij hebben de partij gewonnen', zegt hij tegen de t.v.-ploeg. Een zekere nochalance en loslippigheid aan Franse zijde zou de Sovjets al wantrouwig hebben gemaakt, tot grote ergernis van president Mitterand.

In een aan zijn regeringsdecennium gewijd standaardboek komt het Franse staatshoofd op de affaire terug. Op 9 februari 1989 zegt Mitterand tegen zijn interviewers: 'De affaire Farewell heeft de Amerikanen gerust gesteld, maar achteraf bekruipen me serieuze twijfels. Ik vraag me af of alle informatie in feite niet rechtstreeks uit de Verenigde Staten kwam om zo het socialistische Frankrijk en mijzelf te testen. Ik heb geen bewijzen, maar als het zo is zat ik behoorlijk voor joker toen ik Reagan op de hoogte bracht'.

Geheime Sovjet-documenten. 'Farewell' speelde er leg door naar Frankrijk.

Activiteiten van spionnnen leidden tot allerlei spanningen tussen Frankrijk en de Sovjetunie. Zo wees Frankrijk in 1983 een groot aantal diplomaten uit.

Woord getto van Italiaanse herkomst

Drie eeuwen joods leven in Venetië

DE GESCHIEDENIS van drie eeuwen joodse aanwezigheid in Venetië, het verhaal van geven en nemen, van gedogen, van herkenbaar afzonderen, van formele beperkingen en ontduiking van de regels. En uiteindelijk ook van een zekere mate van integratie van de joden met de rest van de Venetiaanse samenleving. Een interessant stukje historie dat te lezen is in de bundel 'Het getto van Venetië, Ponentini, Levantini en Tedeschi 1516-1797' en de gelijknamige expositie die tot 7 april te zien is in het Historisch Museum van Amsterdam.

Het woord getto zelf is afkomstig uit Venetië. Nadat aan het eind van de middeleeuwen bij vlagen en telkens voor een korte periode joden zich in de stad hadden mogen vestigen, werd dat pas voor het eerst grondig vastgelegd in 1516. De eerste groep die zich toen in de stad vestigde, de *Tedeschi*, de Duitse joden die al op het vasteland van Italië hadden gewoond, mochten zich in het noordelijk deel van de stad vestigen. Dat was op een terrein waar gieterijen waren gevestigd, het Ghetto Nuovo, afgeleid van het woord gettare, dat gieten betekent.

GELDSCHIETER

Hier konden de joden de functie van geldschieter van de armen vervullen (Christenen mochten niet aan Christenen lenen tegen rente). Tegelijk kon de stad op de joodse inkomsten belasting heffen. Zo sneed het mes aan twee kanten.

Met de komst van twee andere groepen joden, de *Levantini* in 1541, uit het oostelijk bekken van de Middellandse Zee en de *Ponentini* uit Spanje en Portugal in 1589, nam niet alleen het aantal toe, ook de beroepsmogelijkheden werden verruimd. Het groeiend aantal joden maakte ook vergroting van het getto nodig. De 5.000 joden die in het midden van de zeventiende eeuw in Venetië woonden hadden zich in drie aan elkaar gelegen getto's moeten vestigen, in huizen die wegens het grondgebrek tot ware torenflats waren verbouwd. De getto's waren afgesloten door poorten en bewaakt door Christelijke wachten die de joden zelf moesten betalen.

Joodse artsen mochten zich na de avondklok buiten de muren van het getto begeven om christelijke patiënten te behandelen. Tijdens pestepidemieëen droegen zij maskers waarvan de neus gevuld was met geneeskrachtige kruiden. Groei van het getto van Venetië tussen 1516 en 1797; het oudste deel het Ghetto Nuovo, is het donker gearceerde deel midden boven.

Waskan uit de Scuola Levantina, 1779.

HOED

De joden mochten alleen tussen zonsop- en zonsondergang het getto verlaten. Ze waren verplicht een gele en later om een rode hoed te dragen. Het getto ontwikkelde zich tot een stad in de stad, met een eigen voorzieningenstelsel, met synagoges, scholen en ziekenhuizen, maar altijd afhankelijk van de nukken en het geldgebrek van het stadsbestuur. Een ongelijkwaardige symbiose, die in de achttiende eeuw, toen de economische omstandigheden van Venetië verslechterden, steeds onbehagelijker vormen begon aan te nemen. De fiscale greep op de joden werd zo sterk dat ze hun zilveren bezittingen moesten omsmelten. Of dat gebeurd is de vraag, veel zal zijn ondergedoken, maar een aantal ceremoniële voorwerpen die oorspronkelijk van zilver waren, werden vervangen door hout, dat zilverkleurig geschilderd was. Met de komst van Napoleon in 1797 brak een nieuwe periode aan, waarin de joden uiteindelijk gelijke rechten zouden krijgen.

OSMOSE

Wat de tentoonstelling in Amsterdam duidelijk maakt is dat er ondanks de beperkende afscheidende maatregelen waaraan de joden zich moeten onderwerpen, toch een osmose tot stand kwam tussen de stad en het getto. Er kwamen Christenen in de stad om winkels of de banken van lening te bezoeken en omgekeerd konden ook bepaalde joden, zoals artsen, zich beroepshalve na sluiting van het getto in de stad begeven. Ook de geleidelijke integratie van de drie groepen joden onderling, zowel in sociaal als in cultureel opzicht, wordt duidelijk gemaakt. Vooral de invloed van de Spaans-Portugese ornamentiek is kenmerkend, zoals bijvoorbeeld in de fraai gecalligrafeerde huwelijkscontracten, waarvan een aantal staaltjes zijn geëxposeerd. Het zijn ook deze Spaans-Portugese joden uit Venetië geweest, die in het begin van de zeventiende eeuw voor de nieuwe en onervaren joodse gemeente in Amsterdam regels verschaften en zo een diepgaande invloed hebben uitgeoefend op het joodse leven in het Venetië van het Noorden.

Indiaanse vrouwen uit zeven Latijnsamerikaanse landen hebben zich verenigd in hun afkeer tegen de festiviteiten rond vijf eeuwen Colombus. In 1492 zette de Italiaanse ontdekkingsreiziger, in Santo Domingo, voor het eerst voet op Zuidamerikaanse bodem. "Het is voor ons geen feest, maar de herinnering aan vijf eeuwen verzet", zei woensdag Ana Llao Llao, de voorzitter van de bijeenkomst.

De Indiaanse vrouwen zijn in de Peruaanse hoofdstad Lima drie dagen bijeen geweest. De deelneemsters kwamen uit Argentinie, Peru, Mexico, Guatemala, El Salvador, Bolivia en Chili. Er is een permanente commissie opgericht die zich sterk maakt voor de rechten van de Andes-indianen.

DAGELIJKS OCHTENDRITUEEL IN TROEBELE RIVIER

Nederlands ontwikkelingsproject in Kampur en Mirzapur

Grote schoonmaak van een heilig riool

Sommigen nemen een slok van het heilige vocht. Van Ganges-water wordt je niet ziek, heet het in India. Dat laatste valt voorlopig zeer te betwijfelen.

Bijna onmerkbaar zet de Ganga Yamuna Express zich om 5.40 uur in beweging, stipt op tijd. Het immense kabaal op het overbevolkte perron van New Delhi Railway Station, sterft langzaam weg en gaat over in het ritmische gesteun van de meer dan honderd meter lange trein en het opgewonden gepraat van de Indiase familie met wie we de coupé delen. Af en toe wordt eens flink de keel geschraapt of een ander lichamelijk ongemak de vrije loop gelaten. Een raam heeft het compartiment niet, wel tralies. Traag en bijna onwezenlijk glijdt Delhi aan ons voorbij. Eindeloze krottenwijken, opgebouwd uit leem, afvalhout, karton en plastic, soms volledig blank staand vanwege de zware nachtelijke moessonregens. Langs de spoorbaan en op de schaarse open plekken zitten mannen in hurkzit met naast zich een blikje water. Hun houding verraadt geen enkele haast of bezigheid. In India wordt de ochtendlijke behoefte in alle rust en openheid gedaan.

We zijn op weg naar Kanpur, vijfhonderd kilometer verderop gelegen aan India's heilige rivier de Ganges. Kanpur is met Mirzapur de plaats waar sinds '87 een Nederlands milieuontwikkelingsproject loopt. Niet zonder reden, want Kanpur staat met stip genoteerd als één van de grootste vervuilers van de Ganges, vooral vanwege de honderdvijftig leerlooierijen die dagelijks miljoenen liters zwaar verontreinigd afvalwater in de Ganges lozen. Kern van het ontwikkelingsproject is de bouw van twee speciale zuiveringsinstallaties die het huishoudelijke en industriële afvalwater moeten verschonen. Maar het 80 miljoen gulden kostende 'Indo-Dutch project' waarin twee Nederlandse ingenieursbureaus samenwerken met Indiase bureaus, probeert tevens iets te doen aan de leefomstandigheden van de bewoners. Bijvoorbeeld gezondheidsvoorlichting en de aanleg van riolering en toiletten. Want net als in Delhi doen ook in Kanpur en Mirzapur de open werkterreinen vooral dienst als poepveldje.

RIKSHA

Vroeg in de middag arriveren we in een bloedheet Kanpur. Onze hoop dat we niet zoals in de bekende grote steden als Delhi en Bombay besprongen worden door horden taxi-chauffeurs en riksha-rijders blijkt ijdel. Zo'n twintig man rukt uit alle macht aan onze bagage en sommigen zijn zo vrij deze vast in te laden. Elke poging om in een van de brommer-riksha's - een soort driewielers - te stappen stuit op hevige protesten van de collega's. Een eindje wandelen maakt de optocht alleen maar groter. Buitenlanders zijn in de miljoenenstad Kanpur nog een bezienswaardigheid. Na de nodige verwikkelingen bereiken we eindelijk het kantoor van de Indo Dutch Environmental & Sanitary Engineering Project, zoals het bord in het voortuintje meedeelt. Een onopvallend betonnen gebouw, met een terreinwagen en een Indiase Ambassador - model jaren vijftig - voor de deur. Ernaast een bewaker op leeftijd, wiens indrukwekkende geweer waarschijnlijk nog uit de Engelse tijd stamt. We maken kennis met enkele van de Indiase projectmedewerkers, dr.Sadhanshu Joshi, dr.Abhay Shukla en Sangeeta Jacob. De drie jonge ontwikkelingsdeskundigen maken deel uit van de zogenaamde sociaal-economische unit (SEU) in Kanpur. Het Indo-Dutch project heeft namelijk niet alleen technische maar ook sociale onderdelen. 'Technische voorzieningen aanbrengen is heel mooi, maar doe je dat over de hoofden van de bevolking, dan is die fraaie handpomp of die mooie riolering binnen de kortste keren defect. Daarom proberen we de mensen bij het project te betrekken en rekening te houden met hun wensen en hun cultuur', legt Joshi de taak van de SEU uit. Even later komt ir.Hans Maas binnen, een joviale veertiger die vanaf '87 in Kanpur de leiding heeft, maar nu op het punt staat het project vaarwel te zeggen. 'Dat samengaan van technische en sociale activiteiten is ook het bijzondere en interessante van dit project', vult hij aan. 'Vanuit Nederland is daar sterk op aangedrongen. Kijk, de Indiase regering vond het allang mooi dat we in Kanpur en Mirzapur een zuiveringsinstallatie zouden neerzetten. Maar wij vinden dat je tegelijkertijd de vervuiling in de wijken moet aanpakken. En dus krijg je te maken met de mensen die daar wonen. Daar moet je natuurlijk rekening mee houden. Bovendien kun je niet voorbijgaan aan de problemen die ze hebben, zeker als ze met die vervuiling samenhangen. Gezondheidsproblemen b.v. vanwege het gebrek aan schoon water en de slechte hygiëne. Een belangrijke activiteit van de SEU die bijna volledig uit Indiërs bestaat, is dan ook het geven van gezondheidsvoorlichting.

CONTRAST

Hoe gigantisch de vervuiling langs de oevers is, kunnen we de volgende dag met eigen ogen zien. Samen met Joshi, Jacob en Shukla bezoeken we de krottenwijk Jajmau, gelegen op een heuvel aan de rand van Kanpur, vlak bij de Ganges. De projectactiviteiten richten zich op deze wijk omdat hier de leerlooierijen zijn gevestigd. We rijden rond in een terreinwagen, geen overbodige luxe want verharde wegen zijn er nauwelijks. De aanblik van het troosteloze gebied is schokkend. Kinderen spelen in een open riool waar een gore drab doorheen sijpelt. Iets verderop ligt langs de weg over honderden meters een dikke laag afval. Koeien, honden, schapen en vrouwen staan erin te wroeten, op zoek naar iets bruikbaars. Overal hangt een lucht van rotting en verval.

Een totale vervuiling die niet alleen de Ganges bedreigt, maar ook het bestaan van de honderduizend Jajmau-bewoners - waarvan éénderde onder de armoedegrens leeft - letterlijk verziekt.

We stoppen bij een handpomp waar enkele vrouwen de afwas doen. Met modder en zand schuren ze hun pannen schoon. De kleurige sari's en rinkelende armbanden contrasteren sterk met de omgeving. Ze lachen verlegen en hun kinderen staren ons met grote verwonderde ogen aan. 'Vanuit het project zijn nu zo'n tweehonderd pompen geplaatst', vertelt medewerkster Sangeeta Jacob. 'Het handpompenprogramma was bedoeld om snel de eerste nood te lenigen, want er heerste een groot tekort aan drinkwater. Via dit programma konden we ook de bevolking bij het project betrekken. De plek van de pompen is besproken op bewonersbijeenkomsten en verder hebben we mensen geselecteerd die verantwoordelijk zijn voor zo'n pomp en die actie ondernemen als er mankementen zijn.' De vrouwen zijn inmiddels klaar met hun schuurwerk. De pannen en schalen blinken in de zon. Ze lijken schoon, maar zitten eigelijk vol ziekteverwekkers, door het gebruik van de vieze grond als schuurmiddel. 'Schoon water geven is dus niet afdoende om besmettingen en infecties te verminderen', zegt dr.Shukla. 'Je moet de bevolking ook leren hoe ze hygiënisch moet werken. De afwas dus niet met modder doen of niet met vuile handen in drinkwater zitten. In de trainingen die we geven aan vroedvrouwen en lokale genezers komen ook dit soort aspecten aan de orde. De bedoeling is dat het via hen doordringt naar de bevolking.' Het verbeteren van de hygiëne gebeurt ook door de aanleg van toiletten. De meeste Jajmau-bewoners hebben geen eigen toilet. Ze lenigen hun dagelijkse nood in de vroege avond of tegen het vallen van de avond op de open plekken in de wijk. Het Indo Dutch project voorziet in de bouw van zo'n zevenduizend privé-latrines waarvan er nu ruim zevenhonderd klaar zijn. Omdat niet iedereen plek heeft voor zo'n toilet - sommigen hebben niet eens een eigen onderkomen - wordt daarnaast een tiental openbare latrines gebouwd. Ook bij dit projectonderdeel stelt de cultuur van de bewoners zijn voorwaarden. Zo mogen de toiletten van hindoes niet naar het oosten gericht zijn omdat het geloof een hindoe verbiedt die richting op te kijken wanneer hij zijn behoefte doet. Moslims mijden daarentegen een blik naar het westen omdat Mekka daar ligt. Daar komt bij dat de hindoes de stoelgang als een onreine bezigheid zien. Om dat vlak bij huis te doen is even wennen. Verder is zeker voor de vrouwen de gezamenlijke gang naar het open veld een moment om met elkaar te praten en te ontsnappen aan de dagelijkse sleur. De toiletten die we bekijken zien er dan ook nog ongerept uit. Gewoonten laten zich niet van de ene dag op de andere veranderen. Heel bijzonder is dat een aantal privé-toiletten gebouwd is door vrouwelijke metselaars. Ze zijn vanuit het Indo Dutch project hiervoor opgeleid en dat was voor India zeer revolutionair. Sangeeta: 'In India is het gebruikelijk dat vrouwen in de bouw werken. Ze doen echter uitsluitend het vuile sjouwwerk. Een vrouw als metselaar, dat is regelrecht tegen de heersende normen in. We hebben dan ook enorm veel weerstanden moeten overwinnen om de trainingen door te zetten.' Ondanks alle tegenwind zijn nu vijftien vrouwen opgeleid. Ze hebben zich verenigd in een coöperatie en verrichten dus werk voor het project. 'Met dit onderdeel slaan we twee vliegen in een klap. We zijn niet meer afhankelijk van de Indiase aannemer, die abominabel werk afleverde en bovendien doen we iets aan inkomstenverbetering. Want dat blijft natuurlijk het allergrootste probleem hier.'

BRUINE PRUT

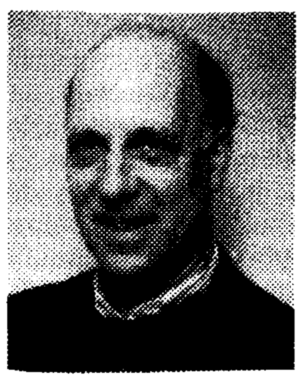
Toppunt van vervuiling in Jajmau zijn de hondervijftig leerlooierijen die midden in de woongebieden liggen. Hun vast afval zoals schraapsel van de huiden wordt gewoon langs de weg gedumpt, terwijl de afgewerkte looivloeistoffen via open riolen naar de Ganges stromen. Het is de bedoeling om dit afvalwater naar de toekomstige zuiveringsinstallatie te leiden. Veel looierijen winnen de looivloeistoffen uit natuurlijke materialen als boombast en gemalen betelnoot. Ook de looierij die we bezoeken hanteert nog dit proces. In een zompige ruimte staat in de looiputten een bruine prut te borrelen. Onder het lage dak loopt de temperatuur op tot vijftig graden, de zurige stank is nauwelijks te harden. Enkele mannen, slechts gekleed in een lendelap, zijn bezig de putten te leigen. Hun huid zit vol drab en schraapsel. 'Ze werken van zonsopgang tot zonsondergang voor ongeveer 20 roepies per dag', vertelt Shukla. Nog geen twee gulden. Veel van de arbeiders krijgen op de koop toe zweren en huidziekten vanwege de smerige vloeistoffen of spuitmiddelen waarmee ze in contact komen. Zware ongevallen tengevolge van onbeveiligde machines zijn schering en inslag. Shukla heeft in verschillende looierijen een systeem van EHBO-ers opgezet en ervoor gezorgd dat gevaarlijke machines worden beveiligd. Ook is hij bezig afzuiginstallaties te introduceren. De meeste eigenaren staan nog zeer argwanend tegenover al deze activiteiten, maar toch zijn er tekenen dat het tij keert. 'Ze beginnen in te zien dat betere arbeidsomstandigheden de produktitiveit verhogen en dus ook in hun eigen belang zijn', verklaart Shukla. De leerlooierij die we bezoeken hanteert nog een modernere methode om de huiden te looien, namelijk met behulp van chroomzuren. In het kader van het Indo-Dutch project is een proces ontwikkeld om het chroom terug te winnen uit het afvalwater. Shukla: 'Met die techniek pakken we de vervuiling dus bij de bron aan en bovendien compenseert het verkregen chroom de kosten van de installatie. Binnenkort zal bij zes andere looierijen ook zo'n chroomvanger worden geplaatst.'

Dan komen we bij het projectonderdeel waar het allemaal mee begonnen is: de zuiveringsinstallatie. Het is geen gewone zuiveringsinstallatie, maar een anaerobe, waarbij bacteriën die zonder zuurstof kunnen leven, de verontreinigingen verteren. Aan de rand van de Jajmau, vlak bij de Ganges is inmiddels een kleine proefinstallatie gebouwd: een aantal betonnen bakken met op de bodem een sliblaag waar de anaerobe bacteriën in leven.

ONDER DE LOUPE

Postzegels op beperkte schaal

TE OORDELEN NAAR het aantal postzegels dat ervoor wordt uitgegeven is kerstmis een groter feest dan pasen. Want rond de jaarwisseling dwarrelen de kerstzegels uit alle windstreken over de verzamelaars neer, terwijl het aantal paaszegels makkelijk op twee albumvelletjes bijeen te brengen is. Een gebied dat nu al negen jaar achtereen paaszegels uitbrengt, is Bophuthatswana, doorgaans als een 'thuisland' aangeduid, maar volgens de Zuidafrikaanse autoriteiten gewoon een autonoom gebied, net als Venda, Ciskei en Transkei. Alle vier de gebieden geven al jaren eigen zegels uit, maar de wereldpostvereniging (UPU) erkent ze (nog) niet als officieel. Mogelijk zullen de veranderende omstandigheden in Zuidafrika ook in dit opzicht tot een andere benadering leiden.

= door Victor Hafkamp =

De vier zegels die Bophuthatswana op 21 maart uitgaf tonen ontwerpen die betrekking hebben op het lijdensverhaal van de evangelist Marcus: hoofdstuk 14, de versen 46, 53, 65 en 67. Ze zijn uitgebeeld op zegels van 21, 35 40 en 50 cent. Suriname is ook al jaren trouw met Paasweldadigheidszegels. Op 20 maart verschenen er weer drie (60+30, 105+50 en 110+55 cent) en een souvenirvel met de zegels van 60+30 en 110+55 cent. De toeslagen zijn — zoals steeds — voor liefdadige doeleinden. De zegels tonen religieuse onderwerpen die op het lijdensverhaal betrekking hebben zoals de 'Lijdende Christus' en de kruisiging.

Ook van andere gebieden die nog al eens met paaszegels komen ontbreken de gegevens nog. Togo in Afrika, Belize en Anguilla in het Caribisch gebied en de Cook-

eilanden in de Stille Oceaan horen tot de landen die met een zekere regelmaat paaszegels laten verschijnen.

Voor wat betreft postzegels die op grote feesten betrekking hebben kan ik nog wijzen op een uitgifte van de Cocos — oftewel Keeling-eilanden in de Indische Oceaan. Het gebied hoort officiëel tot Australië, maar heeft sinds enkele jaren een zekere mate van autonomie. In elk geval heeft het eigen postzegels. Midden maart kwam de post van de Cocos-eilanden met een uitgifte voor de Hari Raya Puasa, het einde van de Ramadan. De serie bestaat uit drie zegels: 45, 75 cent en 1.30 dollar.

COLUMBUSJAAR

Volgend jaar is het Columbusjaar. Dan wordt de 500ste verjaardag van de ontdekking van Amerika door Columbus herdacht met een groot aantal evenementen in zowel Spanje als de Latijnsamerikaanse landen en de Verenigde Staten. Italië blijft bij die feestelijkheden niet achter en beconcurreert Spanje in dat opzicht een beetje. De Italianen gaan er prat op dat Columbus als Cristoforo Colombo in Genua werd geboren. En dat hij later als Cristobal Colón de historie zou ingaan, vinden ze eigenlijk een beetje verraad. Italië gaf vorig jaar al een zegel uit ter ere van Columbus. Ook dit jaar krijgt 'Colombo' weer een eerbetoon op zegels. Onlangs verschenen twee zegels (aan elkaar) van 750 lire met een portret van de zeevaarder-ontdekker, twee van zijn schepen, een kaartje van Zuideuropa en afbeeldingen van Spaanse kerken en gebouwen. San Marino, een bergstaatje in Noord-Italië, leverde 22 maart zijn bijdrage met zegels van 750 en 3000 lire.

Op de eerste staan een aantal scheepsvoorwerpen, zoals een kompas en een kwadrant afgebeeld, op de tweede Columbus' schepen de Pinta, de Niña en de Santa Maria. Ook de Cook-eilanden kwamen met een Columbuszegel. Hij verscheen in februari en toont een portret van Columbus, ontleend aan een gravure van Theodoro de Bry (1528-1598). De zegel heeft een frankeerwaarde van één dollar. De Cook-eilanden danken hun naam aan de Engelse zeevaarder-ontdekker James Cook die in de loop der jaren ook op verscheidene postzegels is afgebeeld.

Wie geïnteresseerd is in het thema zeevaarders op zegels wijs ik op een recente serie van Portugal met grootheden als Gil Eanes, Nuno Tristão, Diogo Gomes en Diogo Cão (35, 60, 80 en 250 escudos). Er is ook een velletje met de vier zegels en verder bieden de Portugese posterijen carnets aan: een met tien zegels van 35 en één met tien van 60 escudos.

SPORT

Opmerkelijk groot is de laatste jaren het aantal sportzegels. Wie zich voor dat onderwerp interesseert zal zich tot een aantal sporten moeten beperken, tenzij hij of zij over een grote albumruimte en een dikke portemonnee beschikt. Alleen al het aantal zegels en blokjes voor het wereldkampioenschap voetbal in Italië vorig jaar was enorm. Volgend jaar zijn de Olympische Spelen in Barcelona en ook voor dat evenement zal er weer een lawine aan zegels verschijnen.

Dit jaar komen er al veel pre-Olympische uitgiften, maar is er ook nog ruimte voor emissies die andere grote evenementen of takken van sport belichten. Voor wat betreft de pre-Olympische uitgiften kondigde Frankrijk voor 22 april weer een zegel (2.50+0.20 francs) aan voor de Winterspelen in Albertville. Dit keer is 'curling' het onderwerp van de zegel. Spanje brengt 19 april drie zegels uit voor de Zomerspelen in Barcelona (15+5, 25+5 en 45+5 pesetas) met als sportonderdelen moderne pentathlon (vijfkamp), kanovaren en roeien.

Ook het eerder genoemde San Marino vestigt vast de aandacht op Barcelona '92 met de uitgifte van zegels van 400, 600 en 2000 lire met hardlopers en een loopster met de Olympische fakkel. Als achtergrond is achtereenvolgens gebruikt de Akropolis in Athene, waar in 1896 de eerste moderne Spelen werden gehouden, de rots waarop San Marino is gebouwd en de kerk van de Sagrada Familia in Barcelona.

Japan vestigde op zegels van 41 en 62 yen de aandacht op de Winteruniversiade van dit jaar in Sapporo. Op de plaatjes een kunstrijdster en twee 'short track'-rijders. België brengt de Jeugdolympiade 1991 voor het voetlicht met een zegel van 10 frank met een turnster. Tevens komen de Belgen met een zegel van 10 frank voor het wereldkampioenschap korfbal dat dit jaar in België wordt gehouden en waardoor de Belgen na Nederland de grote favoriet zijn. Duitsland komt elk jaar met een sportserie met toeslagen ten bate van het nationaal Olympisch Comité. De zegels van 70+30, 100+50, 140+60 en 170+80 pfennig hebben gewichtheffen, fietsen, basketbal en worstelen als onderwerp.

Dan is er nog Nieuw-Zeeland dat het eeuwfeest van zijn nationale voetbalbond 6 maart herdacht met twee zegels van 80 cents met natuurlijk voetballers. Verder brengt Israël binnenkort de 14de Hapoëlspelen onder de aandacht. De zegels van 60 en 90 agorot en 1.10 sjekel beelden voetbal, tafeltennis en karate uit.

TSJERNOBYL

Tenslotte het milieu. Een onderwerp dat bij herhaling op postzegels voorkomt. De Sovjet-Unie heeft 22 januari een zegel van 15 kopeken in omloop gebracht die de vijfde verjaardag van de tragedie van Tsjernobyl herdenkt. Het ontwerp van de hand van Michail Wercholantsev beeldt de vernietigende werking van vrijkomende radio-activiteit uit. De zegel verscheen in een oplage van anderhalf miljoen, wat voor zo'n groot land als de Sovjet-Unie ronduit gering mag worden genoemd.

ZIEK EN GEZOND

Geneesmiddelen en potentie

= door dr M. de Grood =

ER ZIJN HEEL wat middelen in de handel om de sexuele prikkel te versterken. Overal wordt door alternatieve genezers reclame hiervoor gemaakt. Maar ook de officiële geneeskunde kent deze middelen, meestal in de vorm van bepaalde hormonen of plantaardige geneesmiddelen. Mogelijk kent u het verhaal van die kok, die per ongeluk gemalen poeder van de hoorn van een neushoorn (een krachtig middel om de geslachtsdrift op te wekken) in de soep deed en tot zijn verbazing zag dat alle vermicelli rechtop ging staan.

Belangrijker echter is de vraag: wat is de invloed op geneesmiddelen op de sexualiteit? Er zijn heel wat mensen, die geneesmiddelen slikken en zich afvragen in hoeverre deze middelen invloed hebben op dit punt. Het is niet gemakkelijk om hierachter te komen, omdat de meeste mensen niet graag over impotentie klagen en bovendien de sexuele aandrang bij de meeste mensen periodiek verschillend is.

ZIEKTE

Hier komt bovendien bij, dat er veel ziekten van nature een vermindering van de sexuele prikkel ten gevolge hebben. Zo zien we vaak dat onder invloed van een ziekte bij de vrouw de menstruatie verdwijnt.

Bovendien vindt de ene mens het verminderen van de sexuele drang erger dan de ander. Ik weet nog wel uit de tijd, dat ik geregeld op de Antillen werkte, hoeveel mensen erg tegen het laten doen van een lumbaalpunctie opzagen omdat ze bang waren er impotent door te worden.

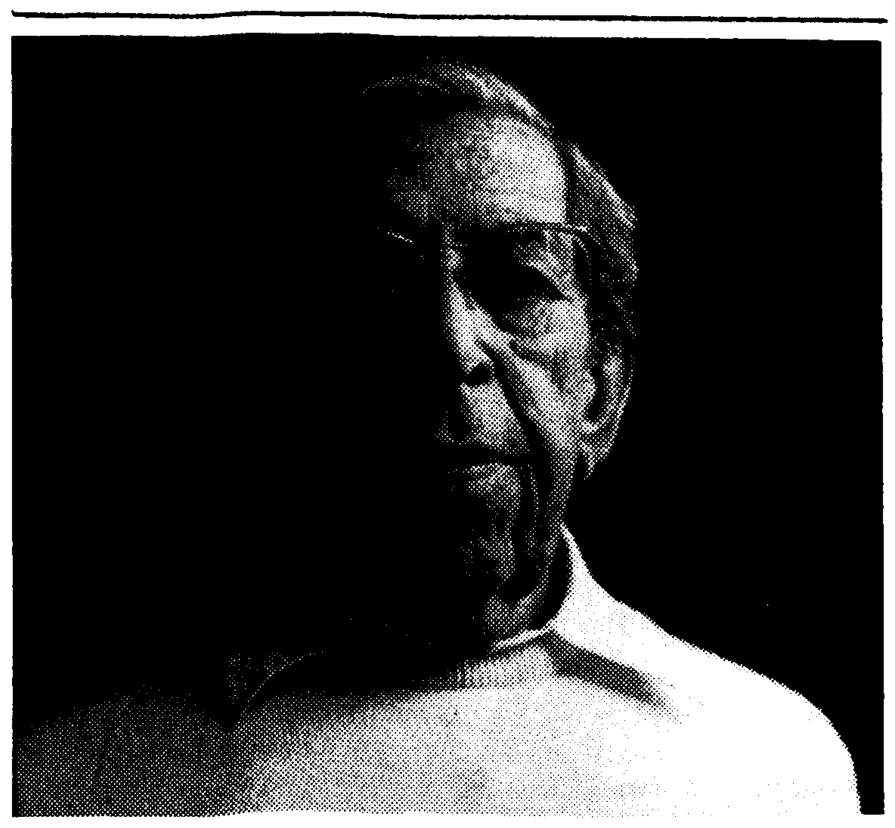
Van een aantal geneesmiddelen weten we, dat potentiestoornissen kunnen optreden, b.v. bij middelen die tegen hoge bloeddruk worden gegeven. Ook slaapmiddelen kunnen hiertoe leiden. Verschillende vormen van therapieën met hormoonpreparaten kunnen deze bijwerking hebben. Hierbij moet men wel in aanmerking nemen, dat volgens de statistieken veruit de meeste geneesmiddelen genomen worden door ouderen (in Nederland is 60% van het geneesmiddelengebruik bij mensen boven de 55 jaar.

OUDER WORDEN

Vergeet niet, dat het ouder worden meestal gepaard gaat met afnemen van de sexuele potentie, alhoewel je altijd stoere verhalen hoort over oude mensen, die het nog 'kunnen'.

Zoals dat vaak het geval is: 'The proof of the pudding is in the eating'. Hebt u het vermoeden, dat een bepaald medicament wat u neemt de oorzaak is, stop er dan eens enige tijd mee, natuurlijk niet zonder voorkennis en liefst met begeleiding van uw huisarts.

Ook een te groot gebruik van alcohol kan aan een potentiestoornis ten grondslag liggen. Al wordt in dronkemanstaal altijd op de bestaande potentie gepocht, in waarheid blijft hier niet veel van over. Ik wil niet zeggen, dat een enkel glas kwaad kan: integendeel, het neemt vaak bestaande remmingen weg. Een teveel heeft echter een remmende werking op alle functies van het zenuwstelsel, waarbij ook een sexuele verrichting behoort.

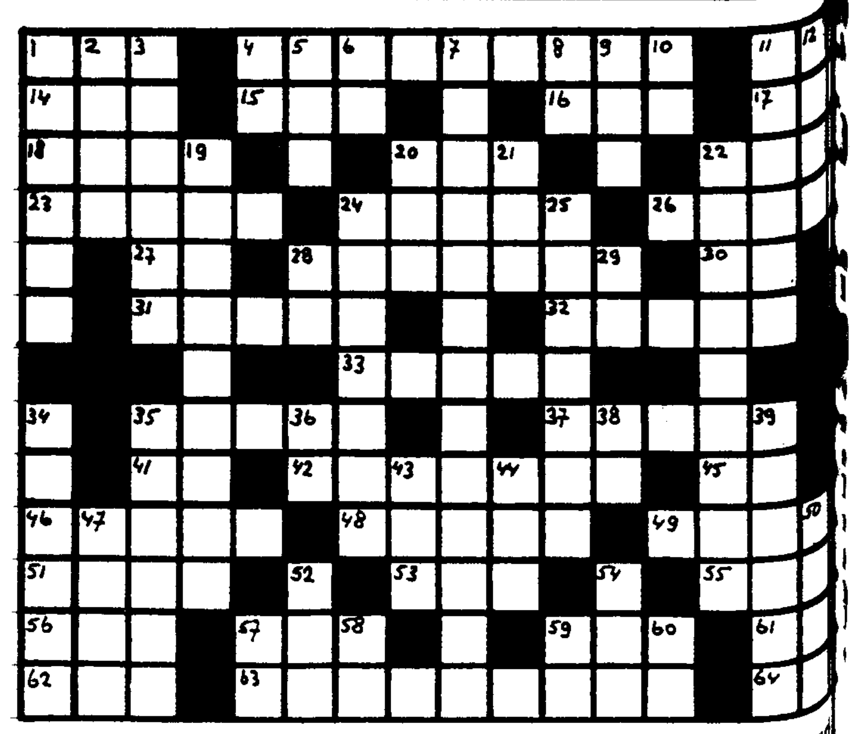

Vervolg van pag. 5

dat het bij mij al veel eerder is begonnen, al in 1936 in de Spaanse burgeroorlog. Toen wist ik duidelijk waar het om ging. In '36 was ik 33 jaar oud. Ik kan zeggen net als een figuur uit een Franse roman die zich steeds vergelijkt met allerlei andere mensen: Ik was 33 en toen ben ik ook gekruisigd. De verrijzenis laat op mijn zevenentachtigste nog op zich wachten. Maar anyway: er zijn een heleboel dingen gebeurd en dat verzet is een dramatische samenvatting geweest van wat ik al die tijd heb gedaan: me verzetten. Me verzetten tegen onrecht, me verzetten tegen de onzin. Me verzetten tegen de ambtenarij, enfin, me verzetten tegen alles wat ons het leven onaangenaam of slecht maakt'.

Albert Helman, Verdwenen wereld. Verhalen en schetsen uit Suriname. In de Knipscheer, Amsterdam. 224 blz., f 29,50.

KRUISWOORD PUZZE[L]

HORIZONTAAL: 1. Tussenzetsel; 4. Hard geworden; 11. Ivoor; 14. Lofdicht; 15. Garde; 16. Soort; 17. Afgemat; 18. Bont; 20. Jongensnaam; 22. Deel van het lichaam; 23. Tot bisschop gekozen maar nog niet gewijd; 24. Gil; 26. Zuiver gewicht; 27. Autokenteken van Zwitserland; 28. Delen van het jaar; 30. Het Romeinse Rijk; 31. Plaats in Duitsland; 32. Lijfwacht; 33. Blanke; 35. Welpenleidster; 37. Lawaai; 41. Paardekracht; 42. In prolongatie gegeven; 45. Voorzetsel; 46. Metaal; 48. Ontvangkamer; 49. Opnieuw; 51. Lustoord; 53. Tocht; 55. Ontkenning; 56. Troefkaart; 57. Jongensnaam; 59. Vlaktemaat; 61. Plaats in Gelderland; 62. Titel; 63. Belagen; 64. Meisjesnaam.

VERTIKAAL: 1. Lange en smalle tapijten; 2. Bepaalde stand; 3. Uitgelezen; 4. Vrouwelijk; 5. Griekse godin; 6. Muzieknoot; 7. Kontrast; 8. Bijwoord; 9. Vochtig; 10. Titel; 11. Gemoedsbeweging; 12. Krabber; 13. Gevangenis; 19. Ontstellen; 20. Soort papegaai; 21. Gelofte; 22. Recht hebben op; 24. Zweep; 25. Plaats in Limburg; 28. Persoonlijk voornaamwoord; 29. Voorzetsel; 34. Vertrouwd; 35. Vruchten; 36. De lezer heil; 38. Voegwoord; 39. Daarna; 40. Oorsprong; 43. Bloeiwijze; 44. Bestemming; 47. Rivier in Duitsland; 50. Plaats in Zeeland; 52. Lofdicht; 54. Vreemde munt; 57. Getijde; 58. Aardrijkskundige term; 59. Slee; 60. Voegwoord.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Carla Hermans
Macuarima 12
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Over; 5. Smart; 10. Vaan; 14. Leda; 15. Porie; 16. Alle; 17. IJlen; 18. Iepen; 19. Loge; 20. Kelker; 22. Geleen; 24. Eend; 26. Oele; 27. Boender; 30. Plinten; 34. Ems; 35. Era; 36. Asa; 37. Ree; 38. Zet; 39. Olm; 40. Age; 41. Spa; 44. Ate; 47. Ode; 48. Tartaar; 50. Kreunen; 52. Etre; 53. Semi; 54. Azalea; 57. Istrie; 61. Leng; 62. Deken; 66. Wand; 67. Vete; 68. IJdele; 69. Egge; 70. Aren; 71. Sedan; 72. Geen.

VERTIKAAL: 1. Olijk; 2. Vele; 3. Edel; 4. Ranken; 5. Spinner; 6. Moe; 7. Arp; 8. Rie; 9. Tengels; 10. Vallen; 11. Aloë; 12. Alge; 13. Neen; 21. Eede; 23. Elia; 25. Dra; 26 Opa; 27. Bezat; 28. Omega; 29. Ester; 31. Troon 32. Eelde; 33. Nemen; 41. Saté; 42. Paradijs; 43. Are; 44. Aks; 45. Treinen; 46. Eems; 49. Telgen; 51. Uitweg; 54. Alva; 55. Zeer; 56. Ante; 58. Rage; 59. Inge; 60. Eden; 63. Ede; 64. Ked; 65. Ela.